

Uvodnik

Mirko Špacapan

Slovenska skupnost velja vedno več

Za nami so evropske in občinske volitve. Slovenska narodna stranka Slovenska skupnost se je na preizkušnjo dobro pripravila in storila vse, kar je bilo v njeni moči, da bi se kandidati iz njenih vrst čimbolje odrezali.

Dobro se je izteklo v Števerjanu in Dolini, kjer sta oba izvoljena župana iz vrst SSK, pa čeprav je do njune izvolitve prišlo na diametralno nasproten način. V briški občini je Hadrijan Corsi popeljal do ponovne zmage svojo kandidatno listo tradicionalne lipove vejice; odlični končni rezultat je poplačal SSK z dvotretjinsko večino nad nasprotno Združeno levico, kateri je šla ostala tretjina glasov. Števerjancem in Corsiju čestitamo za pomemben podvig!

V Dolini pa je Fulvia Premolin po mučnih predvolilnih pogajanjih le bila postavljena na čelo večstrankarske koalicije, ki jo je potem pripeljala do prodorne zmage s 75-odstotno večino. Čestitati moramo tržaškemu in dolinskemu vodstvu stranke za pomembno delo v mesecih pred predstavitvijo kandidatnih list, da so znale ohraniti treznost in preudarnost kljub mestoma hudim polemičnim nastopom nekaterih krajevnih osebnosti, ki se niso hotele sprijazniti z dejstvom, da je kandidatka SSK najboljša za župansko mesto. Vztrajnost je obrodila sadove. Čestitke seveda pogumni in sposobni Fulvii Premolin za novo dolžnost, priznanje pa moramo seveda izreči vsem ostalim slovenskim komponentam raznih strank v občini Dolina, ker so omogočile skupen in odmeven nastop, ki bo lahko za zgled vsem drugim občinam, kjer je slovensko prebivalstvo v večini.

V Repnu, Doberdobu in Sovodnjah se je volilna preizkušnja končala s tesnim porazom za koalicije, v katerih je nastopala SSK. Marko Pisani je bil v Repnu najbližji izvolitvi, kot novinec v politični areni se je nadvse dobro postavil proti dosedanjemu županu Aleksiju Križmanu, vendar moramo reči, da je v Repnu obstajal dogovor med obema koalicijama, da bo mesto v upravi zagotovljeno tudi poražencu. Zato volilna kampanja ni bila prevroča, predvsem pa je potekala v znamenju korektnosti.

Tega ne moremo trditi za Doberdob in Sovodnje, kjer so dosedanja upravitelji zelo živo reagirali na možnost poraza, ki se jim je ponujala zaradi razkola v lastnih vrstah (Doberdob) ali zaradi nesoglasja med občani zaradi dosedanje slabe uprave (Sovodnje). Tu ni prišlo do nobenih dogovorov, nasprotno: bili smo priče grdi in obrekujoči volilni kampanji t.i. Združene levice (ki je vse prej kot združena) ob odkriti in neopravičljivi podpori SKGZ-ja samo eni strani (čeprav so bili njeni vidni člani na obeh listah) ter raznih izvoljenih veljakov leve sredine (z izjemo predsednika goriške pokrajine Brandolina, ki je razumel, da je bolje, če obišče obe strani).

dalje str. 6

"Pesem ne pozna ne meja ne let!"

25-letnica društva
Vesela pomlad

Foto IG

**"Volitve so
jasno
opozorilo
na nevarnost sedanjega
totalitarizma človeštva,
ki je današnji
vseprisotni
totalitarizem
globalnega kapitala, na
katero vedno opozarja
sv. oče Janez Pavel II."**

Prejšnji konec tedna je minil v znamenju volitev, in sicer evropskih volitev ter upravnih volitev v Italiji, o katerih poročamo na drugem mestu.

V Italiji so volitve pokazale, da nas je v Italiji iz dneva v dan vse več tistih ljudi-volilcev, ki smo vse bolj siti Berlusconijevih lažnivih obljub, njegove pregovorne arogance in nesposobnosti njegove vlade. Vse bolj pogosto se sprašujemo, kdaj bo ta vlada zares pripravila tak finančni zakon, kakršnega si sedanja Italija zasluži (se še spominjate besed: "Obljubljam vam zmago, a dosti znoja..."?) in nam v zameno ne bo ponuja-

la samo praznih obljub in želja, kakršne nam sicer gospod B iz dneva v dan "servira", in to predvsem preko najmočnejšega medija, ki ga ima dobesedno in za demokracijo naravnost žaljivo v zakupu, po televiziji.

Upati je, da vsi ljudje, ki živimo v Italiji, nismo idioti, kot si gospod B in njegovi vazali mislijo! Zadnje volitve so pokazale, da nismo, da nas je vse več tistih, ki nočemo biti. Če je to začetek nekega konca, kar zares srčno upamo, smo iskreno veseli, ker smo prepričani, da si Italija takega gospoda ne zasluži na čelu svoje vlade, še posebej pa ne v "kontrolnem stolpu" nacionalnih televizijskih mrež, od koder se usmerjajo, tudi "prirejajo" novice in obenem še določajo centimetri vse manjših kril in spodnjih hlačk raznih gospodičen, s katerimi nam strežejo ob vseh urah.

Evropske volitve so pokazale, da še vedno velja stari latinski rek: "Primum vivere, deinde philosophari!" - Najprej je treba imeti potrebno za življenje, šele nato lahko filozofiramo! Preprosta resnica, ki je prišla najbolj do izraza v dejstvu, da so skoraj dobesedno vse vladajoče stranke vseh evropskih držav na evropskih volitvah doživele poraz, kar kaže na to, da smo prebivalci Evropske unije še daleč od tega, da bi se v polnosti zavedali napotka, ki so ga evropski škofje dali pred volitvami, namreč tega, naj gremo na volitve z mislijo, da moramo voliti take ljudi in stranke, ki nam bodo omogočili tako Evropo, "v kateri bomo vsi deležni blagostanja in privilegijev, ki jih s seboj prinašata mir in demokracija", dve vrednoti, "ki ju v svetu še vedno milijonske množice ljudi ne živijo in ne poznajo". Šlo je torej bolj za test popularnosti vladajočih

strank kot pa za take volitve, za kakršne so si visoki dušni pastirji prizadevali. Cerkev je namreč pred volitvami pozivala vsakega kristjana, naj gre volit s tremi temeljnimi zahtevami: naj izbira med takimi kandidati in političnimi strankami, ki si bodo prizadevale za mir, dialog in solidarnost v Evropski uniji, kot je tudi izrecno navedla pomen, nezamenljivost vsakega posameznika, pomen družine, svetost človeškega bitja, pomen varnosti, kulture, svobode, sprejemanja drugačnih, dialoga z drugimi verniki in verstvi. Predvsem pa je Cerkev nagovarjala vsakega posameznika, naj se udeleži volitev! Pa ni bilo tako.

Slaba udeležba na evropskih volitvah v desetih novih članicah EU je pokazala, da je pot v resnično demokracijo dolga, predvsem pa je pokazala na nelagodje tistih, ki se počutijo v EU drugorazredni državljani. Med njimi je tudi večina Slovencev iz matične domovine, vsaj ves tisti socialno ogroženi sloj, ki je iz dneva v dan tudi v Sloveniji večji, saj se srednji sloj družbe, ki je steber vsake resnične demokracije, tudi v Sloveniji iz dneva v dan nevarno tanjša, izginja. Zato zaušnica arogantni oblasti in njeni največji stranki; tudi zato nezaupanje v EU, v kateri preprosti človek vidi vse bolj le bogato družbo, v kateri sam nima mesta, kot pa skupni dom vrednot, sožitja, dialoga, miru in solidarnosti, za katerega se zavzema Cerkev.

Volitve so torej jasno opozorilo na nevarnost najhujšega totalitarizma človeštva, ki je današnji vseprisotni totalitarizem globalnega kapitala, na katero vedno opozarja sveti oče Janez Pavel II.

Jurij Paljč

Naša uprava obvešča

Zaradi neučinkovitosti italijanske pošte ste nekateri naročniki spet prejeli prejšnjo številko Novega glasa z zamudo. Ostro smo protestirali v upanju, da boste to številko prejeli pravočasno. Uprava

Pogovor

Katja Klanjšček
o 25 letih dela
na porodniškem
oddelku,
o praznih
zibelkah in
čudežu življenja

3

Pogovor z jubilentom

P. Gino Dalla
Vecchia,
predstojnik
goriških jezuitov,
o svojem poklicu
in Projektu
Gorica

5

Alojz Rebula 80-letnik

Na Opčinah je
Radijski oder
predstavil nov
roman Alojza
Rebule Nokturno
za Primorsko

8

Po evropskih in upravnih volitvah v Italiji

Dom svoboščin ostal kar trdno v sedlu

Evropske in upravne volitve v Italiji ne pomenijo prelomnice v njeni politični zgodovini, kot smo prejšnji teden predvidevali tudi v našem časniku. Dom svoboščin, ki je na oblasti od leta 2001, je zaradi dobre volilne bere Nacionalnega zaveznitva, Severne lige in CCD v bistvu ohranil glasove, ki jih je bil zbral na državnozborskih volitvah pred tremi leti. Res pa je, da so se tokrat prvič resno zamajala tla njegovemu še vedno najmočnejšemu političnemu partnerju "Naprej Italija". Stranka predsednika vlade Berlusconi je sicer krepko nazadovala tako v primerjavi z zadnjimi evropskimi volitvami

kot v primerjavi z državnozborskimi pred tremi leti, čeprav še dalje ostaja najmočnejša politična skupina znotraj sedanje vladne večine. Njen volilni neuspeh je prav gotovo posledica predvsem dejstva, da je Berlusconi med dolgo volilno kampanjo vedno in dosledno nastopal kot protagonist in predstavnike zaveznikov skupin prikazoval kot nekakšne strežaje. Bil je tako predznan, da je na svojem volilnem sedežu na sam dan glasovanja pozval volivce in volivke, naj ne odhajajo svojih glasov "strančicam", temveč naj podprejo njegovo stranko Naprej Italija s preferenčnim glasom njemu samemu. Takšno ravnanje se je

očitno marsikomu upiralo in je svoj glas oddal prav "strančicam", s čimer se tudi ni "izneveril" Domu svoboščin, ki je tako ostal še kar trdno v sedlu. Naprej Italija po zadnjih volilnih izidih ni več najmočnejša politična stranka v državi in zaostaja za Prodijevo "Oljko" za kar 10 točk. Slednja je torej zdaleč najmočnejša politična formacija v državi, saj je zanjo glasoval vsak tretji volivec v državi. Sam Prodi kot tudi ostali vidni predstavniki "Oljke" poudarjajo, da je njen zadnji uspeh dobro izhodišče za naslednje volilne preizkušnje, v prvi vrsti za državnozborske volitve leta 2006. Vsekakor moramo pojasniti, da izidi

zadnjih evropskih volitev kažejo, kako ima sedanja levsredinska opozicija že danes za seboj večino italijanskega volilnega zbora, vendar bo morda že bližnja prihodnost pokazala, če se bo sedanja opozicija ali vsaj njena velika večina hotela ali znala pravočasno najti skupen jezik pri oblikovanju programa za enoten nastop na prihodnjih državnozborskih volitvah. Po izidih evropskih volitev ne moremo sicer še govoriti o pravi prelomnici v političnem življenju Italije, pač pa povsem upravičeno trdimo, da se odpirajo nova obzorja, da se tako čimprej naredi konec sedanjemu merkantilističnemu pojmovanju politike, to je skrbi za javno dobro. Uspehi, ki jih je leva sredina dosegla v nekaterih pomembnih občinah in pokrajinah, samo potrjujejo, da nova obzorja niso le sanje.

Drago Legiša

6. junij 1944 - 6. junij 2004: 60-letnica vajaškega podviga

Izkrncanje zaveznikov v Normandiji

Preteklo nedeljo, 6. junija, so v Normandiji v Franciji slovesno proslavljali 60-letnico množičnega izkrncanja zaveznikov enot (angleških, ameriških, francoskih, kanadskih in drugih), ki je bilo odločilnega pomena v strategiji stiskanja obroča okrog nacistične Nemčije, do

končnega zloma katere je prišlo 8. maja 1945. Ta izredni vojaški podvig je zahteval dolgo in tajno pripravo. Kljub temu da je do izkrncanja prišlo na francoski obali, ki je najbolj oddaljena od angleškega otoka, je presenetila Nemce, ki so naskok pričakovali pri Calaisu, kjer je Rokavski pre-

liv najožji. Zahtevalo je izredno število žrtev tako med vojniki kot med civilnim prebivalstvom. Treba je namreč vedeti, da so Nemci imeli na celotnem francoskem obalnem področju močne betonske utrdbe, iz katerih so neusmiljeno obstreljevali izkrncane zaveznike vojske. Končno so zavezniki, ki so na evropsko celino v nekaj tednih prepeljali dva milijona vojakov ter na tisoče tankov in oklopnikov, ob pomoči letalstva uspeli razbiti nemški obrambni pas in nato začeli prodirati proti Parizu. V treh mesecih sta bili Francija in Belgija osvobodjeni. Zavezniki so tako prišli do predvojnne meje. Naj povemo, da so operacije v zvezi z izkrncanjem zahtevale okoli 10 tisoč mrtvih, 215 tisoč pa pri osvoboditvi celotne Normandije. Približno toliko žrtev naj bi bilo tudi na nemški strani. Pri tem je bilo ubitih tudi 19 tisoč francoskih civilistov.

Letošnje proslave ob 60-letnici izkrncanja se je udeležilo 23 državnih poglavarjev in predsednikov vlad, med katerimi sta bila prvič povabljeni nemški kancler Gerhard Schröder in ruski predsednik Putin. Lepo vreme (nasprotno od onega v času izkrncanja) je tudi pripomoglo, da se je proslave oziroma proslavljanja na več prizoriščih udeležilo kakih milijon "romarjev spomina", med temi kakih tisoč preživelih povratnikov oziroma veteranov. Slovesnosti so spremljala številna televizijska omrežja, ki so krila kako milijardo gledalcev po vsem svetu. Zato se je čuditi, da nobena italijanska televizija ni neposredno oddajala dogajanja. Ob tej priložnosti je prišlo do nekakšne "sprave" med Francijo in ZDA po razhajanju glede enostranskega ameriškega vojaškega posega v Iraku. Predsednik Bush je dejal: "Francija je prvi prijatelj Amerike", na kar mu je predsednik Chirac odvrnil: "Zavedamo se tega, kar vam dolgujemo." Nemški kancler Schröder pa je ginjeno dejal: "Mi Nemci vemo, kdo je sprožil vojno, in poznamo našo odgovornost ter jo jemljemo resno. Zmagala je tudi Nemčija, ko se je rešila tiranstva." Iskrene besede, vredne pravega državnika. Kako naj si razlagamo odsotnost

Italije in njenih predstavnikov na omenjenih slovesnostih ob 60-letnici zaveznikega izkrncanja v Normandiji? Predsednik vlade Berlusconi je dejal, da Italija ni prejela zadavnega vabila, ker je bil njen politični položaj leta 1944 zapleten (Južno Italijo so obvladovali zahodni zavezniki, Severno Italijo pa Nemci in Mussolinijeva Saloska republika). Če je bil povabljen nemški kancler Schröder (naslednik premagane Nemčije), zakaj naj ne bi bila enako obravnavana tudi Italija? Vsekakor je treba upoštevati dejstvo, da je organizacijo proslave imela v rokah Francija. Da je njena diplomacija pustila ob strani Italijo, si lahko različno razlagamo. Pri Francozih je še močan zgodovinski spomin, da je bila Francija prva žrtev Mussolinijeva vstopa v drugo svetovno vojno (10. junija 1940), potem ko je Hitlerjeva Nemčija že strla njen odpor.

Alajz Tul

Irak Nova resolucija VS OZN

Nova iraška vlada in njen predsednik

V minulih tednih je prišlo do pomembnih političnih premikov v smeri razrešitve iraške krize. Po dolgih pogajanjih je med članicami Varnostnega sveta prevladal kompromis glede resolucije o prihodnosti Iraka.

Peto različno ameriško-britanske resolucije je VS izglasoval v torek, 8. junija, pred vrhom G8 v Sea Island v ZDA. Kot znano, bi bile ZDA rade obdržale poveljstvo in neomejen mandat koalicijskih sil v Iraku, s čimer se je strinjala tudi Velika Britanija. Rusija, Kitajska, Francija in Nemčija pa so temu odločno nasprotovali in zahtevale, da se v resolucijo zapiše datum odhoda večnacionalnih vojaških sil iz Iraka. V tekstu zadnje verzije osnutka torej piše, da bo po 30. juniju prišlo do popolnega prenosa suverenosti na Irance, ki bodo svobodno razpolagali s svojimi finančnimi in naravnimi viri, določen je koledar političnih reform, poleg tega pa je tudi naveden datum – januar leta 2005 – odhoda koalicijskih sil. Iraška vlada ne bo imela pravice postaviti veta na vojaške operacije mednarodnih sil, ki jim poveljujejo ZDA. Pravico do veta je do zadnjega zahtevala Francija, vendar se je nazadnje zadovoljila s kompromisom: poveljstvo mednarodnih sil bo moralo za večje vojaške operacije proti upornikom ali teroristom poiskati sporazum z iraško vlado. Po dolgih pogajanjih je 1. junija tudi nastopila nova iraška vlada, ki bo vodila državo do ustavodajnih volitev na začetku prihodnjega leta. Pogajanja, ki jih je vodil odposlanec Združenih narodov Brahimi, so tekla tako med ameriški in drugimi predstavniki koalicije, kot med različnimi iraškimi političnimi, etničnimi in verskimi skupinami. Nazadnje je Svet prehodne iraške vlade 28. maja za predsednika nove vlade soglasno imenoval šiita Ijada Alawija, nek-

danjega generalnega tajnika "Iraškega narodnega soglasja", opozicijske skupine v času režima Sadama Huseina. Alawi je postal disident že v 70. letih in je več let preživel v izgnanstvu. Svet prehodne iraške vlade je bil po imenovanju nove vlade razpuščen.

Alawi je po imenovanju za predsednika vlade izbral še 26 članov ministrskega sveta. V novi vladi so zastopane vse etnične in verske skupine Iraka. V ministrskem svetu sedi šest žensk. Na mesto državnega predsednika je bil imenovan dosedanji predsednik Sveta prehodne iraške vlade, Ghazi Yawar, potem ko je ameriški kandidat – bivši zunanji minister Adnan Pačači – odklonil imenovanje, ker ni užival podpore iraške vlade. Yawar, 46-letni sunit, je voditelj plemena Šamar, ki je eno največjih v Iraku in ki ga sestavljajo bodisi suniti kot šiiti. Zato je novi predsednik priljubljen med večino iraških prebivalcev in uživa podporo vlade. Je uspešen gospodarstvenik, študiral je v ZDA, živel in delal pa v Savdski Arabiji. Na mestu podpredsednikov sta bila imenovana predstavnik šiitov in Kurdov – in sicer voditelj zmerne šiitske stranke Daawa, Ibrahim Jaafari, in predsednik parlamenta samostojne kurdske pokrajine, Rowsch Shaways.

Novo iraško vlado čaka izredno težka naloga: morala bo postaviti temelje za popolno obnovo (politično, administrativno in predvsem ekonomsko ter infrastrukturno) Iraka. Že takoj na začetku pa se je morala spopasti tudi z nasprotniki v lastni državi. Skrajneži so v minulem tednu umorili še dva visoka funkcionarja nove vlade. Kljub temu sta imenovanje novih iraških oblasti in predvideni sprejem kompromisne resolucije OZN o Iraku pozitivna koraka za izhod iz zapletene iraške krize.

Breda Susić

Povejmo na glas

Evropa ali preverjanje domačih zadev

Ravnokar opravljene evropske volitve so bile pravzaprav presenetljive. Marsikdo je pričakoval, da bodo ponudile novo ali vsaj opazno spremenjeno podobo Evropske zveze. Ta, namreč spremenjena podoba, bi bila več kot utemeljena, saj bi morala po mnenju mnogih sedanja petindvajseterica pogumneje seči v svetovno politiko in to z izčiščenim ter poenotenim stališčem. V mislih imamo seveda Irak, ki je postal dobresedno os sveta, okrog katere se razporejajo vsi temeljni problemi prihodnosti, tudi evropske: kako vzpostaviti dialog z nerazvitim svetom, kako razumeti in soustvarjati globalizacijo, da ne bi prihajalo do nevarnih in še ostrejših soočanj med različnimi civilizacijami. Toda sedanje evropske volitve so imele nemara le v Veliki Britaniji zares v mislih dvorezen vojaški pristop do Bližnjega vzhoda, povsod drugje bi bilo takšen pomislek težje dokazati. Evropski človek je torej imel pred očmi predvsem domače, lastne državne razmere in se ni ukvarjal niti z Evropo kot takšno, toliko manj s svetovnimi dogajanjmi. Ta podatek je v vsakem primeru nujno vzeti na znanje in si želeti, da bi bila naslednja evropska volilna izbira v tem smislu ambicioznejša in ravnostnejša.

V iskanju v prvi vrsti notranjih ravnotežij je prišlo do cele vrste nezaupnic trenutnim vladam in do okrepljenega glasu opozicije. Kot je bilo pričakovati, se je tovrstni poudarek v Italiji zgodil v manjši meri, čeprav je leva sredina s Prodijevo listo ja-

sno dokazala, da čez dve leti na parlamentarnih volitvah lahko računa na zmago, seveda če bo odpravila še vedno občuteno in nekoristno razdrobljenost. Berlusconi je sicer s svojo stranko utrpel nazadovanje, toda izgubljeni glasovi so v bistvu ostali pri njegovih zaveznikih. Ob tem se je mogče vprašati, kako je mogoče, da predsednik vlade s svojo tvegano zunanjo politiko ter številnimi neurejenimi razmerami doma še vedno priteguje toliko volilcev. Zdi se, da se italijanski volilec neverjetno težko odloči za drugo politično opredelitev od tiste, ki jo je enkrat osvojil, in to ne glede na vse težje življenjske razmere. Do pomembne prevetritve je prišlo v Sloveniji, ki je že kar nekaj časa kazala znake političnega zastoja in premajhne gibljivosti. Razvidno sta pomladni stranki, Nova Slovenija in Slovenska socialna demokracija, s svojim prodorom napovedali zanimivo in razgibano predvolilno obdobje. In kar se tiče nas v manjšini, velja omeniti pričakovan časten nastop evropskih kandidatov, predvsem pa pri upravnih volitvah pozdraviti vse vnaprejšnje volilne dogovore s ciljem ukinjanja naših notranjih razdalj, pač pa pri prijetnejše vzdušje in vse bolj skupno reševanje naših problemov. Zato je umestno še enkrat poudariti pomen skupnih list na Goriškem, ki sta bistveno spremenili Doberdob in Sovodnje in napovedali lepše in plodnejše notranje odnose ter slovo od zadnjih ostankov že preživelih izključujočih pogledov.

Janez Povše

NOVI
GLAS

Glavni urednik Andrej Bratuž - Odgovorni urednik Jurij Poljak
Izdajatelj Zadruga Goriška Mohorjeva - Predsednik dr. Damjan Paulin
Registriran na sodišču v Gorici 28.1.1949 pod zaporedno številko 5

Uredništvo v Gorici: Piazza Vittoria-Travnik 25, 34170 Gorica,
tel. 0481 550330, faks 0481 548808, e-mail gorica@noviglas.it

Uredništvo v Trstu: Ulica Donizetti 3, 34133 Trst,
tel. 040 365473, faks 040 775419, e-mail trst@noviglas.it

Uprava: Piazza Vittoria-Travnik 25, 34170 Gorica,
tel. 0481 533177, faks 0481 548276, e-mail uprava@noviglas.it
www.noviglas.it

Tisk Centro Stampa delle Venezie Soc. Coop. a.r.l.,
Viale della Navigazione Interna, 40 - 35129 Padova PD,
tel. 049 8073263 - faks 049 8073868; e-mail cdascv@libero.it

Letna naročnina: Italija 45 evrov, Slovenija 48 evrov, inozemstvo 65
evrov, prioriteta pošta 85 evrov - Poštni tekoči račun 10647493

Cena oglasov po dogovoru

Novi glas je član Združenja periodičnega tiska v Italiji USPI
in Zveze katoliških tiskov v Italiji FISC

Jamčenje zasebnih podatkov: v smislu zakona št. 675/96 (varstvo osebnih podatkov) jamčimo največjo zasebnost in tajnost za osebne podatke, ki so jih bralci posredovali Novemu glasu. Bralci lahko brezplačno zaprosijo za spremembo ali izbris podatkov, ki jih zadevajo, kakor tudi izrazijo svoje nasprotovanje rabi le-teh.

To številko smo poslali v tisk v torek, 15. junija, ob 14. uri.

Razmišljanje ob izidu knjige kandidata na evropskih volitvah

Drago Štoka v političnem vrtincu

Zelo sem bil vesel, ko sem izvedel, da se za tisk pripravlja Štokova memoarska knjiga. Še bolj pa, ko sem jo dobil v roke in na dušek prebral. Za svoje zadovoljstvo imam kar nekaj razlogov. Predvsem si, če nisem neskromen, za nastanek te knjige lastim vsaj majhno zaslug. Drago mi je namreč priča, da sem ob vsaki predstavitvi kake svoje knjige Dragu prigovarjal, naj vendar svoje dolgoletno politično delo v deželnem svetu vrže na papir. Vedno sem bil in sem še prepričan, da le literatura scripta manet, torej da le to, kar je zapisano, ostane ne glede na vrednost, ki jo ima v trenutku, ko je zapisano. Seveda je dobro, če je to, kar je zapisano, tudi objavljeno, da lahko drugi pisanje ocenijo in pa da se morda pred morebitnimi nepravilnimi ocenami branijo. In le kdor je določeno delo izvajal, lahko iz prve roke najbolje o njem pripoveduje; lahko morda tudi pristransko. Za očiščenje kronike nepristranskosti pa bodo poskrbeli zgodovinarji, ki bodo razne vire med seboj lahko primerjali. O pravilnosti takega gledanja me je potrdil tudi znani politik prof. Diego De Castro, ki je v knjigi o svojem delu Memorie di un novantenne zapisal, da noben snop resolucij in tiskovnih sporočil ne bo nikoli mogel posredovati neposrednosti določenega, tudi političnega dogajanja.

Drugi razlog za moje zadovoljstvo pa je ta: obdobje političnega dela, ki ga Štoka opisuje, se ujema tudi z mojim, saj sva z Dragom tri desetletja sodelovala v vrstah Slovenske skupnosti tako rekoč z ramo ob ramo. In tedaj nismo imeli telefončkov, da bi se lahko pri kakih odločitvah posvetovala, še navadni telefoni niso bili vedno pri roki. Na sejah in pogajanjih prebite noči pa so nama ostale v spominu in malokdaj sva se v oceni položaja in od-

ločitev razhajala. Oba pa sva bila prepričana, da se še tako pameten politik ne more posvetovati le sam s seboj, temveč le v pogovoru in posvetu s kom drugim lahko izoblikuje pravilno stališče. Torej je bilo branje te knjige zame tudi podživljanje tega obdobja mo-

Foto JMP

jega življenja in sem se pri tem počutil kar za nekaj desetletij mlajši. Tretji razlog za zadovoljstvo pa je ta, da smo znali pri Skupnosti premostiti idejne - ideološke je prehuda beseda - razlike, ki so bile med posameznimi skupinami, in smo iz štirih začetnih skupin ustvarili enotno stranko, ki, hvala Bogu, živi in deluje še danes, saj zato smo danes mimo predstavitve knjige pravzaprav tukaj zbrani. Če pomislim, da je nekoč monolitna Komunistična partija razpadla na tri kose kakor Krščanska demokracija, da so nekoč naduti socialisti za nekaj let izginili s političnega prizorišča in se danes lovijo na dveh bregovih, mi je - in gotovo tudi Dragu - v zadoščenju pogled na prehojeno pot. Bil nam je pač edino važen narodnoobrambni okvir, ki nas je držal skupaj, saj bi drugače laična in katoliška polovica stranke lahko že davno šli vsaka svojo pot. Tudi Štoka to v knjigi večkrat poudarja. In sedaj h knjigi sami.

Drago Štoka je sestavil pester mozaik posameznih dogodkov, ki so deloma osebno biografski in seveda tudi politično biografski, namreč zapisani o njegovem direktnem političnem delu. Zapisal pa je tudi mnogo dogodkov, ki so na kak način zaznamovali polpreteklo politično zgodovino celotne manjšine. Recimo: afera ob Hreščakovi izvolitvi v tržaški občinski odbor, afera ob obisku maršala Tita v Italiji, proces za zločine v Rižarni, proces proti Miru Gradniku in proti meni. Posebno občuteni so liki nekaterih oseb, s katerimi se je srečal ali pa jim govoril na grobu: Jakob Ukmar, Gradimir Gradnik, Lojze Dolhar, Josip Terčon. Pa seveda obiski v političnem okviru, ki se jih je udeležil kot deželni svetovalec ali tajnik stranke; pri italijanskih ministrskih predsednikih Colombu, Andreottiju in drugih in pri predsedniku vlade Slovenije Kavčiču v Ljubljani in nepozabnem tržaškem škofu Bellomiju. Seveda so zabeleženi še važni trenutki v zgodovini manjšine, recimo mednarodna konferenca o manjšinah, podpis osimskih sporazumov, atentat na slovensko šolo pri sv. Ivanu. Na eleganten način Štoka omeni tudi afero ob razlaščenju naše zemlje zaradi dolinskega naftovoda, zaradi katere bi bila Slovenska skupnost lahko razpadla, a smo mladi tedaj znali sprte strani nevtralizirati in odstraniti iz vodstva stranke. Povedati moram, da je branje prijetno in zanimivo, ker Štoka prepleta opis dogodka, a tudi občutke in misli, ki so se mu tedaj porodili. Edina opazka, ki jo lahko naredim, je ta, da beremo nekatere načelne izjave, ki so mu očitno zelo pri srcu, na več krajih. Vsekakor je na dvesto straneh prijetnega branja zabeležen lep sprehod skozi tri desetletja naše polpretekle zgodovine, ki ga je gotovo vredno opraviti. HVALA, DRAGO.

kov političnega delovanja Slovenske skupnosti v dvajsetih letih svojega delovanja na politični barikadi. In mislim, da, kdor bo knjigo prebral, potem ko je, recimo, prebral že mojo Levo sredino, si bo napravil kar natančno sliko delovanja samostojne slovenske stranke.

Videti je, da je Štoka knjigo sestavil iz posameznih drobcev mozaika, ki jih je 73, in jih gotovo ni pisal po časovnem zaporedju, temveč, kot se jih je spomnil. Tudi v knjigi se medsebojno prepletajo. Vsekakor, ker - kot sam pravi - ni imel dnevnih zapisov, se je pa izkazalo, da ima izreden spomin. Jaz se še sam nisem spomnil mnogih dogodkov, pri katerih sem bil zraven, pa me je Dragova knjiga na te spomnila.

V knjigi najdemo več vrst zapiskov, ki so deloma osebno biografski in seveda tudi politično biografski, namreč zapisani o njegovem direktnem političnem delu. Zapisal pa je tudi mnogo dogodkov, ki so na kak način zaznamovali polpreteklo politično zgodovino celotne manjšine. Recimo: afera ob Hreščakovi izvolitvi v tržaški občinski odbor, afera ob obisku maršala Tita v Italiji, proces za zločine v Rižarni, proces proti Miru Gradniku in proti meni. Posebno občuteni so liki nekaterih oseb, s katerimi se je srečal ali pa jim govoril na grobu: Jakob Ukmar, Gradimir Gradnik, Lojze Dolhar, Josip Terčon. Pa seveda obiski v političnem okviru, ki se jih je udeležil kot deželni svetovalec ali tajnik stranke; pri italijanskih ministrskih predsednikih Colombu, Andreottiju in drugih in pri predsedniku vlade Slovenije Kavčiču v Ljubljani in nepozabnem tržaškem škofu Bellomiju.

Seveda so zabeleženi še važni trenutki v zgodovini manjšine, recimo mednarodna konferenca o manjšinah, podpis osimskih sporazumov, atentat na slovensko šolo pri sv. Ivanu. Na eleganten način Štoka omeni tudi afero ob razlaščenju naše zemlje zaradi dolinskega naftovoda, zaradi katere bi bila Slovenska skupnost lahko razpadla, a smo mladi tedaj znali sprte strani nevtralizirati in odstraniti iz vodstva stranke. Povedati moram, da je branje prijetno in zanimivo, ker Štoka prepleta opis dogodka, a tudi občutke in misli, ki so se mu tedaj porodili. Edina opazka, ki jo lahko naredim, je ta, da beremo nekatere načelne izjave, ki so mu očitno zelo pri srcu, na več krajih. Vsekakor je na dvesto straneh prijetnega branja zabeležen lep sprehod skozi tri desetletja naše polpretekle zgodovine, ki ga je gotovo vredno opraviti. HVALA, DRAGO.

Rafko Dolhar

Pogovor Katja Klanjšček

Vsako življenje je čudež, velik dar

Katja Klanjšček je babica na porodniškem oddelku v Gorici. Vsak dan ima opravka s čudežem življenja, in vendar, po 25 letih, je vsako rojstvo tudi zanj lep dogodek, ker ima resnično rada otroke in mamice, ki jim z veliko potrpežljivostjo pomaga v težkih urah. Hvaležni smo ji za njeno dragoceno pričevanje.

Koliko let opravljate poklic babice in koliko otrok ste že videli priti na svet?

Babica sem 25 let. Izučila sem se za bolničarko; po diplomu pa sem si kot specializacijo izbrala to smer. Po dvoletni šoli v Vidmu sem takoj našla službo v Gorici. V vseh teh letih sem bila zraven pri približno 1.500 porodih. Nekaj let sem bila odsotna zaradi svojih nosečnosti in za to, da sem se posvetila tudi svojim otrokom.

Kakšne spremembe ste videli pri svojem poklicu od leta 1980 do danes?

V sedemdesetih letih so se naši ljudje še odločali za enega ali več otrok, v osemdesetih pa je bila velika kriza. Ljudje so v glavnem želeli po enega otroka, drugi je bil že skoraj tabu, da o tretjem niti ne govorimo. Po mojem so na to vplivali zlasti ženska emancipacija, njena želja po večji svobodi, kot so pravili, pa še drugi interesi. V zadnjih petih letih pa je prišlo do preokreta, saj se starši vse pogostje odločajo tudi za drugega ali tretjega otroka. Ženske, ki rojevajo, so tudi malo bolj "odrasle", imajo manj strahov kot nekdanj. Zdi se, da se ta vrednota spet krepi.

Kakšna je bila starost mamic pred leti in kakšna je danes?

Danes je manj mlajših mamic. Zelo redke so 18-letne. Srednja starost se suče okrog 25-30 let; če vidijo, da gre vse dobro, se kasneje odločajo še za drugega ali tretjega otroka. Najstarejše imajo pa približno 40-42 let.

Kako pa se je spremenila tehnična plat vašega dela?

Na tem področju sem videla veliko sprememb. Ko sem začela delati, je bilo dosti medicinskih posegov: porode so pospeševali z zdravili oz. pri porodu uspravljali nosečnice; tako je bilo pač "v modi". Kasneje je to poenostavilo, sedaj pa smo v letih, ko se uveljavlja t.i. naraven porod.

Na goriškem porodniškem oddelku, poimenovanem po psihologu dr. Komacu, obstaja t.i. soba tulipanov...

Da. Mamice so pred leti nekako strašili pretirano uporaba zdravil in kirurških instrumentov, pa tudi mrzel ambiant, ki je podoben operacijski sobi. Zato je prišla na dan želja, da bi posnemale mamice iz Danske in drugih severnih dežel, kjer rojevajo doma. Zato so pri nas pred nekaj leti pravili za pacientke, ki bi to želele, posebno opremljeno sobo, podobno domači spalnici, v kateri ne manjka udobnosti; predvsem pa se res ne zdi bolniška ali operacijska soba. Okolje je prijetno, obenem pa v notranjosti sanitarne strukture, tako da so pacientke obvarovane in lahko takoj posežemo v primeru komplikacij. V naši deželi še ni take organizacije struktur in osebja, da bi lahko mamice rodile doma.

Porod je lahko nekaj najlepšega v življenju. Lahko pa

Foto DPD

je tudi težak trenutek...

Zame je najhujše, ko se že prejeve, da mamica pričakuje otroka, ki ni več živ. Kakšenkrat pride od kakšnega zapleta, ki pa ga skušamo tako ali drugače rešiti.

Očka, ki spremlja mamico pri porodu, doživi v nekaj trenutkih celo vrsto silovitih in tudi nasprotnih si čustev: od strahu in panike ter nezmožnosti narediti veliko do neizmernega veselja in solz.

Hvala Bogu je porod prav to: dolgo pričakanje, ki se k sreči zadnji trenutek konča na najlepši način. Trpljenje splahne, v rokah pa ti ostane malo živo bitje, ki prinaša srečo.

V vsem tem je neki čudež...

To je nekaj čudovitega. Porodi so seveda lahko daljši ali krajši. Tako ali drugače skušamo pomagati. Vsaka mamica tudi drugače doživlja te trenutke; ene so bolj pripravljene, druge manj. Občutek je pa res čudovit.

Verjetno ni vsakdo sposoben opravljati ta poklic. Je treba imeti posebno veselje in ljubezen do otrok?

V glavnem je treba res imeti posebno veselje do tega. Babica ima tudi večje zadoščenje od drugih, kar ji daje tudi spodbudo za lastno življenje. Kdor izbere to službo, mora imeti rad otroke in pa veliko potrpljenja, saj se mora znati v najhujših trenutkih prilagoditi najrazličnejšim osebam najrazličnejših značajev. Pomembno je v pričakovanju posredovati mamici mir, ji omogočiti, da doživi izkušnjo poroda na pozitiven način, da v tej izkušnji najde razlog za rast sebe in družine. Danes imamo vsi silo. Pred porodom pa je treba le čakati in biti potrpežljivi. Postati mati pomeni tudi dojeti vrednoto pričakovanja in "počasnosti". Nosečnica namreč ni stroj, ki mu daš "input", pa se sproži reakcija. Umetnost babice je, da zna čas pred porodom napolniti, da dojamemo nosečnice podzavestne reakcije, da daje zaupanje, da posreduje varnost z nežnostjo in hkrati z odločnostjo. Mamica mora začutiti, da to, kar doživlja, je za nekaj dobrega. Stiska povzroča trpljenje in trpljenje je težko opravičiti. Za nekaj lepega pa je vredno potrpeti. Ljudje imamo vedno silo, da bi se vse hitro rešilo; narava pa zahteva čas, da opravi svoje. Zato mora babica pomagati, da je pričakovanje čimbolj znosno.

Koliko otrok se povprečno rojeva v Gorici v zadnjih letih?

Približno 400; na dan povprečno eden ali največ dva, kakšen dan pa tudi nič. Rodijo se pač,

ko so časi zreli.

V zadnjih letih se goriško družbeno tkivo vidno spreminja, veliko je priseljencev od vsepovsod, zlasti z Daljnega vzhoda. Kako občutite to spremembo na oddelku?

Največ vidim oseb iz balkanskih in arabskih držav.

In Kitajci, ki jih je na Goriškem vedno več?

Teh ne vidim dosti. Največ je Hrvatov in Magrebčanov, ki imajo tudi po več otrok. Kitajci imajo po enega ali pa ne rojevajo tu. Opazila sem, da so muslimanke malo bolj zaprte in sramežljive. Balkanske žene pa so preprostejše in vajene večjih družin.

Goriška se torej preveč ne boji praznih zibelk?

Zadnja leta je res malo bolj. Edincov je vse manj. To verjetno zato, ker ženske rojevajo lažje ali so bolj pripravljene na ta korak.

Ste zadovoljni s tem poklicem?

Da, sploh bi ga ne zamenjala. Svetovala bi ga mladim dekletom, ki pa naj vedo, da morajo imeti veliko potrpljenja. Delovne razmere niso vedno lahke, so pač izmene, tako da smo v službi tudi ponoči, ob nedeljah in praznikih, toda biti zraven pri rojstvu novega življenja lahko naredi lep tudi nedeljski dan v službi.

Kako pa je s splavi?

Vprašanje je zapleteno in boleče. Bolnišnica mora poskrbeti tudi za to. Razlogi, ki privedejo žensko do te odločitve, so lahko tudi resni, od ekonomskih do družinskih. Zato ko pride do nas, je že prepozno. Treba bi bilo narediti kaj prej; dobro bi bilo, ko bi se prej s kom pogovorila. Spomnim se gospe, ki je na hodniku čakala zdravnika za splav. Ker sem jo na videz poznala, sem jo vprašala, kako se počuti in kakšne težave ima. Ostala je sama, mož jo je zapustil, ni imela nikogar, ki bi ji pomagal. Medtem ko sva se pogovarjali, je na oddelku slišala jok otrok. In zdi se, da je šlo dobro: obdržala je otroka.

Tako ste rešili eno življenje...

Mogoče ja, ne vem. Rekla sem ji, naj malo pomisli. Kakšna pomoč se le najde. Če se je odločila, da otroka obdrži, pomeni, da je le poslušala svojo vest ali klic v sebi; s tistim, ki tega noče slišati, se lahko kregaš, kolikor hočeš. Ni mogoče se dotakniti vseh oseb od takih globin. Otroka pa je le treba imeti radi; to je stvar zrelosti in ljubezni do otroka. Malo bitijce je velik dar. Težko je to povedati z besedami, prav tako, kot je težko govoriti o ljubezni. Treba jo je doživeti in okusiti.

Danijel Devetak

Na dnu...

V DANAŠNJI DRUŽBI
ŠE OBSTAJA ETIKA?

SAMO ŠE
ETIKETA!

GRUDINA

Deseta številka Pastirčka

Živele počitnice!

Kako nestrpno so otroci pričakovali, da se bodo iz šolskih klopi zapodili na sončne planjave, k morju, v hribe... je razvidno iz čudovitih barvnih risbic desete, junijske številke Pastirčka, ki kar žarijo od vročega poletnega sonca in srčne želje po najlepših užitkih v naravi ob njenih neizčrpnih lepotah. Osem dragocenih strani Pastirčkove pošte z najrazličnejšimi prispevki o šolskih izletih, mladinskih pevskih revijah, ljubljenskih dedkih... dopolnjuje velika barvna fotografija učencev 1. in 2. razreda OŠ J. Abram iz Pevme, ki so 3. maja zvedavo prišli na ogled Pastirčkovega uredništva. Prav tja bodo prispele vse risbice, ki jih bodo tudi v poletni vročini narisali Pastirčkovi pridni risarji, tudi za naslovnico za leto 2004/05. Časnikarja Miha in Tina še zadnjič spodbujata obetavne mlade pisce, naj si zapišejo poletna doživetja v novinarskih zvrsteh, ki so jih z njima spoznali med letom, in jih odposljejo na uredništvo. Objavljeni bodo v prihodnjem šolskem letu.

Z nahrbtnikom na ramenih prebrisani Packo v svoji spakirani drvi počitnicam napro-

ti in preudarno pravi, da je denarna stiska velika, zato ne bo nič s hotelom "a činkue štele", ostaja le "kmečki turizmo a kuarto štale". Sladkosnedni SuperKuhar-Hari se veseli poletja z jagodami s čokolado. Pesem Poletje Zlate Volarič je vsa prepojena z brezskrbnostjo počitniških radosti, v katerih najdejo primerni kotiček tudi knjige. Miki in Kiki Danile Komjanc v Deželi domišljije se odpravljata na morje in najmlajši bralci jima bodo pomagali izbrati najbolj primerno opremo in obarvali v najlepše barve tudi njune nove morske prijatelje in prisrčni poletni motiv ilustratorke Paole Bertolini. Morda bodo otroci med poletnim potepanjem poromali tudi k Mariji na Barbano, kamor so z barčico namenjeni trije nasmejani cicibani Aleksandre Maraž, ki pričakujejo, da jih

pridni prstki odenejo z živahnimi barvami. Na pisno dopolnilo čaka dopolnjevanje Gasilec Luka. Kuža Pazi v svojem zadnjem prispevku o domačih živalih, ki bo še kako prav prišel pri šolskih urah naravoslovja, predstavlja perutnino in razkri-

pomoči bližnjega, pa lepo pouči zgodica Marize Perat o mravlji, ki je hotela vse sama opraviti. Misel na našega Stvarnika je seveda prisotna tudi v tej zadnji številki priljubljene otroške revije. Lučka opozarja na deset božjih zapovedi, po katerih moramo uravnati svoje življenje. Duhovito prikazani svetniki so vzor za dobro obnašanje in ravnanje; rešitev vprašanj Kar lepo po vrsti pa je eden od vzklikov lavretanskih litanij Matere Božje.

Pesem priznanega avtorja otroških besedil Janeza Bitenca, na stihke Berte Golob Danes je nebo odprto, je spev belih hostij in Jezusu, skritemu v njej, na katerega ne smemo pozabiti v počitniških dneh. Med sprostitvenim brezdajem bodo Pastirčkovi bralci lahko, vsaj v mislih, odigrali igrico Na paši V. T. Arharja, se preizkusili v čaranju z nasveti čarovniškega učitelja Roberta Resmana in še večkrat prelistati vse letošnje premišljeno izbrane Pastirčkove zapise, v katerih je vselej vzgojna iskrica, ki se ob ponovnem branju še svetleje zaiskri.

va, da je reja kokoši izpričana že pred 3000 leti na Kitajskem in v Indiji. Kako smo vsi prepotrebni

Poletno središče / Srečanja 2004

Začel se je brezskrben oddih v parku Zavoda sv. Družine

Šolski zvonec je še poslednjič zazvonil in na stečaj odprl vrata počitniškim dnevom, ki so jih učenci že težko pričakovali. S prihodom počitnic je v ponedeljek, 7. t. m., spet zaživel prostrani vrt Zavoda sv. Družine v ulici Don Bosco v Gorici. Tudi letos

so ga sestre radovoljno dale na razpolago Skupnosti družin Sončnica, ki že vrsto let skrbi, da naši otroci v zdravem in ustvarjalnem okolju preživljajo prvih pet tednov izven šolskih klopi. Po že utečenih, a vselej zabavnih in raznolikih tirnicah bodo počitniški dopoldnevi po-

tekali do 9. julija, za otroke od 4. do 12. leta. Prvega tedna se je udeležilo 38 osnovnošolcev in učencev prvega razreda srednje šole. Kot običajno so bili porazdeljeni v tri skupine: mali, srednji in veliki. Ob animatorjih Juliji Kramar, Ani Turus in Danijelu Olivu ter pomočnicah Sari Terčič in Tanji Zorzut so med seboj najprej stkali prijateljske stike in se radoživo vpletli v krog skupinskih iger, ki obsegajo zmeraj priljubljeni "calcetto", nogomet, "zbivanje" in še marsikatero tako igro, pri kateri se lahko pošteno natekajo in naskačejo in pozabijo na minulo mučno šolsko sedenje ali domače posedanje pred televizijskim ekranom. Mlajši se radi zadržujejo pri toboganu, gugalnicah in vrtiljaku. Sredi tedna, ob končno toplih jutrih, so tudi veselo zadrževali v bazenu, seveda zmeraj ob budni prisotnosti animatorjev. Ustvarjalno žilico udeležencev

središča je pretekli teden spodbudila zanimiva delavnica, ki jo je vodila navdušena oboževalka afriške glasbe Sara Hoban, in je bila namenjena izdelavi eksotičnih instrumentov. Spoznali so in iz različnega, tudi odpadnega materiala izdelali magično deževno cev, egipčanski sistrum in bobne, za katere so uporabili velike zračnice tovarnjakov. Na tako izdelane bobne so tudi poskusili zaigrati in se z domišljijso ustvarjalnostjo skušali približati slikoviti afriški glasbeni kulturi. Svojo ročno spretnost so otroci preverili tudi v delavnici ustanove CISI, s katero Središče aktivno sodeluje že nekaj let. Iz plastičnih kvadratkov so pripravili šahovnico. Ta teden je še živahnejše, ker je v središču 60 otrok, največ, kar jih organizatorji lahko sprejmejo. V skrivnostne dramske umetnosti jih bo ves ta teden in še prihodnji uvažala gledališka mentorica in režiserka Vesna Tomsic v gledališki delavnici, ki deluje po skupinah. Če bi se kdo rad pridružil razigranim letoviščarjem sredi zelene mestne oaze "pri sestrah" v četrtem in petem tednu, naj pohiti z vpisom!

IK

Kratke

Mašniško posvečenje v Ogleju

Na praznik sv. Petra in Pavla, 29. junija, bodo ob 19. uri v oglejski baziliki posvečeni p. Ivan Bresciani, g. Mirko Franetovich in g. Moris Tonso. Nova maša p. Ivana pa bo v goriški stolnici 11. julija ob 10.30.

Obisk slovenskih duhovnikov v Castelleri

V sredo, 9. junija, je skupina 27 duhovnikov iz kopske škofije, zlasti iz Šempetra in Nove Gorice (med njimi je bil tudi g. Anton Lazar iz Števerjana), obiskala videmsko semenišče v Castelleri, centralnem bogoslovju za videmsko, goriško in tržaško škofijo, kjer so bili nekateri gostje v vojnih letih 1940-45. Tja so šli, da bi se zahvalili za sprejem v težkem obdobju, ko je bilo goriško malo semenišče ob začetku druge svetovne vojne spremenjeno v vojaško bolnišnico. Prejšnji teden jih je tam sprejel spiritual in jim omogočil ogled stavbe. Skupaj so tudi darovali mašo in ob kosilu obujali spomine iz študijskih časov.

Popoldne se je skupina slovenskih duhovnikov odpravila v Illegio pri Tolmeču na veliko razstavo ob 1700-letnici mučeniške smrti sv. Florijana. Msgr. Zanello, župnik v Tolmeču, je udeležencem lepo prikazal in obrazložil nad 100 umetniških eksponatov na odmevni razstavi.

Konec 1700-letnice bratov Kancijev

Trije bratje Kanciji in njihov učitelj Proto so bili dne 31. maja 304 usmrčeni 12 milj od Ogleja na kraju "ad Aquas Gradatas". Njihove ostanke so pokopali ob rimski cesti "via Gemina". V zadnjem letu je v goriški nadškofiji ob tej obletnici stekla cela vrsta prireditev. Dne 31. maja lani se je občina Škocjan ob Soči (San Canzian d'Isanzo) pobratila s skupnostjo iz St. Kanzian am Klopeiner See. Občani iz Škocjana ob Soči so tudi večkrat obiskali krščansko skupnost iz Kranja, kamor so septembra lani župnik in skupina faranov ponesli relikvije treh svetnikov-mučencev.

V ponedeljek, 31. maja, je bila ob koncu jubilejnega leta v škocjanski cerkvi slovesna maša, ki jo je vodil nadškof De Antoni. Pri obredu v pravem oglejskem duhu so brali prošnjo tudi v slovenščini. Sledila je procesija do kraja mučeništva in novega spomenika, posvečenega svetnikom, ki je bil ob prisotnosti blagoslovljen. Oblikoval ga je graški umetnik Aldo Marocco z nabrežinskim kamnom v obliki sarkofaga; ob njem stoji tabla z napisom v italijanščini, nemščini, slovenščini in angleščini.

Narodno romanje bolnikov in invalidov na Brezje

V soboto, 19. junija, bo tradicionalno, 36. slovensko romanje bolnikov, invalidov in starejših na Brezje. Letošnje romanje bo vodil mariborski pomožni škof dr. Anton Stres, ki bo vodil somaševanje z začetkom ob 10.30 na trgu pred baziliko. Pred mašo bo skupna molitev rožnega venca. Gre za enega največjih romanj v Sloveniji, na katerem se zbere več tisoč ljudi. Romanje, ki ga od samega začetka organizira revija Ognjišče, je v svoji 36-letni zgodovini prešlo v narodni dan bolnikov, ki ga v Cerkvah po svetu obhajamo 11. februarja na god lurske Matere Božje, pri nas pa tretjo soboto v juniju. Romanja se udeležijo tudi mladi, ki pomagajo bolnim in ostarelim romarjem. Verni mladi se s tem navajajo na drugačnost prizadetih in se v luči krščanske ljubezni do bližnjega vzgajajo v odprtosti za pomoč drugim.

Spravna slovesnost kopske škofije na Lajšah

Škofijska spominska slovesnost za vse žrtve okupacije in revolucije na Primorskem pred drugo svetovno vojno, med njo in po njej bo v nedeljo, 27. junija, na Lajšah pri Cerknem. Pred mašo bo ob 15.15 rožni venec, ob 16. uri pa bo sveta maša.

Gorica / Procesija na Telovo

V četrtek, 10. t. m., je goriški nadškof vodil slovesno mašo in procesijo Sv. Rešnjega Telesa po mestnih ulicah. Poudaril je, da se kristjani ne smejo zadovoljiti s tem, da so nedeljniki, ampak so poklicani, da vneso evangeljsko sporočilo v vse razsežnosti svojega življenja. Udeležba je bila zelo velika.

12. NAVADNA NEDELJA

Zah 12,10-11; 13,1; Ps 63; Gal 3,26-29; Lk 9,18-24

V zadnjem obdobju Jezusovega javnega delovanja se pri evangelistih, zlasti pri Luku, jasneje pokaže hoja proti Jeruzalemu. Jezus zapušča Galilejo, potuje skozi Samarijo, končno po Judeji. Njegov cilj je Jeruzalem, kjer ga čakajo trpljenje, smrt, a tudi vsa tajenja.

Jezus uvaja učence in še posebej skrbno apostole, da bi hodili za njim. Ne skriva jim pohujšanja zaradi smrti, ki jo bosta spremljali zavrženost in osamitev, saj ga že najožji prijatelji ne bodo razumeli (Lk 9,22.44-45).

Jezus hiti z zadnjimi priporočili. Pri tem ne neha delati dobro. Uči, ozdravlja, izganja nečiste duhove, mrtve obuja. Ljudje strmiijo nad vsem, kar doživljajo, čeprav se jih najprej polasti strah. Zato jih mora Jezus tolažiti in opogumljati.

Divji obsedenec sedi krotak in zdrav pri Je-

zusu in celo prosi, da bi smel hoditi z njim. A Jezus ga zavrne in pokaže, kam naj gre oznanjat Jezusova dela (Lk 8,26-39).

Apostoli preslišijo vso mogočnost, s katero Učenik troši Božjo ljubezen do najbolj bednih, ki jih demoni podlo trpinčijo. Pozabijo namreč na strah, ki jih je skoraj ugonobil z viharjem na jezeru (Lk 8,22-25). Pozabijo, da je samo Jezus Gospod, v katerem telesno biva vsa polnost božanstva (Kol 2,9), ki ga je pri spremitvi na gori razodel trem izmed njih (Lk 9,28-36). Ostanejo majhni, vase zaverovani ljudje, ki mislijo celo ob skrajšnjem Jezusovem trpljenju le na svoj ugled in ugodje (Lk 9,46). Toda Jezus jim pokaže veličino strežbe drugim, zadnje mesto na tem svetu, moč križa, ki osvobaja tilenik in dušo (Lk 9,23.48).

Hoja za njim sicer pelje na križ, a samo zato, da tam uniči smrt. Sv. Pavel se posmehuje smrti, rekoč: "Smrt, kje je tvoja zmaga? Smrt, kje je tvoje želo?" (1 Kor 15,55). Že prerok Ozej (8. stol. pr. Kr.) piše: "Kje je tvoja kuga, o smrt, kje je tvoja poguba, o podzemlje?" (Oz 13,14). Apostol Pavel pa poudarja Jezusovo učlovečenje (kri in meso), "da bi s smrtjo onemogočil tistega,

ki je imel smrtonosno oblast, to je hudiča, in odrešil tiste, ki jih je strah pred smrtjo vse življenje vklepal v sužnost" (Heb 2,14-15).

Toda hoja za Jezusom razodeva predvsem ljubezen, s katero nas je Bog v ljubil. Prerok Ozej oznanja ljubezen, "ki trpi, ki je zahtevna, potrpežljiva ... apostol Pavel pravi: Bog pa izkazuje svojo ljubezen do nas s tem, da je Kristus umrl za nas, ko smo bili še grešniki" (Rim 5,8; Sv. pismo, str. 674). Apostol Pavel nas spodbuja k ljubezni takole: "Prizadevajte si za ljubezen" (1 Kor 14,1). Hoja za Kristusom zaoblja vse nedolžne žrtve, ki jih je hudoben in podvigan človek trpinčil, jih postrelil ali jih tudi še žive postal v večjem številu, kjerkoli že, ob brez-nih ali krajih mučenja, da se spomnimo vseh sester in bratov, ki so tako pretresljivo žalostno pretrpeli smrt.

A pri vsem tem navalu hudobije jih izročamo usmiljenemu Srcu Jezusovemu (18.6.). Še posebej prosimo pri tem za rablje. Oboje priporočamo tudi Marijinemu brezmadežnemu Srcu (19.6.), junaškemu sv. Alojziju (21.6.), ki je pretrpel smrt zaradi streženja z

ljubeznijo kužnim bolnikom.

24. junija pa se klanjamo preroku Janezu Krstniku, ki je od rojstva do smrti (29.8.) pričeval za Božje kraljestvo z besedo Herodu, ki je teptal vsakršno zahtevo Božje ljubezni in človeškega dostojanstva: "Ne smeš imeti bratove žene!" (Mr 6,18) in: Ni ti dovoljeno živeti v razuzdanosti! Ni ti dovoljeno hoditi za hudičem! (prim. Mt 14,1-12; Lk 9,7-9).

Tudi danes slišimo glas, ne samo glas vesti, ki nam govori o prizadevanju za mir, pravno ter za čistost zakona in zakonskega življenja med enim moškim in eno žensko v ljubezni in zvestobi.

Ta glas govori tudi o dolžnostih nas vseh do lačnih otrok. Govori o sodelovanju pri ponovnem stvarjenju človeka po Božji podobi. S prerokom Zaharijo govori o možu, ki je bil preboden zaradi greha in madeža, ki ju je odpravil z darovanjem lastnega življenja (Zah 12,10-11; 13,1).

Ta mož je Kristus. Mi pa smo njegovi, smo Kristusovi (Gal 3,29).

Zato hodimo za njim, trpečim in umorjenim. Če življenje izgubimo zaradi njega, ga bomo rešili (Lk 9,24).

Pogovor P. Gino Dalla Vecchia, predstojnik Družbe Jezusove v Gorici, ob 40-letnici mašniškega posvečenja

V Gorici se je nekaj le spremenilo

Med duhovniki goriške nadškofije, ki letos praznujejo mašniški jubilej, je tudi p. Gino Dalla Vecchia, predstojnik jezuitov, ki živijo in delujejo v središču Stella Matutina. Dne 30. maja se je v cerkvi Srca Jezusovega, ki je bila za to priložnost natrpana, jubilant spomnil 40-letnice svojega posvečenja. P. Gino je po rodu iz Vicenze, v Gorico pa je prišel leta 1986 po navodilu patra generala Družbe Jezusove, p. Petra Hansa Kolvenbacha, da bi vodil in koordiniral t.i. Projekt Gorica. Kdor p. Dalla Vecchio pozna, ve, da je to zanesljiv predstojnik, velikodušen in veder človek, dragocen in ljubezniv duhovni oče, ki je v zadnjih skoraj 20 letih ogromno naredil za številne bolj ali manj mlade Goričane - Italijane in Slovence. Zahvaljujemo se mu za pogovor in bogato življenjsko pričevanje.

Na hrbtni strani podobice ob vašem jubileju je napisan Janezov stavek "Niste vi mene izvolili, ampak sem jaz izvolil vas," ki govori o globokem zavedanju poklicanosti. Nam lahko poveste zgodbo svojega poklica?

Hodil sem po povsem drugih poteh. Pri 20 letih sem se zaročil z dekletom; odločila sva se za resno hojo v dvoje. V osmih letih zaročenosti se nisva nikdar kregala, gledala sva naprej, razmišljala o družini. Jeseni leta 1955 me je nenadoma prešinila bliskovita misel: "Zate je družina nekaj premajhnega." Takoj sem zaznal, da je šlo za čuden pojav. Čim bolj sem to misel odbijal, tem bolj trdovratno se je vračala: če sem jo skušal zaloviti skozi vrata, se je vračala skozi okno... Preteklo je nekaj mesecev, moj oče je zbolel, podnevi in ponoči

sem preživel dolge ure ob njegovi postelji in "prežvekoval" čudno misel. Pri branju sem v reviji *Il Tempo* naletel na članek g. Lorenza Bedeschija o jezuitih z naslovom "33.000 mož pod poveljstvom črnega papeža" ("črni papež", naziv za jezuitskega generala, op.p.). Iz druge revije sem izvedel, da imajo jezuiti hišo tudi v kraju Bassano del Grappa, nedaleč od doma. O jezuitih sem prej vedel to, kar sem študiral na liceju. Mimogrede naj povem, da sem med vojno kot srednješolec bil v semenišču; tako je bilo tedaj v navadi: tam prejmeš dobro vzgojo, študij je resen. Po dveh letih so pisali mojim staršem, da nimam poklica, čemur se nihče ni čudil. Spominjam pa se, kako je v semenišču neki prefekt povedal, da "jezuiti držijo pokonci Cerkve"; to mi je ostalo.

Vse to je v meni zbudilo radovednost, da sem nekega dne - z veliko željo in hkrati nemirom - šel v Bassano del Grappa. Tam sem spoznal patra, ki je prej bil oficir, zaročen, a je pustil vse in šel za jezuita. Pa sem si rekel: "Kot nalašč zame!" Z njim sem se večkrat srečal in se naposled odločil za duhovne vaje. Izkušnja ni bila lahka, doživel sem hude notranje boje; na koncu pa sem mislil, da sem le razumel, kaj moram storiti. Največja skrb je seveda bila zaročenka, pa tudi družina: bil sem zadnji od šestih otrok, name so bili starši posebno navezani. Kaj narediti? Dekle je kmalu sama uvidela moje namere. Ob pravem času sem bil mnenja, da bi bilo najbolje postaviti vse drage pred storjeno dejstvo; drugače nisem mogel. Izginil sem: družina in dekle sta izvedela, da sem v noviciatu. Star sem bil 28 let. Nihče si tega

ni čakal; samo mama me je malo prej, ko me je videla moliti rožni venec, na mrzlo vprašala: "Greš za duhovnika ali za redovnika?" Kasneje sem izvedel, da je že od časa mojega študija v semenišču stalno ponavljala "molitev semeniščnikove matere". Zato je ona na mojo izbiro še najboljše reagirala. Zaročenka je plačala najvišji davek... Prve dni noviciata v Lovigu blizu Vicenze me je obiskala z mojimi brati in sestrami: objela sva se, jokala je in rekla: "Nisem prišla, da bi ti kaj očitala..." Lahko rečem, da me je dejansko spremljala do posvečenja, celih osem let. Eno svojih prvih maš sem daroval prav pred njo; bila sva ganjena. Pokliče te lahko samo Bog, toda prepričan sem, da bi jaz nikdar ne spoznal, kaj pomeni se darovati. Njemu, ko bi prej ne izkusil, kaj pomeni darovati se neki osebi. Vedno sem bil in ostajam zaljubljen v poklicanost družine, tudi če je Gospod zame hotel odstopiti drugo obzorje. V ljubezni, ki naju je združevala, je Bog sejal.

Kakšno pot ste prehodili kot pater?

Noviciat sem preživel v Lonigu, trienij filozofije v kraju Gallarate, študij teologije v Chieriju blizu Turina, kjer sem bil l. 1964 posvečen. Šest let sem bil v padovskem kolegiju Antonianum, nato 13 let v domu duhovnih vaj v Bassanu, kjer smo z zavzetimi mladi kristjani postavili na noge družbeno-politični krožek: letno je prihajalo mimo

Foto DPD

našega središča na tečaje 1700-1800 parov zaročencev; ustanovili smo tudi Gibanje zakoncev. Medtem je bil na pobudo p. generala za Gorico sestavljen t.i. Projekt Gorica. Pomislili so name kot na predstojnika goriške jezuitske skupnosti. V Gorico sem prišel spomladi 1987 sicer nerad: žal mi je bilo pustiti prejšnjo stvarnost. Tu sem našel dokument: nekaj je naredil p. Vit v sodelovanju z Darkom Bratino, uresničitev Projekta pa je bila še daleč. V njem je bil govor o pobudah, ki jih ni mogoče uresničiti kar čez noč.

O čem je ta Projekt sploh govoril?

Dokument, ki so mi ga izročili, je govoril zlasti o delu z mladimi, o duhovni in kulturni formaciji. Ko so mi rekli, da pojdem iz Bassana v Gorico, sem mislil, da bom našel podobno stvarnost. Tu pa je bilo vse mirno... Nekaj mesecev nisem ve-

del, kje naj začnem. Medtem je bilo že nekje "v zraku", da bo prišel v Gorico p. Marko Rupnik, ki je v prejšnjih mesecih tu že vodil nekaj duhovnih obnov.

Poleti 1987 se je zadelva tudi z višjimi predstojniki malo razčistila. Marko je res prišel v Gorico: odlično sva se ujela, čutil sem, da bo on lahko uresničil Projekt. Marko je tak, kakršen je! Delal je pač to, kar se mu je zdelo primerno, da bi udeležil dokument. Zbral je nekaj mladih, jih spodbudil k srečevanju. Njegovo delo je kmalu prineslo prve sadove, pa tudi nekaj napetosti. Začel je poučevati v šoli, vodil je duhovne vaje, glas se je razširil in Stello Matutino je obiskovalo vedno več ljudi.

Projekt Gorica, ki je predvideval sodelovanje med italijansko in slovensko provinco Družbe Jezusove, je bil uradno predstavljen 8. decembra 1986 v prisotnosti italijanskega in slovenskega provinciala. Že tedaj je prišlo do prvih reakcij nekaterih italijanskih nacionalističnih krogov; ker s tem nisem bil obremenjen, sem napade brez obotavljanja odbil. Ogenj v strehi je bil tudi, ko smo prirejali dvojezična srečanja. Pri tem mi je ogromno pomenila nesporna in iskrena podpora nadškofa A.V. Bommarca. Kmalu so se namreč vnele tudi reakcije na slovenski strani. Napadali so nas torej z obeh strani; kdor pa se je pritožil pri nadškofu, gotovo ni dobil zadoščanja. Znano je, da msgr. Bommarco na prvem srečanju s svojim naslednikom msgr. De Antonijem povedal, kako je bila najlepša apostolska izkušnja njegovega škofskega poslanstva prav tista v Stelli Matutini. Bila so čudovita

leta! Kljub vsemu smo šli naprej; Marko je kasneje moral oditi; njegovo delo je nadaljeval p. Germano Marani.

Izkušnja je porušila neki zid na obeh straneh. Zbližanje in prijateljstvo med italijanskimi in slovenskimi mladimi na taki ravni sta bila prej nepojmljiva.

Gorica se je torej spremenila? Za tistega, ki je doživel to izkušnjo, se je začelo novo obdobje: na različnost ne gleda več kot na razlog za spor, ampak jo vidi in doživlja kot bogastvo, priložnost za dialog. Razlike se niso izbrisale. Med ljudmi različnih narodov, jezikov in kultur obstajajo težave; pomembno pa je vse to spremeniti v priložnost za vzajemno rast. Specifične vrednote narodne ali kulturne istovetnosti se ne ohranjajo z utrditvami, ampak v dialogu! Če je klica obrodila, gre velika zasluga nadškofu Bommarcu, ki je ravnal kot pravi pastir: razumel je, da je šlo za poslanstvo Cerkve.

Se je udejanjanje Projekta končalo?

Sploh ne! Poslanstvo morajo nadaljevati laiki. Še je treba gojiti odnose, da se eni ali drugi spet ne zaprejo v svoje vrtičke. Treba je želeti ohraniti isto vzdušje.

Pri zahvalni maši za 40-letnico vašega posvečenja je p. Mirko Pelicon v homiliji govoril - v obeh jezikih - prav o tem in požel topel aplavz v cerkvi, kjer bi se pred leti kaj takega nikdar ne zgodilo...

Že konvencija med nadškofijo in slovensko DJ glede oskrbe slovenske duhovnije je sad omenjene izkušnje; upati je, da bo postala trajna. Aplavz je bil pomenljiv: ljudje so razumeli prehod od Binkošti do različnosti kot vrednote. Zgovorna so tudi navidez mala znamenja, npr. italijanski starši, ki pošiljajo otroke v slovensko šolo. Neko obdobje se je končalo.

Danijel Devetak

Spomin na novomašniško slavlje Alberta Metlikovca

Nova maša pred 60 leti v Slivnem

Dne 18. junija je poteklo natančno 60 let, ko je v cerkvi sv. Marije Magdalene v Slivnem, župnija Šempolaj, prvič stopil kot mašnik pred oltar Albert Metlikovec. V duhovnika je bil posvečen dne 3. junija v cerkvi Srca Jezusovega v Gorici, ki je največja cerkev v mestu in je bila izbrana zato, ker je tedanji nadškof Margotti tistega dne posvetil v mašnike tudi za tedanje razmere izredno veliko število bogoslovcev. Med temi je bil na primer tudi poznejši goriški nadškof msgr. Cocolin. Kdor samo površno pogleda sliko, ki je priložena temu stavku, bo ugotovil, da na njej odločno prevladuje ženski svet, kar je otipljiv znak tedanjih razmer v naših krajih in v devinsko-nabrežinski občini še posebej. Bilo je predzadnje leto vojne morije in so nemški okupatorji v prvi polovici februarja tega leta odpeljali na prisilno delo v Nemčijo vse moške od 18. do 60. leta starosti, kolikor jih je še bilo doma, saj so mnogi že bili prej tako ali drugače mobilizirani, nekateri pa so že bili v gozdovih. Prav družina novomašnika Alberta Metlikovca, ki se je bil rodil leta 1920 v Slivnem, a se je preselil kot petnajstletnik v Selslan, je bila živ dokaz tedanjih razmer. Poleg staršev so bili v družini štirje sinovi, a se novomašniškega slavlja niso mogli

udeležiti ne oče ne ostali trije bratje, ker so bili oče in dva brata na prisilnem delu, četrti pa je že bil prekomorec. Lahko si predstavljamo, kako je bilo mami Idi hudo, ko je v trenutkih, ki so bili naravnost odločilni v življenju prvorojenca, ostala sama. Kristjani pa vemo, da prav sredi najhujših težav nismo sami in da nam je prav v takih okoliščinah še posebno blizu Božja roka. Tako je bilo tudi ob novomašniškem slavlju Alberta Metlikovca, kar lahko potrjuje, kdor je po šestih desetletjih še med živimi.

Rekli smo že, da je bil Albert Metlikovec rojen v Slivnem, a se je njegova družina sredi tridesetih let preselila v Selslan. Gimnazijo je obiskoval v malem semenišču v Gorici, kjer je v slovitom Centralnem semenišču nato opravil bogoslovne študije. Bil je vedno odličen dijak in študent ter globoko narodno zaveden Slovenec. Na področju Devina in Selslana so bile tudi na verskem področju od 30. leta dalje čudne razmere. Devinsko župnijo so prvič v zgodovini vodili italijanski duhovniki, če izzamemo kako poldrugoletno župnikovanje Viktorina Staniča, ki pa je na zahtevo fašistov moral tako rekoč v nekaj urah zapustiti Devin. Postal je župnik v Kamnjah na Vipavskem, kjer je tudi pokopani. Na začetku leta 1944 je De-

vin zapustil tedanji župnik msgr. Della Tolla, dušnopastirsko službo pa je začel opravljati mavhinjski župnik Mirko Filej. Prav na njegova ramena je padla glavna skrb za novomašniško slavlje Alberta Metlikovca. V kratkem času je med drugim sestavil še kar številni ženski zbor, ki je od vsega začetka nastopal štiriglasno. Tako se je po več letih molka tudi v Devinu in njegovi cerkvi spet slišala slovenska pesem, ki je bila utihnula po odhodu župnika Staniča. V soboto, 17. junija, je ta zbor nastopil v cerkvi sv. Jožefa v Selslanu, kjer so s slovensim blagoslovom sprejeli novomašnika-domačina Alberta Metlikovca, zbor pa je izvajal skladbo, ki jo je za to priložnost uglasbil Mirko Filej na besedilo Lada Piščanca, ki je le nekaj mesecev prej postal žrtev komunističnega zločina v Cerknem. Dostojanstveno je naslednjega dne potekalo tudi novomašniško slavlje v cerkvi v Slivnem. Za to priložnost je slikar Lojze Perko, ki je tedaj stanoval v Selslanu, poslikal prezbiterijske cerkve s tremi zares lepimi freskami. Slednje je pred nekaj leti na željo domačinov slikarjev sin Tomaž upodobil na platnu in so obešene nad starimi freskami, ki jih je bil zob časa še precej pokvaril. Slovesnost v cerkvi je potekala v lepem vzdušju, čeprav so misli prisotnih ljudi brez prestanka romale k tistim, ki bi se kako radi bili pri takem slavlju, a so zaradi vojne bili zelo daleč. Vsem

prisotnim pa je prva mašna daritev mladega rojaka potrdila prepričanje ali okreplila upanje, da se bliža konec velikemu trpljenju in da so že na obzorju boljši in zlasti svobodnejši časi. Domačini imajo seveda glavno zaslugo, da je slovesnost potekala zares brezhibno. Za orglami v cerkvi je bil Mirko Špacapan, čigar brat Bernard je tedaj bil župnik v Brestovici. Slika, ki jo objavljamo, je nastala na koncu novomašniškega slavlja v Slivnem. V prvi vrsti je novomašnik med mamami Ido in staro mamami Lojzo, ostali duhovniki so (od leve proti desni) Viktorin Stanič, Jožko Štanta in Mirko Filej. V drugi vrsti stojita duhovnika Vinko Zaletel in Eferm Mozetič, v predzadnji vrsti sta med drugimi Mirko in Bernard Špacapan, v zadnji pa duhovniki Rijavec, Černigoj, Švara, Virgulin in Marc ter slikar

Lojze Perko. Albert Metlikovec je umrl leta 1982 v Novi Gorici. Star je bil 62 let, za seboj pa pustil bogato dediščino, saj je bil ena vodilnih osebnosti na področju pastoralne in kateheze v Sloveniji. Teološka fakulteta v Ljubljani ga je bila imenovala za častnega doktorja, apostolski sedež pa z naslovom monsignorja. Na vstajenje čaka na pokopališču v Ajdovščini, kjer je bil v zadnjih letih svojega dušnega pastirstva župnik.

Lado Piščanc
Novomašnik
Naši griči, naše cerkve in domovi Te pozdravljajo, naše duše v sreči novi mašnika Te blagoslovljajo.

Iz brezmadežnih daritev vzklije naj Ti žlahtnih rož nebroj, da ko trni bodo bodli,

tolažeča bo sladkost s Teboj.

Bodi vsem pastir in nesi belo jagnje svojim bratom v dar, belo jagnje to je Kristus, ki ga boš polagal na oltar.

Gospod, nebeški Oče, bodi hvaljen na ta sveti dan, hvaljen bodi nam za brata, ki je z mašništvom zaznamovan.

Nekdanja pevka Pinica Legiša, Kupčeva po spominu. Uglasbil Mirko Filej za ženski zbor štiriglasno. Prvič izvajana v soboto, 17. junija 1944, v cerkvi sv. Jožefa v Selslanu, kjer so s slovesnim blagoslovom sprejeli novomašnika-domačina Alberta Metlikovca; dirigent je bil Mirko Filej, ki je bil župnik v Mavhinjah in je tedaj upravljal tudi Devin.

Drago Legiša

Kratke

Jeremitišče / Jeseni sprememba regulacijskega načrta

Goriška občinska odbornika Terpin in Crocetti sta v torek, 8. junija, povabila na goriško občino Jeremitarje in jih seznanila z načrti občinske uprave glede njihovega zaselka. Zagotovila sta, da bo jeseni občinski svet imel na dnevnem redu nov načrt tretjega sklopa del tovrnega postajališča in istočasno spre-

Foto DP

membo regulacijskega načrta za ohranitev Jeremitišča. S temi spremembami si bodo domačini lahko uredili svoje domove, na katerih že nekaj deset let ne smejo opravljati nobenih obnovitvenih del, ker sedanjí urbanistični načrt predvideva uničenje zaselka. Srečanja so se udeležili tudi občinska svetovalca Nataša Paulin in Božidar Tabaj ter predsednik štandreškega rajonskega sveta Marjan Brescia.

Slovenska konzulta pri goriški občini

Slovenska konzulta pri goriški občini se je v sredo, 9. junija, sestala na redni mesečni seji in razpravljala o delovanju okenca za Slovence, ki ga predvideva zaščitni zakon. Prisoten je bil tudi občinski odbornik odvetnik Damijan Terpin. Konzulta se je zavzela za bolj učinkovito delovanje okenca in predlagala, naj občinska uprava ustanovi pravi urad s primernim številom osebja, na katerega se bomo lahko obračali za vse zadeve, ki se tičejo občinske uprave. Konzulta je bila tudi mnenja, da bi se za bolj učinkovito delovanje urada občina dogovorila z goriško pokrajinsko upravo in da bi ta urad služil tudi drugim občinam goriške pokrajine. Nudil naj bi vse informacije glede zakonov št. 482 in zaščitnega št. 38. Še posebej naj bi uporabniki zvedeli, kaj je potrebno za spremembo imen in primkov v slovensko obliko in o možnosti za doseg dvojezičnih osebnih izkaznic. Urad naj bi skrbel za slovensko konzulto, za spletno stran o Slovencih v Goriči, za prevajalsko službo, za sodelovanje med Novo Gorico in Gorico itd. Nudil naj bi informacije o občinskih uslugah in skrbel za stike s slovenskimi organizacijami, ki delujejo v goriški občini in pokrajini.

Da bi urad lahko zaživel, je poleg dobre volje in finančnih sredstev občinske uprave potrebna tudi večja informiranost in zavzetost pripadnikov slovenske skupnosti, da se storitev tega urada stalno poslužujejo. Zato konzulta poziva slovenske ustanove in posameznike, da izkoristijo to možnost in da se pri pisnem občevarju z goriško občino poslužujejo slovenskega jezika.

Spominska maša pri sv. Ivanu

Na predvečer 42. obletnice smrti prof. Mirka Fileja je bila v cerkvi sv. Ivana v Goriči mašna daritev v hvaležen spomin na pokojne dobrotnike in vse, ki so kakorkoli skrbeli in se trudili za zidavo in razvoj Katoliškega doma, današnjega Kulturnega centra L. Bratuž. Somaševanje župnika p. Mirka Peliconi, msgr. Cvetka Žbogarja in msgr. Oskarja Simčiča z lepo izbranimi pesmimi sta spremljala mešani zbor L. Bratuž in moški zbor M. Filej. V svojem govoru se je msgr. Simčič poimensko spomnil prof. Mirka Fileja in dr. Kazimirja Humarja, poudaril pa je tudi zavzetost in zasluge vseh drugih in vseh dobrotnikov. Pri tem je podčrtal, da njihovih žrtev in prizadevanj ne smemo pozabiti. Z njimi so preminili naši ljudje doma in po svetu pripomogli k temu, da je goriški kulturni hram lahko desetletja opravljal in še opravlja nadvse pomembno poslanstvo. To dragoceno dediščino naj pozna in ceni tudi mlajši rod. Čuva naj jo in ohranja za prihodnost.

Komigo / Z Borisom Kobalom slovo od prvega festivala komičnega gledališča

Svetovna uspešnica Ob letu osore (Bernard Slade, prevod Alja Predan), romantična komedija o "prepovedani" ljubezni med srečno poročenima moškim in žensko, ki se naključno srečata v nekem hotelu več sto kilometrov daleč od doma, je v torek, 8. t.m., sklenila prvi večjezični festival komičnega gledališča Komigo. Vsebinski splet, z videoprojekcijami dobro uokvirjen v zgodovinsko dobo petindvajsetih let, sta, poudarjajoč bolj čustveno kot strastno tekstovno plat, z nekakšno tenkočutno diskretnostjo, mestoma celo sramežljivostjo, v produkciji Špas teatra iz Mengša zelo dobro uprizorila Bernarda Oman in Boris Kobal, ki je podpisal tudi režijo.

Niz šestih bolj ali manj posrečeno izbranih predstav Komigo, v organizaciji Kulturnega doma s sodelovanjem raznih kulturnih ustanov in ob finančni podpori EU, je bil dobrodošlo dopolnilo goriške gledališke ponudbe, ker je ljubiteljem dramske umetnosti odstrl pogled tudi v odsko poustvarjanje italijanskih in furlanskih skupin. Kot je dejal Boris Kobal, ki mu je ravnatelj KD Igor Kometl podaril spominsko plaketo, je Gorica s Komigo še enkrat prehitela Trst. Boris Kobal je bil nekakšna središnja figura prve izvedbe festivala. Njegovo kot magnet privlačujoče ime je namreč privabilo v KD veliko gledalcev tudi v ponedeljek, 31. maja, na predzadnje komično srečanje. On in Maurizio Solda sta z mladimi igralci, ki so ju nekako dopolnjevali, predstavila odsko lepljenko Bonjour Triestesse (produkcija gledališča Teatro stabile del Friuli-Venezia Giulia), ki sta jo sama spisala z v ironijo in samokritičnost namočenim peresom ter jo tudi zrežirala. Kot v ogledalu se v njej zrcalijo tipične poteze tržaškega človeka, njegova ozkost, omejenost, zgodovinska površnost, odnos do someščanov slovenske narodnosti, nagnjenost h kulinaricnemu uživanju, predvsem pa življenjska filozofija, ki uči, da se bo na tak ali drugačen način le kako vse izteklo, tudi težave. Na oder sta prenesla prizore, pogovore, kakršnim smo lahko sami priča, če gremo v Trst in se zadržimo na mestnih trgih, ulicah, na vlaku ali kje drugje.

Peto predstavo festivala (17. maja) sta pa izoblikovala igralca Giorgio Monte in Manuel Buttus, člana gledališča Teatrino del Rifo, prospettiva T. Gledalcem sta posredovala besedilo z naslovom Fottuti ('fanculo'), ki sta ga sama sestavila in zrežirala. Včasih odkrito ironično in avtoironično razpredanje o kulturi, ubogi siroti, in še posebno o gledališki umetnosti, ki ne najde pravega poslušala ne pred odgovornimi oblastmi ne pred širšo publiko, je med nekaterimi dobrimi polemičnimi ostmi vsebovalo tudi več šibkih točk v režijski zamisli in igalskem izvajanju.

S 1. strani

Slovenska skupnost velja vedno več

Kot bi šlo za tekmo med levico in desnico in ne za ene in iste predstavnike Demokratičnega zavezništva, ki skupno upravlja goriško občino in pokrajino ter deželno upravo... Temu primerno je bilo tudi precej enostransko poročanje edinega slovenskega dnevnika, ki je bolj spominjalo na čase hladne vojne, ko ni bilo prostora za alternativo in je levi blok moral na vsak način zmagovati. Volivci so vsekakor demokratično glasovali in izbrali kontinuiteto prejšnjih uprav. Rezultatu ne moremo in ne mislimo ugovarjati.

Dejstvo pa je, da je političnemu enoumju v slovenskih občinah odklenalo, da so Slovenska skupnost in ostale organizirane vaške liste in grupacije ljudi pripravljene prevzeti odgovornost uprave in da bo za naprej treba z rezultati dokazati, da si nekdo zasluži podporo svojih občanov. Čas bi bil tudi, da se obe strani pred volitvami zmenita po zgledu Repna, da bo na vsak način v upravi prostor tudi za opozicijo, ki pa s svojim nastopom zagotavlja, da se v občinskih svetih še naprej govori po slovensko ter da tudi prioritete opozicije dobijo primerno mesto in obravnavo.

Z Ivanom Černicem v Doberdobi in Julijanom Čaudkom v Sovodnjah je SSk dokazala, da ima sposobne in zmožne ose-

be, ki so pripravljene se žrtvovati za dobro prebivalstva. Zato je nesmiselno, da npr. aprorno ne uživata podpore ene od krovnih struktur v zamejstvu, potem ko ista organizacija vedno razglasuje enotnost in sodelovanje v manjšini.

Za kandidata SSk v Zgoniku Dimitrija Žbogarja se je izkušnja končala slabše od pričakovanih, čeprav se je slovenska stranka znašla izrinjena iz dogovora, ki je na drugi strani videl listo Združeni-Uniti in je morala v nevhvalno vlogo zagotavljalca slovenske opozicije v občini, zaradi česar je celo zdrknila na tretje mesto, medtem ko se zmagujoča in ohola večina šopiri s 75-odstotnim uspehom. Na vsak način čestitamo mlademu in podjetnemu Dimitriju, da se je poizkusil tudi v politični areni in pogumno sprejel kandidaturu v tej težki in nam neprijazni kraški občini.

Kaj pa evropske volitve?

Dr. Drago Štoka je dosegel približno 2500 preferenc, lista SVP, s katero je SSk nastopila, se je v deželi močno uveljavila in ima celih 1000 glasov več kot v prejšnji preizkušnji, kar predstavlja 25-odstotni napredek (od 3851 glasov do 4859) v deželi (od 0,58% do 0,70%) in na Goriškem (napredek od 883 glasov do 1204), kjer je stranka zrasla od 1,10% do 1,51%. Na Tržaškem je ohranila pozicije z rahlimi napredki v Devinu-Na-

Foto Bumbaco

brežini, Repnu in Miljah, občutno pa so se povečali glasovi v pordenonski (prej 168, zdaj 658) in videmski pokrajini (prej 659, zdaj 888) kot posledica plakativiranja s štirijezičnimi vabilni na volitve po vsej deželi.

Slednjih glasov seveda ne moremo imeti v celoti za slovenske, morda pa smo le iztaknili povsod po deželi rojake, ki so lahko podprli listo manjšin.

Štoka se je najbolje odrezal s preferencami med slovenskimi kandidati, saj sta ostala dva obilno črpala iz rezervoarja italijanskih tovarišev v večjih mestih, v slovenskih krajih pa sta skoraj povsod za našim kandidatom, kar pomeni, da je narodnozavedno slovensko manjšinsko telo dalo svoj glas Štoki kot svojemu avtentičnemu predstavniku. Po naši oceni so

levi demokrati volili svoje italijanske kandidate ne glede na izjave svojih državnih voditeljev o slovenskem ekspanzionizmu in morilstvu, Slovenca na komunističnih listah pa morata šele dokazati, koliko njunih preferenc je slovenskih, saj jih v pretežno slovenskih krajih nimata prav veliko. Slovenska skupnost na vsak način izhaja iz teh volitev okrepljena in v zavesti, da je naredila vse, da je Slovincem dala možnost glasovanja za manjšinske interese in za boljše upravljanje v občinah. Vse bolj se okoli nje strinjajo vsi tisti, ki še čutijo pristno slovensko in ki so za svoj jezik in kulturo pripravljeni iti tudi v politično soočanje, da se narod ne omeji samo na kulturno ustvarjanje. V demokraciji veljaš, kolikor glasov imaš. In Slovenska skupnost velja vedno več.

Združenje cerkvenih pevskih zborov Gorica**Praznik cerkvenega petja v Štandrežu**

Foto DP

Preteklo nedeljo, 13. junija, je bil v štandreški župnijski cerkvi koncert cerkvenih pesmi v organizaciji Združenja cerkvenih pevskih zborov. Nastopili so trije mešani pevski zbori (Štandrež, Rupa-Peč, Lojze Bratuž), en moški zbor (Mirko Filej) in Pevska skupina Musicum. Na začetku je njim in poslušalcem spregovoril učitelj Darío Bertinazzi, tudi sam pevoval. Svoje misli je namenil cerkvenemu petju, ki so se mu posvečali najslavnejši skladatelji in ga povzdignili na najvišjo glasbeno raven. Posvečali pa so se mu "tudi preprosti, večkrat neznani ali pozabljeni umetniki, katerim dolgujemo predvsem tisti del cerkvene glasbe, ki je nam Slovencem najbolj priljubljena, to je cerkveno ljudsko

petje." Dejal je, da se velika večina prisotnih še spominja, "kako so do pred nedavnim stare ženi-ce prepevale nabožne ljudske napeve. To ni bilo petje, ki bi ga lahko ocenil glasbeni kritik, bilo pa je petje, ki je segalo do srca, saj so ga čutile kot nekaj lastnega in globokega, nekaj, kar je olajšalo vsakodnevne težave, slabosti in tegobe, nekaj, kar je napolnilo srce z upanjem, da bo lahko v drugem, večnem življenju bolje".

V nadaljevanju je govornik izpostavil naloge cerkvenega pevskega zbora. Prva in glavna je prav ta, "da približuje zbrane vernike preko petja k Bogu, saj je cerkveni pevski zbor prvi in najožji duhovnikov sodelavec. Ne sme biti nekaj ločenega od ostalega vernega občestva, ampak del

župnije, nekaj dinamičnega, kar župnijo oživi. Da pridemo do tega, mora vsakdo, ki poje, igra ali dirigira v cerkvi, čutiti tisto odgovornost in dolžnost, da mora za župnijo nekaj žrtvovati. Govornik je tudi izrazil mnenje, da so cerkveni pevski zbori v našem zamejstvu zapostavljeni, da jim ne dajamo tiste važnosti, ki bi jo zaslužili. "Kdor vsako nedeljo poje in igra pri maši, dobro ve, da je moral za to, da zapoje nekaj pesmi, žrtvovati del prostega časa. Cerkevne pesmi so "bogastvo, ki ga moramo pevci, organizirani in vsi Slovenci danes najbolj čuvati. To je tisto izročilo, na katerega ne smemo pozabiti ter ga moramo gojiti in spoštovati. Tisto, kar nas bo lahko duhovno obogatilo in napolnilo, kakor se je to dogajalo starim ženicam, ki

so prepevale med večernicami". Na neizmerno bogastvo, ki smo ga podedovali od naših prednikov, od naših domačih skladateljev in ljubiteljev cerkvene glasbe, moramo biti ponosni, moramo ga "gojiti, ljubiti in ceniti ter ga prenesti v srca tistih, ki nas poslušajo, v srca otrok, ki bodo lahko nekega dne tudi sami stopili na kor ali za orgle in z isto vneto in ljubeznijo prepevali Bogu v čast, župniji pa dali tisto moč in zagon, ki ju potrebuje, da lahko raste in zaživi". Dragocenim mslim Daria Bertinazzija je sledil spored cerkvenih pesmi, ki so bile po večini v skladu z junjskimi cerkvenimi prazniki.

MePZ Štandrež (vodi ga David Bandelli) se je predstavil z Mokranjčovo Liturgijo, z Merkujevim Pater noster in s skladbo Bogorodice Devo S. Rahmaninova. MePZ Rupa-Peč je pod vodstvom Zdravka Klanjščka zapel Tebe pojem S. Rahmaninova, Troštovo skladbo Ko je prišel binokostni dan in Vodopivčevo Radostno se tebi klanja. Pevska skupina Musicum (vodi jo Matjaž Šček) je izvedla mašo v furlanskem jeziku Messe cul popul C. Seghizzi. MoPZ M. Filej (dirigent Zdravko Klanjšček) je začel s staroslovansko liturgijo Tebe pojem in nadaljeval s Schubertovo skladbo Molim te ponižno in Bratuževo Plodne so njive. Nedeljski koncert je sklenil MePZ L. Bratuž, ki ga vodi Bogdan Kralj. Po skladbah X. Busta Ave Maria in N.N. Kedrova Otče naš je zbor zapel Sonce že zahaja F. Gruberja in dodal še Tollite hostias C. Saint-Saensa. Zbori so na splošno pokazali res dobro izvajalsko raven. Njihova doživljaj interpretacija posameznih skladb je poslušalce navdušila in jih napolnila s prazničnim občutjem.

Mešani pevski zbor Lojze Bratuž Koncert v Kulturnem centru Lojze Bratuž ob koncu sezone

Biseri iz umetne in ljudske zakladnice

Če tudi obrazi govorijo, lahko z veseljem sklepamo, da mešani pevski zbor Lojze Bratuž iz Gorice diha "na polna pljuča": dekleta z žlahtno vrtnico v roki in fantje s ponosnim nasmehom na ustih po celovečernem koncertu zbora, ki se je ob koncu sezone v petek, 11. junija, res lepo izkazal, so jasen pokazatelj "dobrega zdravja" sestava. Pod vodstvom Bogdana Kralja je postal dobro ubrana skupina, ki želi doseči še več od tega, kar je že dosegel. In prepričani smo, da mu bo to tudi uspelo.

V veliki dvorani Kulturnega centra Lojze Bratuž se je goriški zbor, ki ga sestavlja jedro mestnih pevcev, krepilo pa ga na ta zgodovinski sestav navezani prijatelji iz okoliških vasi in tudi bližnjih krajev slovenske Primorske, si je za konec sezone zamislil nastop s poklonom poetu Krasa: večer je nosil naslov po Kosovelovem verzu "Slavček med trnjem se je zgnil in zapel...", v prvem delu pa je zbor po uvodni Rožančevi primorski ljudski *Dober večer* zapel tudi dve njegovi pesmi (*Veter in Pesem*) v uglasbitvi Vrabca in Srebotnjaka. Sledila je čudovita in mila *Pesem Gorici*, ki jo je ob 1000-letnici prve

Foto DPD

omemba Gorice na besedilo Janeza Povšeta uglasbil mladi in obetavni skladatelj Patrick Quaggiato. Po romantično-sanjavi Brahmsovi skladbi *Wal-desnacht* so pevci lepo odpeli štiri sakralne skladbe, dve molitvi in dva psalma: začeli so s sladkim in polnoglasnim Kedrovim *Očenašem* iz pravoslavne liturgije, nadaljevali z razkošno *Ave Marijo* sodobnega španskega skladatelja Javie-

ra Busta, pa še z intenzivno spevno Mendelssohnovo *Rich-te mich, Gott* in sklenili s Saint Saensovo skladbo *Tollite hostias* iz Božičnega oratorija. V drugem delu večera, ki ga je napovedovala in povezovala Barbara Rustja, je zbor odpel sedem "draguljev" iz zakladnice slovenskih ljudskih pesmi v priredbi primorskih skladateljev starejše in mlajše generacije. M. Hubad, I. Ota, A. Danev, P.

Merkur', H. Lavrenčič, R. Simoniti in S. Vremšak so glasbeniki, ki so ujeli pravi duh - tržaške, beneške, rezijanske, prekmurske... - ljudske glasbe in ga pretvorili v note, tako da se bo živo ohranila njena bogata duša, ki pozna radožive, nežne, otožne in drugačne odtenke. Na koncu je zbor nagradil občinstvo še z dvema "vedno zelenima" dodatoma, Lipo in Pa se sliš'.

DD

Kratke

Zahvala koalicije v Sovodnjah

"Koalicija Združeni-Uniti se zahvaljuje volilcem za izkazano zaupanje. Rezultat upravnih volitev je izredno dober, daleč najboljši v zgodovini obnovljene upravne avtonomije občine Sovodnje ob Soči. Posebno se zahvaljujemo volilcem v zaselkih, kjer smo dosegli absolutno večino glasov. To nas obvezuje, da bomo tudi v vlogi opozicije še bolj dosledno opravljali zaupano nam nalogo. V vsakem primeru nameravamo izvajati konstruktivno in dosledno opozicijo.

V demokraciji pač zmaga eden, mi pa še vedno ostajamo v službi skupnosti."

Združeni-Uniti

Sovodnje ob Soči, 14.06.2004

Zahvala didaktičnega ravnateljstva OŠ ul. Brolo

Ob zaključku šolskega leta se zahvaljujemo vsem ustanovam in društvom, ki so v tem šolskem letu z nami sodelovali ter nam omogočili obogatitev vzgojne ponudbe. Posebna zahvala Kulturnemu domu in Centru Lojze Bratuž, ki sta nam ob organizaciji gledališkega abonmaja omogočila tudi prilično brezplačno uporabo dvoran.

Dragoceno je bilo tudi sodelovanje z Dijaškim domom in Zavodom sv. Družine, ustanovama, ki dopolnjujeta vzgojno-izobraževalno delo šole.

Topla zahvala staršem in še posebno Odboru, ki je z nami sodeloval pri organizaciji številnih pobud.

Ravnateljica in učitelji didaktičnega ravnateljstva ulica Brolo - Gorica

Predstavitve Toplikarjeve antologije v Ronkah

V petek, 11. junija, je bila v prostorih pred občinsko knjižnico v Ronkah predstavitev zadnjega dela učitelja v pokopju in publicista Janka Toplikarja v korist vse pokrajinske skupnosti. Cilj avtorja je bil spet spodbujati predvsem šolarje in učitelje italijanskega jezika in kulture k spoznavanju običajev in kulture zamejskih Slovencev in obratno. Prizadevanja temeljijo na prepričanju, da je kultura različnost vir bogastva, ki ga je treba odkriti in izkoristiti za celovito rast obseh skupnosti. Predstavitve večjeznice antologije *Terre e voci del goriziano* so priredili odborništvo za kulturo ronske občine, Associazione culturale bisacica ter društvo Jadro in Tržič. Po uvodnih besedah občinske odbornice za kulturo Angele Caldarera in ravnateljice iz Krmina je antologijo predstavila dr. Marina Dorsi, predsednica bizjaškega društva. Pozdrav in zahvalo v imenu društva Jadro in Tržič ter pokrajinske konzulte za slovensko skupnost je prinesla Bernardka Radetič. Da je prišlo do tako pomembnega praznika, so v veliki meri pripomogli nastopi otroških zborov. V začetku se je predstavil OZ Le cicale OŠ iz Turjaka pod vodstvom uč. D. Fabris, sledil je OPZ Note alle gre večstopenske šole iz Ronk pod vodstvom uč. M. Furlan, ki sta zapela tudi po eno slovensko pesem, na koncu pa OPZ OŠ in vrta s slovenskim jezikom iz Romjana pod vodstvom Tatjane Legiša. Kot zanimivost povejmo, da sta tokrat slovenski društvi prvič sodelovali z italijanskim oz. bizjaškim in na isti prireditvi v Ronkah so prvič peli italijanski in slovenski otroški zbor.

Kot je rekla ga. Radetič, naj gre vsa čast Toplikarju, ker je tudi s tem delom živ dokaz graditelja miru. Predlagala je, naj se odgovorne oblasti zavamejo, da bi Toplikar (ki več kot 20 let širi slovensko kulturo v italijanskem okolju, druži slovenske in italijanske šole z raznimi projekti in spodbuja sodelovanje) postal "častni občan teritorija oz. Lašškega ali Bisacarie"

Knjiga je bila tiskana v 1000 izvodih s podporo zakona 482/99, ki ga je pametno izrabilo ravnateljstvo večstopenske šole iz Krmina v sodelovanju s tamkajšnjo občinsko upravo in z didaktičnim ravnateljstvom slovenskih šol iz Gorice.

Praznik špargljev Premiera Povšetove enodejanke

Drastični zasuki na trimstezi

Po že ustaljeni navadi je na zadnjem večeru Praznika špargljev v štandreškem župnijskem parku med košatimi lipami tudi letos imela primeren poudarek dramska umetnost, ki je v domačem Prosvetnem društvu čvrsto zakoreninjena že 39 let. Dramskemu odseku je tokrat izvorno enodejanko Na trimu poklonil Janez Povše, ki ga dobro poznamo kot režiserja, pesnika, pisatelja, publicista in ne nazadnje kot avtorja dramskih del, še posebno nekaterih zelo posrečenih komedijskega žanra, ki so jih z velikim uspehom postavili na oder prav štandreški komedijanti ob zadnjih okroglih obletnicah Dramskega odseka. Njegov najnovejši duhoviti tekst v humornih replikah obdeluje vedno aktualno, nikdar izpeto življenjsko tematiko o odnosih med možem in ženo, ki jo publika ima zelo rada, saj se, vsaj v drobcih, tudi sama prepoznavna v njej. Enodejanka je nov izziv za štandreške igralce: protagonista sta namreč dva moška, ki se po naključju srečata na trimu. Eden, zrel možakar, je čemer in zatopljen v svoje misli na telesne nadloge, pa še na ženo, ki hoče že osemnajstič oditi k mami, čeprav je pohleven in ji doma vse opravi. Drugi pa je mlajši, poln energije in telesne svežine, pravi frajer, vase zamaknjen, ki ženi doma prav nič ne pomaga in soli pamet prvem, kako naj odslej ravna z ženo. Nenadna telefonska klica na

prenosnem telefončku pa popolnoma zasučeta situacijo, tako da prvi ob velikem ženinem zadovoljstvu postane "pravi moški, gospodar", drugi pa ponižen pomivalce posode, ker drugače bi mu žena ušla - ženske pač niso nikoli zadovoljne s tem, kar imajo! Komični prizor, ojačen z narečno govorico prvega moškega in zabeljen s kakšnim krepkejšim izrazom, sta na posrečeno opisanem prizorišču - sedaj že vsi tekajo! - pod večšo režijsko taktirko igralskega mojstra Janeza Starine izvrstno, z naravnimi gibi in mimiko uprizorila Božidar Tabaj (prvi) in Marko Brajnik (drugi). Tudi izvedba tega kratkega, a učinkovito stkanega teksta, ki se bistro spogleduje z realnostjo vsakdanjika, je pokazala vso njuno izvajalsko moč, nedvomno presegajočo ljubiteljsko odrsko znanje. Igralcema sta pri predstavi pomagala vestna šepetalka Marinka Leban in tokratni zaodrski tehnik Dimitrij Brajnik.

Na Prazniku špargljev se je predstavil tudi mešani pevski zbor Ciril Silič iz Vrtojbe z vrsto skladb iz svojega repertoarja. O nastopu mladih izvajalcev smo sicer že poročali prejšnji teden. Naj še dodamo, da so nastopili tudi najmlajši iz štandreškega vrta pod mentorstvom učiteljic Katje Soban in Mirjam Paulin. Predstavila se je tudi ritmična skupina šolske mladine.

JK

Darovi

Za cerkev na Vrhu: N.N. 50,00 evrov.
Za lačne po svetu: N.N. z Vrha 50,00 evrov.

Za cerkev na Peči ob krstu Liama: boter 20,00, starši 50,00, N.N. 10,00 evrov.

Za cerkev v Rupi: N.N. ob prazniku Svetega Rešnjega Telesa 35,00 evrov za cvetje.

Za cerkev v Gabrijah: N.N. 30,00; N.N. 40,00 evrov.

Za misijonarja Danila Lisjaka: N.N. 50,00 evrov.

Obvestila

SKRD Jadro vabi na predvečer sv. Ivana na družabni večer pri Sprejemnem centru Gradina pri Doberdobu, kjer bo potekalo s pomočjo doberdobske mladine **kresovanje**. Prireditel bo v sredo, 23. t.m., od 20.30 dalje.

V uradu duhovnije sv. Ivana sprejemajo vsak dan od 10. do 12. in od 17. do 19.30 (ob 19.30) vpise za avtobus, ki bo 29. t.m. popeljal v Oglej na **duhovniško posvečenje** p. Ivana Bresciana. Rok za vpis poteče 20. junija.

V ponedeljek, 28. junija 2004, bo ob 19.30 v župnijski cerkvi v Števerjanu spominska maša ob prvi obletnici smrti **Anke Černic**. Vabljeni vsi, ki so jo cenili in imeli radi!

ŠZOLYMPIA vabi na 21. občni zbor, ki bo v četrtek, 17. t.m., ob 19.30 v prvem sklicanju in ob 20.30 v drugem sklicanju v mali dvorani KC Lojze Bratuž.

Čestitke

Naši cenjeni sodelavki, prof. Lojzki Bratuž, ki te dni praznuje okrogel življenjski jubilej, želimo, da bi še vrsto let ostala zvesta našemu te-

dniku, glasbi in slovenski književnosti! Uredništvo Novega glasa

RADIO SPAZIO 103

Slovenske oddaje (od 18. junija do 24. junija 2004)

Radijska postaja iz Vidma oddaja na ultrakratkem valu s frekvencami za Goriško 97.5, 91.9 Mhz; za Furlanijo 103.7, 103.9 Mhz; za Kanalsko dolino 95.7 Mhz; za spodnjo dolino Bele 98.2 Mhz; za Kamijo 97.4, 91, 103.6 Mhz. Slovenske oddaje so na sporedu vsak dan, od ponedeljka do petka, od 20. do 21. ure. Spored:

Petek, 18. junija (v studiu Andrej Baucon): Glasbeni desert iz diskotheke 103. - Šopek narodnih viž. - Zborovski kotiček. - Obvestila.

Ponedeljek, 21. junija (v studiu Andrej Baucon): Glasbeni lističi z Andrejem: zanimivosti in informacije.

Torek, 22. junija (v studiu Matjaž Pintar): Ali veste, da... glasbena oddaja z Matjažem.

Sreda, 23. junija (v studiu Danilo Čotar): Pogled v dušo in svet: Takrat je nastopil Janez Krstnik. - Izbor melodij.

Četrtek, 24. junija (v studiu Niko Klanjšček): Zvočni zapis: Posnetki z naših kulturnih prireditev. - Glasba iz studia 2.

*Slovenska skupnost in
Krožek A. Gregorčič
ob rojstvu malega
LENARTA
čestitata Eriki
in Markotu
ter jima voščita
vse najlepše.*

PROSVETNO DRUŠTVO ŠTANDREŽ

*Gledališče
pod zvezdami*

Niz komedij ob začetku poletja 2004

ŠTANDREŽ, IGRISČE OB ŽUPNIJSKI DVORANI

■ Četrtek, 17. junija, ob 20.30

Marc Camoletti - PIŽAMA ZA ŠEST

Dramski odsek Prosvetnega društva Štandrež

■ Petek, 18. junija, ob 20.30

Carlo Goldoni - SLUGA DVEH GOSPODARJEV

Društvo Svoboda - Žiri

■ Sobota, 19. junija, ob 20.30

Anton T. Linhart - TA VESELI DAN ALI MATIČEK SE ŽENI

Šentjakobsko gledališče - Ljubljana

■ Nedelja, 20. junija, ob 21. uri

Darko Komac - UGLAŠEVALEC

Grupa brez hrupa - Nova Gorica

Predstava bo v Jeremitišču

POD POKROVITELSTVOM GORIŠKE OBČINE IN ZVEZE SLOVENSKE KATOLIŠKE PROSVETE

V primeru slabega vremena bodo predstave
v župnijski dvorani Anton Gregorčič

SLOVENSKO PASTORALNO SREDIŠČE GORICA
SLOVENSKI CENTER ZA GLASBENO VZGOJO EMIL KOMEL
ZDRUŽENJE CERKVENIH PEVSKIH ZBOROV - GORICA

SLOVESNOSTI OB PRAZNOVANJU SV. JANEZA KRSTNIKA, ZAVETNIKA SLOVENSKE DUHOVNIJE V GORICI

24. JUNIJA 2004 - CERKEV SV. IVANA

20.00 SLOVESNA SPOMINSKA SV. MAŠA OB 50-LETNICI
SCGV EMIL KOMEL

21.00 GLASBA POD CERKVENIM OBOKOM:

Sodelujejo gojenci SCGV Emil Komel

Janez Povše, nagovor

22.00 KRESOVANJE

Sodelujeta Slovenska zamejska skavtska
organizacija-Gorica in Šolski pihalni orkester
SCGV Emil Komel

26. JUNIJA 2004 - CERKEV SV. IVANA

20.30 KONCERT

Andrej Pegan, orgle
Aldo Žerjal, bas bariton

KATOLIŠKA KNJIGARNA

- knjige in revije ■ vse za šolo in pisarno
- razne vrste papirja ■ sakralni predmeti, sveče
- darila ■ plošče, kasete ■ igrače
- posebna ponudba igrač in artiklov za počitniške dni

GORICA - Travnik 25, tel. 0481 531407

MLADINA IZ DOBERDOBA in SKRD JADRO

vabita čarovnice in škrate

v sredo, 23. junija, ob 21. uri

na tradicionalno

SVETOIVANSKO KRESOVANJE

OB SPREJEMNEM CENTRU GRADINA V DOBERDOBU

Radijski oder / Recital, knjižna novost in visok jubilej

Trojno praznovanje v Finžgarjevem domu

Foto JMP

Junija 1946 so valovi Radia Trst A prvič poslali v eter glas Radijskega odra, ki je od samih začetkov gojil ljubezen in skrb za slovenski jezik. V ta namen so občasno potekali interni tečaji za izpopolnjevanje v dikciji in v umetniškem podajanju tekstov. Zadnja leta pa je igralska družina sklenila, da bo ponudila svoje znanje širšemu krogu Slovencev, ki šutijo do svojega jezika podobno kot pri Radijskem odru. Stekla so tako srečanja, ki so se prišla imena Tečaji lepe govorice. Letošnja tečaja za odrasle (začetniškega in nadaljevalnega) sta vodili Matejka Peterlin in Maja Lapornik, v sodelovanju z go-

spo Jero Cetin in Aleksijem Pregarcem, sadove večmesečnih naporov pa so tečajniki pokazali na zaključnem recitalu v Finžgarjevem domu, v soboto, 12. t. m. Lanski obiskovalci so se ob podobni priložnosti oddolžili 90-letnici Borisa Pahorja. Tokratna skupina pa se je pripravila v branju in interpretiranju odlomkov iz najnovejšega dela Alojza Rebule, ki jih je z avtorjevim posredovanjem dobila v roke, preden bi ga te dni skupaj izdali Celjska Mohorjeva družba in tržaška Mladika.

Javna predstavitev romana Nokturno za Primorsko bi bila ob pisateljevi navzočnosti še sama po sebi slovesnost, želela pa je biti tudi prvi poklon vrhunskemu besednemu ustvarjalcu ob njegovi 80-letnici, "ki nas je že prehitel s svojim darom," je v

uvodnem pozdravu poudaril predsednik Radijskega odra, inž. Marjan Jevnikar. Openski večer je bil torej trojni praznik: zaključek delovne sezone, izid slovenske knjižne novitete, predvsem pa počastitev visokega življenjskega jubileja "našega pisatelja, ki izhaja iz tukajšnjega okolja in je vanj tudi boleče vraščen." Prof. Lučka Susič je v svojem posegu izrazila hvaležnost, ki jo Radijski oder čuti do Rebule. "Že dolga desetletja je prav Radijski oder glavni posrednik Rebulove umetniške besede poslušalcem tržaškega slovenskega Radia, saj je izvedel praktično vsa njegova slušno efektivna dela. Na povabilo Radijskega odra je pisatelj napisal tudi več priložnostnih dramskih tekstov in cele cikluse krajših poljudno-literarnih oddaj."

Dr. Jože Faganel, ravnatelj Celjske Mohorjeve, se je ob predstavitvi Nokturna za Primorsko spomnil duhovniškega lika Jordana Košutnika iz romana Divji golob (1972). Avtor je namreč za glavnega junaka ponovno izbral mladega, ambicioznega duhovnika in gorečega Slovence. Vipa, Florijana Burnika, razpetega med zvestobo svojemu poslanstvu in slovenstvu, pa je postavil v trideseta leta, v eno najbolj bolečih obdobij slovenske preteklosti, v čas, ko se je tudi katoliška Cerkev, struktura vesoljnega časa, s podpisom Lateranskega konkordata "na nesrečen način približala zgodovini in takratni politiki."

Najslavnejši trenutek pa je napočil, ko je pred mikrofonom stopil slavjenec sam, ki je z njemu značilno zagnanostjo in jasnostjo nagovoril prisotne. Njegove sočne in globoke besede so potesile miselno ter jezikovno žejo poslušalcev, kot bi se po dolgi puščavski turi odžejali ob požirkih čistega izvira.

Prof. Boris Paternu je nazadnje še opomnil, da bi veljalo Rebulove izjave o slovenskem jeziku zbrati v zbornik, dodal pa je tudi, da je črni ogenj, ki je zajel slovenski narod in ga dolgo dušil, hkrati pognojil zamejsko in koroško zemljo, ki sta dali Slovincem izredno literaturo.

Eterične harfne melodije glasbenega intermezza Tadeje Kralj, gojenke Glasbene maticice, so v Grandjanyjevi Suiti, Pozzolijski Etudi in Gustavsonovi skladbi Moorish garden sproščeno, skoraj prijateljskemu srečanju dodali še idealen mističen okvir.

AL

Foto JMP

Pri Novi reviji izšla nova knjiga Draga Jančarja Šala, ironija in globlji pomen

Pri založbi Nova revija je v zbirki Samorog izšla nova knjiga danes gotovo najbolj uspešnega in najbolj prevajanega ter v svetu tudi najbolj uveljavljenega slovenskega pisatelja Draga Jančarja z nevsakdanjo platino in še bolj nevsakdanjim naslovom knjige Šala, ironija in globlji pomen.

Urednik Nove revije in pesnik Niko Grafenauer, sicer Jančarjev dolgoletni prijatelj in soborec v številnih za ves slovenski narod pomembnih bitkah, je v klubu Nova revija v Ljubljani minuli teden na predstavitev nove knjige dejal, da se naslov "dobro prilega temu, kar knjiga v svojem sporočilu po-

nuja bralcu". Drago Jančar namreč skuša v svoji novi knjigi prikazati razmerje med literarno fikcijo in neposredno izkušnjo, v katero je vključen - tudi zgodovinsko. Drago Jančar je na tiskovni konferenci povedal, da sam zares ni povsem prepričan, ali gre za esejistično zbirko. Po njegovem je prva tri besedila resnično eseji, vendar napisani na literarni način, drugi trije spisi pa so novele, ki govorijo o literar-

Foto JMP

nem ustvarjanju avtorja v družbi. Knjiga pa v celoti po njegovem mnenju odpira neka globlja vprašanja o literaturi, ki proti koncu preraščajo v fantastiko.

Sicer pa je Drago Jančar na tiskovni konferenci tudi na glas razmišljal, kaj se njemu samemu, sodobnemu pisatelju, dogaja med številnimi potovanji po svetu, ki se jih kot književnik udeležuje, ko kot gost tujih držav predstavlja svojo in seveda tudi slovensko književnost. Dejal je, da je prišel do prepričanja, kako lahko v skupni evropski prostor tudi in predvsem pisatelji iz nekdanjih real-socialističnih držav, kakršna je tudi Slovenija, doprinejejo

svoje izkušnje, in sicer o življenju pod komunistično oblastjo, take izkušnje, kakršnih zahodni pisatelji zagotovo nimajo. V tej luči je po Jančarjevem mnenju tudi treba gledati na sicer nedopustno in nerazumljivo dejanje, ki se je njemu samemu pripetilo, in sicer

dejstvo, da je sam v Moskvi v začetku devetdesetih let v hotelu ugotovil, kako je pri prevodu njegovega romana Severni sij v ruščino "izpadlo" poglavje, ki ni bilo po godu založniku, ker da bi lahko tisto poglavje "pomagalo" neki ruski stranki na volitvah... Povod za naslovno besedilo Jančarjeve knjige je bilo vabilo leipziškega knjižnega sejma, kjer jih je zanimalo mnenje avtorja, ki "pozna izkušnje tega sveta",

namreč, "kaj lahko nova Evropa pomeni stari Evropi, kaj prinašajo umetniki, misleci vzhodne Evrope v zahodno Evropo, s čim se lahko soočijo". Drago Jančar je povedal, da umetniki prinašajo neko izkušnjo, ki je Evropa ne pozna, izkušnjo, ki je bila v času hladne vojne izredno pomembna in zanimiva, sedaj pa je postala nezanemljiva. Temu sta v knjigi posvečena zlasti prva dva teksta, kjer se Jančar sprašuje, kje je njihov položaj in kaj se v njem samem dogaja, da se počuti osamljenega, da nima več vpliva na družbeno dogajanje, kakršnega je sicer prej imel.

ZUT

Kratke

Tržaška knjigarna v Trstu / Likovna razstava

Galerija Tržaške knjigarne v Trstu je prejšnji teden ponovno zaživela v barvitih umetnostnih navdih, saj so v sredo, 9. junija, otvorili razstavo tržaške umetnice Katerine Kalc z naslovom Jaz sem droben, droben list. Prireditev, ki jo je podprlo Ministrstvo za kulturo RS, sodi v širši niz tovrstnih likovnih srečanj, ki so se skozi vse leto vrstila in preoblikovala podoba knjigarne v popolnejši kulturni prostor. Umetnico je predstavila Anamarija Tretjak in podala nekaj življenjskih podatkov mlade likovnice ter jo označila za slikarko mlajše generacije, ki se je po

Foto IG

diplomi na umetnostnem zavodu E. Nordio v Trstu izpopolnjevala še na Akademiji za likovno umetnost v Ljubljani, kjer je leta 2001 diplomirala pri prof. Emeriku Bernardu. Tretjakova je dela Katerine Kalc označila za podobe narave, ki so podane z izredno natančnim in jasnim realističnim čutom. Vendar gola podoba zakriva nekaj globljega, to je psihološko in čustveno doživetje narave same, v kateri smo mi ljudje kot bitja del le-te. Pogledi kraških krajin Katerine Kalc ne poznajo človeka v naravi, a zgolj slednjo, podoba človeka ni potrebna, saj je ta že itak skrit v njej. Obiskovalca razstave bo prevzela sončna in bleščeča barva nekaterih platen, ki nam priključijo v spomin vitalno energijo narave; ta pa se nam prikaže tudi preko mogočnih podob, ki so zatopljene v senčno odejo, kar nam vzbuja strah in nemir.

Predstavitveni večer sta dopolnila tudi klarinetist Luka Carli in Andraž Memolja, ki je prebral izbor pesmi Scipia Slataperja, Aleksija Pregarca, Cirila Zlobca in Miroslava Košute. Poleg Tržaške knjigarne je pri postavitvi razstave sodeloval še krožek KRUT.

V Goriškem muzeju nova knjiga o Bovški

V Goriškem muzeju v gradu Kromberk so v okviru predavanj 8. t.m. predstavili novo knjigo o Bovški. Njena avtorica je Vlasta Terezija Komac, svojemu delu pa je dala naslov Zakladnica bovške preteklosti. V knjigi je opisana in dokumentirana preteklost Bovškega, na katero je vplivala tudi njena lega, ki omogoča povezavo s sosednjo Italijo ter Koroško oz. z Avstrijo. O knjigi so govorili avtorica sama, prof. Tomaž Pavšič, zgodovinar in zapisovalec časa iz Idrije, založnik Damjan Bogataj in etnologinja v Goriškem muzeju magistra Inga Brezigar. Na večeru je Monika Ivančič prebrala nekaj odlomkov iz omenjenega dela, Ivo Jelincič iz vasi Soča pa je zaigral nekaj skladb na stare citre.

Ciklus predavanj v Goriškem muzeju se bo nadaljeval predvidoma v mesecu oktobru. Najprej bodo pripravili predavanje Mihe Kosija o temi Promet na Goriškem v srednjem veku.

Vodnik po Baški grapi in Šentviški planoti

V Tolminskem muzeju, ki se ukvarja tudi z založništvom, pa so 11. t.m. predstavili vodnik pohodniških poti po Baški grapi in Šentviški planoti. Njegov avtor je Stojan Kenda, delo je predstavil Žarko Rovšek, o nekaterih vprašanih poknjiževanja zemljepisnih imen na primerih, obravnavanih v omenjenem vodniku pa je spregovoril Silvo Torkar, samostojni strokovni sodelavec v Institutu za slovenski jezik Znanstvenoraziskovalnega centra Slovenske akademije znanosti in umetnosti.

Dnevi dediščine evropskih pokopališč na ljubljanskih Žalah

Na Plečnikovih Žalah v Ljubljani so se minuli teden dogajali prvi dnevi dediščine evropskih pokopališč, ki so istočasno potekali v mnogih evropskih mestih. Nevsakdanjo, a lepo prireditev je pripravilo Združenje kulturno pomembnih pokopališč ASCE, ki dneve dediščine evropskih pokopališč organizira v evropskim mestih, članicah projekta SCENE (Significant Cemeteries Network). S projektom želijo organizatorji pokopališča predstaviti kot neprecenljiva umetniška dela in so tako tudi slovensko javnost opozorili na izjemne arhitekturne stvaritve in zbirke kiparskih del iz preteklosti. S temi prireditvami želijo organizatorji utrditi zavedanje, da so pokopališča mnogo več kot le zadnja počivališča. V okviru omenjenega projekta so na ljubljanskih Žalah s sredstvi EU obnovili Kostnico žrtev prve svetovne vojne, ki je zadnje počivališče za 5258 umrlih - judenburških žrtev, koroških borcev, vojakov avstro-ogrske armade ter srbskih, ruskih in romunskih ujetnikov.

Umrli je sloviti Ray Charles

V 74. letu starosti je v četrtek, 10. t.m., umrl ameriški temnopolti glasbenik Ray Charles. Umrli je na svojem domu na Beverly Hillsu. Njegova glasba je bila mešanica gospela in bluesa, bil pa je avtor uspešnic, kot so Hit the Road Jack, What'd I Say in Georgia on My Mind. Charles se je zadnjič pojavil v javnosti ob boku Clintu Eastwoodu 30. aprila, ko je mesto Los Angeles pevčeve studije, zgrajene pred 40 leti, razglasilo za zgodovinski spomenik. Rodil se je 23. septembra 1930 v Albanyju v Georgii. Oslepel je, ko je bil star sedem let, sirota pa je postal pri 15. Njegova glasba se je vedno izmikala strogim definicijam in vse življenje je prehajal glasbene meje. Bil je nadarjen pianist in saksofonist, ustvarjal je country, jazz, big band in blues, vsemu pa je dal pečat njegov globoki žametni glas. Bil je dobitnik 12 grammyjev, ki veljajo za največjo nagrado v glasbi. "Rodil sem se z glasbo v sebi. To je edina razlaga, ki jo poznam," je zapisal Charles v svoji

avtobiografiji Brother Ray leta 1978.

Dobro smo ga poznali in ga cenimo tudi pri nas, saj je večkrat nastopil v Trstu in v Ljubljani.

Foto JMP

"Čisto mogoče, da s svojo pripovedovalsko strastjo živim v iluziji, da sploh še koga, razen mene samega, zanima, kaj se mi ob pisanju dogaja. A tu pač ne morem iz svoje kože, tudi ta del svojega življenja in z njim življenja literature skušam s pripovedovanjem iztrgati pozabi. Z upanjem, da morda kakšnega bralca le še zanimajo one potopljene pokrajine vzhodnoevropskega sveta, po katerih sem nekoč hodil, kakor ga morda zanimajo tudi današnja pisateljska resničnost in sanjski pobezi nje. To je upanje, s katerim se grejemo sredi mrzle galaksije utripajočih ekranov in kompiuterskih programov tisti, ki še zmeraj pišemo knjige, in tisti, ki jih kljub vsemu še zmeraj beremo. Edino življenje knjig je branje."

Dogodki in knjige

Sovretova nagrada Marjanu Strojano in Vesni Velkovrh Bukilica

V Društvu slovenskih pisateljev, kjer ima sedež tudi Društvo slovenskih književnih prevajalcev (DSKP), so minuli teden podelili Sovretovo nagrado za prevajalske dosežke. Nagrado, ki jo podeljuje DSKP, sta za svoje prevajalsko delo prejela Marjan Strojano in Vesna Velkovrh Bukilica. Prevajalsko področje Marjana Strojane je omejeno na angleško pesništvo. Velkovrh Bukilica je slovenskim bralcem približala literaturo Latinske Amerike.

Žirija za Sovretovo nagrado je v obrazložitvi med drugim zapisala, da Strojano mikajo predvsem prvenstveni prevajalski vzponi k visokim, še ne osvojenim in težko dostopnim ciljem. Najbolj zahteven med temi cilji je bil za nagrajenca gotovo izgubljeni raj Johna Miltona, ki je letos izšel pri Cankarjevi založbi, pot do njega je trajala skoraj pol prevajalčevega življenja.

Po mnenju žirije Vesna Velkovrh Bukilica sodi med najboljše posredovalce literatur Latinske Amerike. Prevajalka je med leti 1989 in 1996 slovenskemu bralstvu predstavila nekaj vrhov južnoameriških španskih avtorjev oziroma besedne umetnine, ki so odkrile dotlej literarno precej neznani svet, pa tudi novo psihologijo in filozofijo življenja. Žirija je še posebej opozorila na Cortazarjev Ristanc, ki je bil za prevajalko velik izziv. Lansko leto je pri Študentski založbi v zbirki Beletrina v njenem prevodu izšel tudi izbor Cortazarjevih novel pod slovenskim naslovom Hudičeva slika.

Pretnarjeva nagrada Ludwigu Hartingerju

V parku vile Herberstein v Velenju se je s podelitvijo Pretnarjeve nagrade minuli četrtek, 10. t.m., končal formalni del Herbersteinsko-Literinega srečanja slovenskih književnikov, na katerem je beseda tekla o domači aktualni književno-družbeni problematiki. Nova literarna nagrada, ki je namenjena najboljšemu razširjevalcu slovenske književnosti v svetu, je prvič pripadla avstrijskemu prevajalcu slovenske poezije, uredniku, založniku in publicistu Ludwigu Hartingerju. Nagrado mu je kot velikemu poznavalcu Srečka Kosovega podelila ministrica za kulturo Andreja Rihter.

Ludwig Hartinger je že od osemdesetih let s svojimi prevodi, knjižnimi izdajami in publicistiko vztrajno in predano skrbel za to, da se starejša in sodobna slovenska poezija glasno sliši v nemško govorečem prostoru. Hartingerju je najbližja poezija našega Srečka Kosovega; nemško avstrijski javnosti je pesnika prvič predstavil leta 1988 v antologiji Kosovelove poezije, letos je izdal še zbirko "Mein Gedicht ist mein Gesicht" ter skupaj z Alešem Bergerjem uredil monografijo Ikarjev sen, ki je ob stoletnici Kosovelovega rojstva izšla pri Mladinski knjigi.

Foto JMP

Štirje sodobni romani prvič v slovenščini

Urednik pri založbi Mladinska knjiga Aleš Berger je minuli teden v klubu Gajo v Ljubljani predstavil novo zbirko prevodnega leposlovja s povednim imenom Roman,

Foto JMP

ki je pri založbi Mladinska knjiga nasledila zbirko Zenit. Z razliko od Zenita bo zbirka Roman še bolj usmerjena v sodobno romanopisje. Prvi naslovi v novi zbirki so Pijev življenje Yanna Martela, Ljubi moj sputnik Harukija Murakamija, Majhne podlosti Carmen Posadas in Izplamtevanje Pierrea Drieuxa la Rochella.

Pijev življenje z bookerjem nagrajenega Yanna Martela je pripoved o fantu, sinu lastnika živalskega vrta, nenavadnega dečka, ki ve vse o živalih in je hkrati iskren hindujec, kristjan in musliman. Prevajalec Luka Senica je dejal, da se Pijev življenje ponaša z večplastnostjo, zgodba je sodobna, konec pa nevsakdanje srečen.

Ljubi moj sputnik japonskega avtorja Harukija Murakamija izstreli bralca med koordinatami nenavadnega ljubezenskega trikotnika, ki se steza iz Japonske na majhen grški otok. Japonski pisatelj Murakami sodi ta hip med najbolj prevajane japonske avtorje, Berger pa upa, da bo pisatelj prihodnje leto prišel v Slovenijo kot gost festivala japonske kulture, ki bo potekal v Cankarjevem domu. Roman Ljubi moj sputnik je v slovenščino prevedla Majda Kompare.

Majhne podlosti španske avtorice Carmen Posadas je roman, ki se po Bergerjevem mnenju spogleduje s kriminalom in humorjem. Roman je prevedla letošnja Sovretova nagrajenka Vesna Velkovrh Bukilica.

Izplamtevanje je prvi francoski roman o mamilih in je pripoved o poslednjih treh dneh narkomana Alaina. Francoski avtor se z romanom Izplamtevanje prvič predstavlja slovenskim bralcem. Prevajalka romana je bila Tanja Lesničar Pučko.

Bombe nad Trstom pred 60 leti

Pred šestdesetimi leti je okrog sto zavezniških bombnikov napadlo Trst s težkim bombardiranjem, ki je 10. junija 1944 terjalo petsto žrtev in tisoč ranjencev. Da bi se izognila protiletalski obrambi, so anglo-ameriška letala spustila od 400 do 500 bomb z višine 4000 metrov, kar je znatno zmanjšalo natančnost zadetja posebnih objektov (ladjedelnice, rafinerije, postaje, Arzenal indr.). Mesto je poleg človeških žrtev utrpelo tudi veliko urbanistično škodo, predvsem poslopja rajona Sv. Jakoba so bila močno poškodovana; okrog štiri tisoč Tržačanov pa je ostalo brez doma. Trst in okolica sta bili tarči letalskih napadov skozi vso leto. Leta 1944 je bilo sedemnajst zračnih napadov, tri bombardiranja leto kasneje. Da bi spomin na te dogodke ostal živ, so prejšnji teden odkrili spominsko ploščo pred zakloniščem, poimenovanim "Kleine Berlin", ki se nahaja v ul. Fabio Severo. V zaklonišče na ul. Fabio Severo so peljali štirje predori, a le eden je bil javni in zato namenjen prebivalstvu. Ostali so bili na razpolago uslužbencev državnih železnic, poštne uprave in nemškega okupatorja. Spominsko ploščo so postavili tržaška občinska in pokrajinska uprava ter tržaški alpinistični klub CAT, Lions club Trieste host. Do 27. junija bo v zaklonišču tudi na ogled razstava, pri kateri je sodelovala NŠK.

Don Luigi Ciotti in Pino Roveredo v Vidmu o današnjih družbenih in kulturnih izzivih

Solidarnost je sredstvo, naš cilj pa mora biti pravičnost

"Mi povzročamo več trpljenja vaša brezbriznost kot pa moj prazni trebuh". Te besede, napisane nad kartonasto škaflo, "bivališčem" turinskega klošarja, don Luigi Ciotti (*na sliki desno*) stalno nosi v sebi. Ustanovitelj gibanja Gruppo Abele iz Turina, eden tistih duhovnikov, ki si kot starozavezni preroki ne morejo zatiskati oči pred krivicami, zlasti tistimi, ki jih povzročajo italijanska mafija, z močnim glasom obtožuje vsako vrsto nasilja in kršenja človekovih pravic. Vsak dan - kot Kristus - se ne boji si "umazati rok" s t.i. zadnjimi in "grešniki", saj ve, da bo le med njimi našel Njega. To dela sistematično že skoraj 40 let, saj je postavil na noge in koordinira krepko mrežo združenj in za drug po vseh Italiji, od Piemonta do Sicilije, ki stojijo ob strani mladim v stiski, zasvojenim, izrinjenim, osamelim, priseljenecem in zlasti t.i. novim revnim. Don Ciotti, ki pri svojih prizadevanjih redno trka na vrata in vest zastopnikov tudi najvišjih institucionalnih oblasti, je bil v sredo, 9. junija, poseben gost posveta o vrednoti sprejemanja v središču Casa dell'Immacolata v Vidmu; večer v poletnem nizu medkulturnih, družbenih in verskih srečanj je vodil odgovorni v središču g. Gianni Arduini. Pred Ciottijem je pristno in ganljivo življenjsko pričevanje prinesel Pino Roveredo (*na sliki levo*) iz Trsta, časnikar in pisatelj, ki se ima za "pouličnega operaterja". Rodil se je v revni družini gluho-nemim staršem: "Iskrne oči ne poznajo površinskih in nepotrebnih razlikanj..." In vendar so ga razmere privedle na rob družbe, saj je kot "nemiren alkoholič" prebil več let v zaporu in norišnici. Še kot otrok je v inštitutu za "problematične otroke" okusil grobost asistentov, "ki so govorili zelo malo, so pa imeli težke roke..." V zaporu je pla-

val v nasilju, v norišnici pa spoznal "najljubše prijatelje": moža s srcem v roki, ki je vsem pravil, da bi jih rad poročil; starko, ki ji je bil v mladosti odvzet otrok in je na stara leta krožila s punčko-igračko v vozičku, pa tudi dr. Basaglio, o katerem svoj čas sploh ni vedel, da je zdravnik, "saj ni nosil bele halje". Iz globin teme je Roveredo prišel s pomočjo ljubeče družine in g. Maria Vatte, direktorja tržaške Karitas, izjemnega človeka. Sedaj "se odrešuje" s pisanjem in s tem, da rešuje druge mlade v stiski: "Besede 'rad te imam' so še kako zdravilne!" Za mlade je ustanovil gledališko skupino Compagnia instabile, v kateri obravnavajo žgoče aktualne teme: "Prek gledališča lahko mladi marsikaj razumejo." Don Ciotti je takoj zatrdil, da so v današnjem svetu solidarnost, karitativnost in pravni sistem lahko le sredstva za dosego glavnega cilja, ki mora biti pravičnost oz. obramba človekovega dostojanstva: "Ni dovolj, da smo dobri; biti moramo živo rdečem jabolku, ki osamljeno visi ravno nad njeno glavo. Nič ni vzvišenega, svetega ali pogubnega. Pripoved je pre-

družbeno-gospodarski raziskovalni inštitut Censis je ugotovilo, da mafija hudo ovira ekonomsko rast na Jugu; ko bi je ne bilo, bi bilo vsako leto 180.000 (!) več zaposlenih in prepad med bruto notranjim proizvodom Severa in Juga bi se v bistvu zgladil. "Država noče rešiti tega problema!" je glasno zabičal. Vsako leto umira zaradi mamil v EU na tisoče mladih; tudi to tržišče kontrolira mafija. "Stranka mafijskega šefa Totoja Riine je v naši državi še močno prisotna..." Naš skupni cilj mora biti družbena pravičnost, ki pa ne sme ostati samo na papirju. "Zato podpiramo družbeno politiko, ki rešuje revne vseh spon, skrbi za integracijo odrinjenih na rob in si prizadeva za večje osveščanje čim širših množic." Revščina ni v človekovi naravi, je povedal Ciotti, ampak sad krivice: "Kdor je reven, je odvisen." V zadnjih letih se več število revnih, med katerimi so tudi ljudje "z jopo in kravato." Ciotti je kot primer navedel, da hodi vsak večer v enega njegovih sprejemnih centrov se študirat in spat inženir, ki je izgubil službo; ker ni mogel plačevati najemnine, so mu pobrali hišo, najmlajši otrok živi z

materjo, ostale tri pa so skrbstvene ustanove zaupale tujim družinam... "Novi obrazi med revnimi nas sprašujejo: gledajo..." Danes so - bolj kot mladi - v pravi stiski odrasli, je še povedal Ciotti. To morajo vedeti vsi, saj je molk največji nasprotnik sprememb! Vedno bolj se briše načelo enakopravnosti, ki ga predvideva 3. člen republiške ustave. Enakopravnost je vedno bolj prepuščena na milost in nemilost političnih in ekonomskih spremenljivk. "V veljavi so 'močni' zakoni za šibke ljudi in 'šibki' zakoni za 'močne' ljudi... Dvom mora zato biti naša moč! Ne verjemite tistim, ki vas zalagajo z gotovostmi!" Reklame ne ponujajo proizvodov, ampak stile življenja: važno je imeti denar, oblast in moč; ki vas zalagajo za gotovostmi! Reklame ne ponujajo proizvodov, ampak stile življenja: važno je imeti denar, oblast in moč; ki vas zalagajo za gotovostmi! Reklame ne ponujajo proizvodov, ampak stile življenja: važno je imeti denar, oblast in moč; ki vas zalagajo za gotovostmi!

DD

Razstava / Vasko Lipovac v Hitovem Paviljonu v Novi Gorici

Lahkotnost in sredozemski nadih

Vasko Lipovac je slikar in kipar. S svojimi deli prinaša v galerijo modrino morskih motivov in z njimi vedro, igrivo ozračje. Na svojih platnih ter slikah-kipih izraža globoko povezanost z morjem, ki ga spremlja že od rojstva, v Boki Kotorski. Na platnih ali v lesu se vrstijo prizori z mornarji, damami na obali, čolni, ladjami na mirnem ali razburkanem morju. Med temi sta še dva lese-na, pobarvana nabožna reliefa: Adam in Eva ter Sveti Sebastijan. Tudi biblijskim temam je umetnik posvetil številna dela, ravno tako mu predstavljajo reminiscence na mladost, domače okolje. Vse te vsebine in podobe na nastopajo zelo ironično. Človeški liki so do skrajnosti poenostavljeni, poteze na njihovih obrazih pripravijo gledalca,

da se nasmehne. Adam in Eva se bogaboječe sramujeta, Adam se poln negotovosti obrača k Evi, ona pa ne ve, ali bi se z roko zakrivala ali segla po živo rdečem jabolku, ki osamljeno visi ravno nad njeno glavo. Nič ni vzvišenega, svetega ali pogubnega. Pripoved je pre-

prosta, otroška in puščice svetega Sebastijana niso krvave, ampak se spremenijo v raznobarvne paličice.

Vsaka figura ali prizor nastane v nekaj potezah. Čiste barvne ploskve so obrobene s tenko črno linijo, senčenja je zelo malo, tako da so slike na meji med popolno ploskovitostjo in iskanjem nekega volumna. Kljub čokatosti, geometrizaciji, imajo človeška telesa svojo posebno eleganco in ljubkost. Izrazit kolorit pa daje celoti močan značaj.

Za svoja kiparska dela uporablja Vasko Lipovac les, bron in tudi sodobne materiale (barvni poliester, aluminij, fasadex, beton). Na tej razstavi je predstavil nekaj lesenih skulptur, ki pa bi jim lahko rekli kipi, slike ali nekakšni moderni

reliefi. Z lesom se ukvarja že od akademije in je do tega materiala razvil poseben odnos. Valovi reliefno izdolbenega morja delujejo mogočno in dosegajo neverjetno dinamič-

nost, mali parnik bi bil skoraj neopazen, če se ne bi iz njegovega dimnika dvigal debel oblak dima, ki sega še na okvir. Tudi tu se enostavnost in polnost oblik izraža v vsej svoji moči.

Vasko Lipovac se je na začetku posvečal abstraktni umetnosti. Ko je leta 1955 končal akademijo v Zagrebu, je ustvarjal nefiguralna, geometrizirana dela s poudarjenim koloritom. Kmalu pa je začel oblikovati figure, ki je pridobivala volumne, vendar zajeta v geometre like. Tudi ko je umetnik zapustil abstrakcijo, je v svojem delu ohranil izrazite barvne tone in izčiščene oblike.

Katarina Brešan

Kratke

Narodna in študijska knjižnica / Občni zbor

V petek, 11. junija, je v Trubarjevi čitalnici potekal občni zbor Narodne in študijske knjižnice. V svojem poročilu je predsednik NSK Viljem Čemo poudaril pomen, ki ga ima NSK za celotno manjšino, in podčrtal, da obstajajo pogoji za strokovni razvoj, a to vsekakor z dodatnimi finančnimi sredstvi. Černove besede so odražale tudi zaskrbljenost, ki jo sprožajo v glavnem tri velike težave, in sicer finančne stiske in pretesni prostori, v katerih mora NSK delovati, pa tudi nezadostno število zaposlenih. Velik primanjkljaj bi predstavljala tudi odprava t.i. obveznega izvoda knjig, ki so ga slovenske knjižnice doslej brezplačno dobile. Možne rešitve pa mora obroditi složni dogovor med NSK, krovnima organizacijama, Republiko Slovenijo, deželno upravo ter slovenskimi izvoljenimi predstavniki. Delovanje NSK na različnih področjih je orisal ravnatelj ustanove Milan Pahor. Poročilo blagajničarke Ane Volpi je predložil prisotnim rahli povišek računskega primanjkljaja: to je posledica zmanjšanja javnih prispevkov, ki ju italijansko ministrstvo za kulturo in vladni komisar v minulem letu nista namenila slovenski ustanovi. Razširjeni odbor NSK šteje sedaj 69 članov, od teh je kar sedemnajst novih, pretežno mlajše generacije. Na petkovem občnem zboru so bili v upravni odbor izvoljeni Viljem Černo, Lida Turk, Dušan Križman, Ana Volpi, Alenka Florenin, Lidija Rupel in Majda Kaučič. Nadja Maganja pa je iz upravnega odbora izstopila. Nadzorni odbor pa bodo v naslednjih treh letih sestavljali Martina Strain, Živa Gruden in Martina Repinc.

Procesija Sv. Rešnjega Telesa

Foto IG

Tudi letos je po mestnem središču potekala že tradicionalna procesija na praznik Svetega Rešnjega Telesa. Res številna množica vernikov se je v procesijo podala po sveti maši, ki jo je daroval škof Evgen Ravignani v cerkvi sv. Antona novega.

Pristaniška oblast / Rimska vlada imenovala Monassijevo za načelnico

Iz Rima je pred časom prišla vest, da je ministrski svet imenoval Marino Monassi za novo predsednico tržaške pristaniške oblasti. Kaže torej, da se je dvoboj med Illyjevo deželno upravo in tržaško desno sredino, ki vodi tako občino kot pokrajino, iztekel v prid slednje. Potek za imenovanje bivše generalne tajnice pristanišča za načelnico pristaniške oblasti je gladko stekel na podlagi vladnega odloka, ki ga je Berlusconijska ekipa pred nedavnim odobrila: ta poverja vladi in ne, kot je doslej veljalo, pristojnemu ministrstvu nalogo, da imenuje novega načelnika pristanišča. Večjih težav ne bosta ustvarili niti pristojni parlamentarni komisiji, saj mnenje, ki ga morata izreči, je obvezno, ne pa obvezujoče. Ministrski svet postavlja sočasno pod vprašaj sam deželni zakon, na podlagi katerega je v pristojnosti predsednika F-JK imenovanje načelnika pristaniške oblasti. Rimska vlada tolmači zakon kot neustavne in ga zato namenja v presojo ustavnim sodnikom. Tržaški desni sredini je tako uspelo "ustoličiti" svojo kandidatko in tako rešiti vprašanje, ki že dalj časa razvema tržaško politično stvarnost. Sedanja deželna uprava je vedno vztrajala, naj Rim izbere predsednika pristaniške oblasti iz trojke predlaganih imen: tržaške vladajoče oblasti so se temu upirale, saj je bila zanje edina možna kandidatka Monassijeva. Deželni odborik za prevoze Sonego se odločitve ustavnega sodišča ne boji, saj je trdno prepričan v nezakonitost imenovanja Monassijeve. Vsaj za zdaj pa se desnica veseli, leva sredina pa ne popušča.

Ob zaključku harmonikarskega natečaja Fisa-armonie

V nedeljo, 23. maja, je koncert tržaškega harmonikarja Igorja Zobina zaključil drugo uspešno izvedbo pobude Fisa-armonie, ki jo organizirajo združenje Altamarea in Glasbeno Združenje Cluster v sodelovanju z Glasbeno matico - šolo "Marij Kogoj" in združenjem Musica Libera. Letošnja sezona je predstavila koncerte priznanih harmonikarjev; poleg že omenjenega Zobina so v Luteranski cerkvi nastopili še Ivano Paterno in Ivano Battiston ter Harmonikarski Orkester Združenja Primorskih Glasbenih šol, pod taktirko Claudia Furlana. Slednji je tudi v koordinacijskem delu z Aleksandrom Ipavcem, ki je glavni organizator letošnjega in lanskega tekmovanja, speljal celotno pobudo, katere osrčje je tekmovanje mladih harmonikarjev. Avdicije številnih tekmovalcev iz Italije, Slovenije, Hrvaške in Srbije so letos potekale v Prosvetnem domu na Opčinah, kjer so se vrstili instrumentisti od desetega leta starosti dalje, v različnih kategorijah, za soliste in veččlanske zasedbe.

V komisiji tekmovanja, ki ga je s koncerti vred omogočilo pokroviteljstvo dežele Furlanije-Juljske krajine, Tržaške Pokrajine in Zadrugne Kraške Banke, so sedeli: Damir Bužeta (Pula), Ivano Battiston (Firenze), Ivano Paterno (Castelfranco Veneto), Claudio Furlan (Trst), Maurizio Marchesich (Trst) in Erika Udovič Kovačič (Koper). Naj omenimo še tretjo nagrado Mojce Doljak v kategoriji A - do 10 let starosti - in drugo nagrado Ingrid Peric iz razreda Dorine Cante (GM Trst) v kategoriji B - od 11 do 13 let - ter prvo nagrado v kategoriji A Leonarda Snidara iz razreda Aleksandra Ipavca (GM Špetelj).

Nagrada Ignazio Salvo svetoivanskim dijakom

Prvi razred svetoivanske nižje srednje šole sv. Cirila in Metoda je najbolj dobronameran razred v Italiji. Ta naziv pripada vsako leto dobitniku nagrade Ignazio Salvo, namenjene tistim dijakom, ki se izkažejo na področju solidarnosti do sovrstnika s hudimi fizičnimi prizadetostmi. Razredni svet svetoivanske šole je tako na pobudo razredničarke prof. Alenke Castellani posredoval rimskemu združenju prijazno, veleso in zgledno razpoloženje, ki vlada med dijaki razreda, v katerem sedi tudi dijakinja s posebnimi potrebami, ki mora uporabljati voziček. Sovrstniki so s prišrčnim prijateljskim zanosom vključili sošolko v razredno življenje, tako da je postal voziček ne pregrada, temveč dejavnik za premoščanje različnosti, ki hkrati bogati in še bolj združuje razred kot celoto. Denarno nagrado bodo dijaki morda izkoristili za razposajeno praznovanje zaključka šolskega leta.

Finžgarjev dom na Opčinah 25-letnica Slovenskega otroškega in mladinskega pevskega društva Vesela pomlad

S pesmijo v srcih skozi vse življenje

“Pred petimi petletji je vzcvetel v prvih decembrskih dneh pojoči cvet Vesele pomladi”, tako se pristrčno in poetično prične misel, ki jo je gospod Franc Pohajač napisal ob prazniku društva, ki ga je ustanovil in vodil v tem dolgem obdobju. Nad 400 mladih je do danes pelo v zborih Vesele pomladi, ki so se zapisali v zgodovino našega zborovstva z razvejano dejavnostjo, tradicionalnimi prireditvami, udeležbami na zborovskih revijah, tekmovalnimi uspehi in številnimi gostovanji po celem svetu, od Rusije do Kanade. Openo slovensko otroško in mladinsko pevsko društvo je počastilo pomembno obletnico delovanja na bogat in slovesen način, najprej s prirejanjem niza koncertov nekdanjih članov, ki so se uveljavili na raznih glasbenih področjih, nato pa še z osrednjo proslavo, na kateri so prednji teden nastopile vse skupine, ki danes delujejo v njegovem okviru. Dvorana Finžgarjeva doma je bila letos povečala z nastankom novega ansambla, ki bo obogatil njeno dejavnost s svojevrstno glasbeno ponudbo. Ferijeva je namreč tudi umetniški vodja vokalno instrumentalne skupine Joy Spring, ki je na proslavi imela svoj krstni nastop in je s svojim programom jazz in gospel skladb ogrela publiko in

celoti oblikovali sedanj in nekdanji člani društva v vlogah pevcev, zborovodij, instrumentalistov, vse do napovedovalke Urške Šinigoj. Vodstvo umetniške dejavnosti društva je danes poverjeno dvema nekdanjima pevkama zborov Vesele pomladi, ki si prizadevata za nadaljevanje dolgoletne pevске tradicije in posredujejo mladih svoje izkušnje in znanje. Prva je Mira Fabjan, ki je ob začetku večera vodila otroški zbor in novonastalo mlajšo mladinsko pevsko skupino pri izvajanju bogatega sporeda ob sodelovanju skupine instrumentalistov Glasbene maticе. Martina Feri pa od letos vodi dekljsko skupino Vesele pomladi, ki se je po tradiciji ukvarjala z repertoarjem ljudskih in umetnih pesmi slovenskih skladateljev in se je tokrat odločila za programsko spremembo v smer poglobljanja drugih zvrsti glasbe, kot so pevke dokazale z daljšim programom priredb znanih songov.

Družina Vesele pomladi se je letos povečala z nastankom novega ansambla, ki bo obogatil njeno dejavnost s svojevrstno glasbeno ponudbo. Ferijeva je namreč tudi umetniški vodja vokalno instrumentalne skupine Joy Spring, ki je na proslavi imela svoj krstni nastop in je s svojim programom jazz in gospel skladb ogrela publiko in

Foto IG

doživila posebno spodbuden uspeh za začetek svoje koncertne poti.

Ne-pevski del proslave je vseboval govor predsednika Franca Pohajača, predstavitev brošure o vseh dejavnostih zborov in skupin Vesele pomladi v 25 letih obstoja, ki jo je uredila dolgoletna odbornica Majda Danev, in podeljevanje diplom pevcem, ki daljši čas aktivno sodelujejo pri zborih društva (od 5. do 21. leta). Društvu so ob pomembnem jubileju čestitali predstavniki številnih organizacij, ustanov in zborov iz

naših krajev, med katerimi je posebno pristrčno misel podal dolgoletni prijatelj in sodelavec društva Ivan Florjanc, nakar je spored dopolnilo še zadnje, posebno ganljivo presenečenje, in sicer nastop skupine nekdanjih članic zborov Vesele pomladi, ki so pripravile izbor pesmi iz zgodovinskega železnega repertoarja. Ob tej priložnosti je po dolgem času spet stopil pred pult gospod Franc Pohajač, kateremu so se pevke na koncu oddolžile z zasluženim pevskim poklonom.

Sv. Ivan Diamantna maša g. Franca Zlobca

Petinšestdeset let v božjem duhovnem objemu

Foto IG

Diamant pomeni v grščini nepokvarljivost, trdnost. Te besede natančno označujejo čut, ki ga g. Franc Zlobec ima do vere in do

svojega mašniškega poslanstva. Bog vedi, ali si je g. Zlobec daljnjega 4. junija 1939, ko ga je škof Santin v Trstu posvetil v duhovnika, mislil, da se bo pred njim

zvrstilo kar petinšestdeset let bogoslužnega delovanja. Kakor koli že, je g. Zlobec visoko starost dočakal in je v družbi svetoivanske verske skupnosti v petek, 11. junija, praznoval svojo diamantno mašo.

G. Zlobca in druge somašnike, tako slovenskega kot italijanskega porekla, pa tudi številne vernike, ki so polnili klopi cerkve, je najprej pozdravil tržaški škof Evgen Ravignani in poudaril, da je g. Zlobec v dolgoletnem delovanju vedno združeval ljubezen do Cerkve in navezanost do svojega naroda. Zvrstili so se nato pozdravi in hvaležni spomini župnijskega pastoralnega centra, župnijske skupnosti iz Mačkolj, vasi, ki je pred 65 leti spadala v župnijo sv. Tomaža iz Ospa, kjer je bil g. Zlobec župnik. Takrat je bilo pastoralno delovanje g. Zlobca tesno povezano s poučevanjem, ki je v okviru Marijine-

ga vrta učil otroke pisati, brati, recitirati v slovenskem jeziku. Iste vrline je g. Zlobec zapustil učencem Marijine šole pri Sv. Jakobu.

Somašnik g. Renato Podversič je nato zbranim vernikom podal nekaj življenjepisnih podatkov, ki izpričujejo dolgoletno navezanost g. Zlobca na krščanske in rodoljubne vrline, ki sta mu jih posredovala nenadomestljiva vzgojitelja, spritual Leopold Cigoj v semenišču in Virgil Šček, župnik v Avberju, kjer je g. Zlobec imel 11. junija 1939 svojo prvo mašo. Bil je nato kaplan v Postojni in v Ospu. Pretrpel je tudi marsikateri grenak trenutek zaradi takratne jugoslovanske oblasti; svoje pastoralno delo je nadaljeval nato na Tržaškem, pri Sv. Jakobu, od leta 1966 do danes pa je dušni pastir pri Sv. Ivanu. Njegovemu nenadomestljivemu prizadevanju na različnih ravneh tako duhovnega kot družbenega življenja se je v pisnem voščilu zahvalil tudi koprski škof Metod Pirihi.

IG

Kavarna San Marco / Poezija v okviru

Pesmi na platnih

V tržaški kavarni San Marco se nadaljuje literarna manifestacija Poezija v okviru, ki jo prireja združenje Alta-marea v sodelovanju z odborništvom za kulturo tržaške pokrajine in združenjem Arte-Cultura. Če je bilo žarišče prvega srečanja namenjeno liku istrskega pisatelja Fulvia Tomizza, so se v petek, 11. junija, zvrstila prebiranja nekaterih poezij pesnikov, ki so v letih zmagalet nagrado Trst, ob meji zapisana beseda. Nekatere pesmi teh ustvarjalcev pa tudi drugih pesnikov, ki so tako ali drugače navezani na zalivsko mesto, visijo uokvirjene na stenah stare kavarne, podobno kot slike, saj obstaja med vizualno umetnostjo

in pisano besedo tesna vez, neki skupni imenovalec, ki izpričuje svoj namen

v podajanju sporočilnosti. Vzporodnost med tema dvema umetniškima kodoma je podčrtal Jurij Paljk, zmagovalac prve izvedbe natečaja, kajti tudi besedam je, podobno kot čopiču, podlaga simbolno ista: papir. Navzoče je nagovoril

Foto JMP/IG

tudi drugi zmagovalac natečaja, Aleksij Pregarc, ki je poudaril, da so njegovi verzi odraz najlepšega, kar ga obdaja. Poleg Paljkovih in Pregarcjevih pesmi sta re-

citatorja Giuliano Zanier in Giuliana Artico prebrala izbor pesmi tudi ostalih zmagovalcev literarnega natečaja: Sergia Penca, Gezima Hajdarija, Tomaža Šalamuna, Walterja Rossija, Geralda Parksa, Marine Moretti in Luciana Erbe. Slednja sta bila zmagovalca letošnje izvedbe.

Upravne volitve na Repentabru, v Dolini in Zgoniku

Premolinova, Križman in Sardoč župani!

(42,71 %), liste Skupaj za Repentabor (SSk, Marjetica in neodvisni) pripadalo mesto podžu-

Podobno kot na ostalem italijanskem polotoku smo tudi v tržaški pokrajini imeli pester volilni vikend, saj so bila volišča prvič v italijanski zgodovini odprta tudi na soboto. Volilci so po celotnem pokrajinskem ozemlju glasovali za novo zasedbo evropskega parlamenta, v treh okoliških občinah, Zgoniku, Repentabru in Dolini, pa so volilni upravičenci glasovali tudi za obnovo občinskega sveta in za župana. Navedne podatke smo zabeležili ob 12. uri dne 15. t.m. na spletni strani Dežele F-Jk. V zgonski občini je od 1.894 volilnih upravičencev glasovalo 1.362 oseb; dotok volilcev je dosegel 71,91 %. Za prvega občana je bil masovno potrjen županski kandidat Mirko Sardoč liste Skupaj-Insieme, ki združuje vse levičarske komponente (LD, SIK in SKP), neodvisne in Marjetico. Zanj je glasovalo 991 volilcev, za skupnih 75,52 %. Sardoč, ki je v svoji volilni kampanji zatrjeval, da bo nadaljeval delo, ki ga je začel v svoji prvi mandadni dobi, je premagal kandidata desne sredine Nicola Guarino, ki je dobil 178 glasov (13,62 %). Za Dimitrija Zbogarja iz vrst stranke Slovenske skupnosti je glasovalo

Foto IG

138 volilcev (10,75 %). Zmagal je tudi kandidat Napredne liste (levica in neodvisni), dosedanji župan Aleksij Križman, na Repentabru. Zanj se je odločilo 260 volilnih upravičencev (45,69 %). Vsekakor bo poraženemu kandidatu Marku Psaniju, ki je dosegel 243 preferenc

pana, spričo predvolilnega dogovora med slednjim in Križmanom. Kandidat krajevne različice Doma svoboščin, Enzo Corro', je dosegel 66 glasov (11,60 %). V edini volilni sekciji v Občini Repentabor je od 735 volilnih upravičencev glasovalo 588 občanov: dotok volilcev je bil 80,00 %. Dosedanja podžupanja občine Dolina, kandidatka Levih demokratov, Italijanskih in slovenskih komunistov, Stranke komunistične prenov, Združenih za Dolino, Občanov za Dolino, Fulvia Premolin (*na sliki*) je tudi gladko prekosila ostale kandidate, med katerimi so bili predstavnik desne sredine Giorgio Jercog, ki je dobil 325

glasov (9,89 %), predstavnik liste Združeni v tradicijah, Boris Gombač, za katerega se je odločilo 219 volilcev (6,67 %), ligaš Sergio Rudini (191 glasov; 5,81 %), Mojra Fontanot iz vrst Zelenih (179 glasov; 5,45 %), predstavnik Centristične prenov Franco Majcen (118 glasov; 3,59 %). Za Premolinovo, ki predstavlja kontinuiteto prejšnje Pangerčeve uprave, je glasovalo 3.532 volilnih upravičencev (68,84 %). V sedmih dolinskih volilnih sedežih je od 5.236 volilnih upravičencev glasovalo 3.532 ljudi, kar predstavlja 67,46 %. Trije kandidati so bili direktno izvoljeni v prvem krogu, saj zakon predvideva drugi volilni krog ali balotažo samo za občine, ki imajo več kot 15 tisoč prebivalcev.

Zmagala je torej leva sredinska koalicija. Stvarnost v treh okoliških občinah je vsekakor različna kot drugod po Italiji, saj predstavlja slovenska narodna manjšina večino prebivalstva tako na Repentabru kot v Zgoniku in Dolini. Čeprav je izbira kandidatov v volilni kampanji ponekod prestala težavno dialektično izmenjavo mnenj, je v glavnem levosredinski koaliciji in stranki Slovenske skupnosti uspelo dobiti skupni imenovalec, pomislimo na Dolino, in preprečiti škodljivo razpršitev glasov, kar bi lahko privedlo do "druge Nabrežine".

Igor Gregori

Obvestila

Tržaška knjigarna - Galerija - v sredo, 23. junija, ob 18. uri odprtje razstave: Igra barv slikarke Luise Rustja. Vljudno vabljeni!

Vpisani izletniki za izlet v Lurd in Španijo od ponedeljka, 12., do 20. julija, naj poravnajo preostanek cene izleta do konca meseca junija. Najbolj gotovo me boste dobili po 20. uri zvečer (tel./tajnica in fax 040 226117). Izlet je že zagotovljen, čeprav manjka še nekaj ljudi. V najslabšem primeru boste doplačali še vsak po 15,00-20,00 evrov na osebo. Pol penziji, avtobusni prevoz z vodiči na vseh mestih stanejo 770,00 evrov na osebo; dodatek za enoposteljno sobo še 25,00 evrov. Za potovanje je dovolj veljavna osebna izkaznica. Na izletu bomo videli glavno in

najbolj znano Marijino božjo pot in se potepali po naslednjih španskih mestih: Saragozzi, Madridu, Toledu, Valenciji in Barceloni. Ob vračanju si bomo ogledali še Avignon. Pohitite z vpisi, če se še hočete pridružiti!

Darovi

Ob jubileju diamantne maše g. Franca Zlobca daruje soseda Lojzka 50,00 evrov za Marijin dom pri Sv. Ivanu in 50,00 evrov za Slovensko Vincencijevo konferenco v centru.

Ob smrti mame Marije Žagar daruje hči Magda 40,00 evrov za cerkev v Bazovici.

Namesto cvetja na grob pokojni Mariji Žagar darujejo dekleta Grgič 20,00 evrov za cerkev v Bazovici.

V spomin na svoje pok. sestre in svske daruje Imelda Žerjal 15,00 evrov za misijonarja p. Lisjaka in 15,00 evrov za Sklad msgr. Jakob Ukmar.

Naši predsednici

PROF. LOJZKI BRATUŽ

*voščimo ob življenjskem jubileju
še veliko zadoščenja ob razkrivanju
naše kulturne in literarne zgodovine.*

Slavistično društvo Trst-Gorica-Videm

26. junija spominska plošča v Lonjerju / Duhovnik Anton, ravnatelj Andrej in politik Ivan Marija Čok

Na pobudo Društva za negovanje rodoljubnih tradicij organizacije TIGR Primorske bo v soboto, 26. junija, v Lonjerju odkritje plošče na domačiji Županovih, iz katere so izšli številni zavedni in delovni člani naše skupnosti. Na plošči bodo zapisana imena treh najbolj znanih članov rodbine, bratov Antona, Andreja in Ivana Marije Čoka. Anton (1878-1927) je bil duhovnik in je skupno z dr. Jakobom Ukmarjem v Trstu širil Krekove krščansko socialne ideje ter ustanavljal verska, kulturna in gospodarska društva.

Andrej (1884-1942) je bil kulturni delavec in zadnji ravnatelj Ciril-Metodove šole pri Sv. Jakobu. Umrj je v fašističnem zaporu kot obsojenec na II. tržaškem procesu. Ivan Marija (1886-1948) je bil odvetnik in politik. Ko je moral v begunstvo, se je kot predsednik Zveze jugoslovanskih emigrantov iz Julijske krajine, potem pa Jugoslovanskega odbora iz Italije, vztrajno boril za narodne pravice in priključitev Primorske Jugoslaviji.

V soboto, 26. junija, bo najprej, ob 10.00, v Športno kulturnem centru v Lonjerju krajši simpozij o bratih Čok v priredbi Krožka za družbena vprašanja Virgil Šček. O Andreju bo govorila publicistka Lida Debeljak Turk, o Antonu profesor Tomaž Simčič, o Ivanu Mariji pa zgodovinar Gorazd Bajc.

Ob 11.30 pa bo na pročelju bližnje rojstne hiše, kjer je danes sedež vaških društev, odkritje in blagoslovitev plošče z nagovori in krajšim kulturnim programom.

Na slovesnosti bodo prisotni tudi sin Ivana Marije Čoka Sava iz Atlante v ZDA tersin in hči njegove rajne sestre Marice z družinama. Čokovi iz ZDA bodo namreč v torek, 22. junija, položili v grobnico staršev na Katinari žaro s pepelom Marice Čok, ki je umrla 19. julija lani v Atlanti in si je želela počivati v domačem kraju, podobno kot oče Ivan Marija in mati Marica, ki sta tudi umrli na tujem, a sta pokopana na Katinari.

ZVEZA CERKVENIH PEVSKIH ZBOROV

vabi na srečanje pritrkovalskih skupin

POJO, POJO ZVONOVI

V Štivanu, v nedeljo, 27. junija, ob 18. uri
bomo poslušali petje in recitacije,
predvsem pa veselo pritrkovanje zvonov.

ZVEZA CERKVENIH PEVSKIH ZBOROV

bo priredila

TEČAJ ZA PRITRKOVALCE

Zbiramo možne udeležence. Srečali se bomo tri sobote popoldne v juniju in juliju in po osvojitvi teoretičnih osnov, v praksi, tudi na zvoniku utrjevali pridobljeno znanje. Prijavite se pri Matjažu Rustji, tel. 328 5446894, ali pri Marku Tavčarju, tel. 040 208744.

Peterlinova dvorana Društvo slovenskih izobražencev / V ponedeljek, 7. t.m.

Otokar Rybar, predstavnik zlate dobe tržaških Slovencev

Narodni buditelj, pravnik, politik in diplomat dr. Otokar Rybar (1865-1927) je bil eden vidnejših predstavnikov "zlate dobe" tržaških Slovencev, ki se je začela ob koncu 19. stoletja, končala pa s prvo svetovno vojno in z zatiranjem v novi državi. Bil je čas narodnega, političnega in gospodarskega vzpona Slovencev in dr. Rybar je bil eden njegovih glavnih akterjev na politični sceni v tržaškem mestnem svetu in v dunajskem parlamentu. Bil pa je tudi vodilna moč na gospodarskem in kulturnem področju, saj je zasedal vodilna mesta v številnih odborih tržaških organizacij.

Delo na Dunaju in njegov lik je tržaški zgodovinar mag. Peter Rustja obdelal v knjigi Otokar Rybar v dunajskem parlamentu. Na predstavitvenem večeru v DSI sta poleg avtorja sodelovala še akademik prof. dr. Vasilij Melik in Rybarova vnukinja Ljerka Zemljič, roj. Rybar iz Ljutomer. Večer je vodil glavni urednik "belih priročnikov" Ivo Jevnikar,

v uvodnem delu pa sta pozdravila predsednik Krožka za družbena vprašanja Virgil Šček Rafko

Foto Kroma

Dolhar in zgodovinar dr. Stane Granda za Zgodovinski časopis. S to izdajo, ki zaključuje zbirko "belih priročnikov" o parlamentarnih nastopih primorskih poslancev na Dunaju in v Rimu, se nadaljuje sodelovanje z Zvezo zgodovinskih društev v Ljubljani, tako da je knjiga sočasno 34. zvezek zbirke krožka Šček in 24. zvezek Zbirke Zgodovinskega ča-

sopisa, ki jo v Ljubljani izdaja osrednja slovenska historična revija Zgodovinski časopis.

Knjiga se nam predstavlja v dveh delih: v prvem so uvodna študija akademika prof. dr. Vasilija Me-

lika, avtorjev življenjepis Rybara, vrsta tudi prvič objavljenih fotografij in dokumentov, nekaj avtorjevih uvodnih misli in pa člankov iz Edinosti, ob koncu pa še povzetki v italijanščini, nemščini in češčini. V drugi knjigi, ki ima kar 350 strani, so parlamentarni govori in vprašanja ter nekateri pomenljivejši članki iz Edinosti. Historično gradivo

povezujejo krajša avtorjeva vezna besedila.

"V ospredju njegovih govorov v parlamentu je Trst," je dejal dr. Melik. Stalno se namreč pojavlja vprašanje Trsta, odnos avstrijske vlade do Slovencev, vladna politika italijanskih liberalcev v mestu in vloga Nemcev v odnosu do Slovencev in Italijanov. Rybarovo delo na Dunaju je bilo raznovrstno in bogato, najznamenitejši pa sta gotovo interpelaciji notranjemu ministru (decembra 1910 in januarja 1911) o štetju prebivalstva v Trstu leta 1910. Ti dve vprašanji sta podprli akcijo tržaške Edinosti, ki se je uspešno zaključila z revizijo štetja: število avstrijskih državljanov slovenskega jezika se je dvignilo od 37.000 na 57.000! Trst je bil največje slovensko mesto.

Rustja je izpostavil nekatera vprašanja iz Rybarovega časa, ki pa so ostala do danes nerešena: zgovoren je primer enakopravnosti slovenskega jezika. Rybarova vnukinja, ki sicer deda ni poznala, je podala nekaj prirčnih utrinkov iz skupnega družinskega spomina. Bil je zelo strog in otroci (bilo jih je šest) so se ga zelo bali, vsem pa je ostal zasidran v spominu klen slovenski duh, ki ga je vodil in katerega je posredoval tudi potomcem.

MR

V soboto se je v nabrežinski župnijski dvorani odvijala mesečna konferenca, posvečena 100-letnici rojstva bivšega dolgoletnega župnika Srečka Rejca. Predaval je domačin, zgodovinar Ivan Vogrič, ki je znan po tem, da je že dosti pisal o naši vasi in o dogodkih, ki so se dogajali v preteklem stoletju. Predavatelj je orisal življenjsko pot župnika Rejca, ki se je rodil v rudarski družini v Idriji in je že pred vstopom v semenišče spoznal trdo življenje naših rudarjev. Semenišče je opravil v Gorici, kjer ga je leta 1930 posvetil v duhovnika nadškof Frančišek Borgija Sedej, ki mu je vtisnil tudi neizbrisani pečat slovenstva. Po krajšem kaplanovanju po Vipavskem je bil poslan v Vipavski

Nabrežina Doživet večer v župnijski dvorani

Ob stoletnici rojstva župnika Srečka Rejca

Križ, mesto slavnega frančiškana Janeza Svetokriškega; kmalu se je s svojim odkritim značajem znašel pred sodiščem zaradi protidržavnega rovarjenja in ljubezni do Slovanov, "slavofilo". Poslali so ga v internacijo, kjer je v Južni Italiji preživel dve leti od petih odmerjenih. Odšel je za župnega upravitelja v Zgonik leta 1936, kjer so ga domačini sprejeli z velikim veseljem, saj je kot odlični govornik in izredno izobražen takoj našel pravi stik z okoljem

v tistih težkih časih. Kmalu pa se je tudi tu zameril vladajočim črnuhom, ki so ga aretirali, zaprli v Coroneo in leta 1941 dokončno z ricinusovim oljem poslali spet v Južno Italijo na "neplačane počitnice" (kot bi dejal naš predsednik vlade). Tam je dočkal zlom Italije in se kmalu vključil v partizane, s katerimi je doživel osvoboditev. Ta ga je pripeljala v Nabrežino še polnega navdušenja in vere v dokončno rešitev slovenskega položaja. Tu pa je doživel veliko

razočaranje, ker je uvidel, da so se NOB-ja poslužili komunisti, katerih je postal in do smrti ostal nizprosen kritik.

Nabrežina ga je dobro sprejela in ga kljub njegovemu ne prav lahkemu značaju razumela in vzljubila. Dolgi 31 let je tu župnikoval. Najlepše spomine cerkvenih pevk in ostalih župljanov je opisala o njem prof. Danica Radovič, dolgoletna in še danes aktivna pevk. Rejc je dal svoj pečat poveljnemu obdobju v tej občini, kjer so se kresala mnenja, ne le med domačini, Slovenci, ampak tudi med temi in vsiljenimi prišleki, ki so načrtno popolnoma spremenili narodnostni videz občine. Župnik, kot pravi pastir, je dosledno obhajal dvojezične maše, kar se je odražalo zgolj v pridigah,

saj se je takrat maša darovala v latinskem jeziku, vsem pa je bilo jasno, da je cerkev last tistih, ki so jo postavili. Odvetnik Škerk je na kratko orisal župnikovo politično delovanje, ko je v partizanih skrbel za duhovno hrano tako na verskem kot na narodnostnem področju.

Lepo je, da se je nabrežinski župnik spomnil tega velikega Slovence, narodnjaka, ki je s svojo

pokončno držo veliko pripomogel pri utrjevanju naše narodne zavesti, kar se je najbolje pokazalo ob odkritju spomenika padlim v NOB-ju v Nabrežini, ko je nenapovedano imel spominski govor, ki je vsem prisotnim segel do srca.

Večer so popestrili pevci okteta Odmevi, ki so pred začetkom in ob koncu zapeli nekaj lepih slovenskih umetnih pesmi.

Antek

Izlet je služil za boljše poznavanje življenja in dela Benečanov

Vrtojbenci na obisku pri beneških Slovencih

Pomladno nedeljo, konec maja, ko se nam je ponujal sončen dan, smo Vrtojbenci obiskali Beneško Slovenijo. Organizator izleta je bilo Društvo žena Vrtojba, udeležili pa so se ga tudi člani otroškega cerkvenega pevskega zbora in nekateri Sempetrci. Stroški za vožnjo z avtobusom je krila občina Sempeter-Vrtojba.

Pobudo za izlet so dali narodnjaki onstran meje, ki se med Slovenci na skrajnem zahodnem robu prizadevajo za ohranitev domačega jezika, kulture in običajev. Potožili so se, da domačini Slovencev iz osrednjega slovenskega ozemlja skoraj ne poznajo in zato lahko nasedajo propagandi, ki jo širijo proti Slovincem italijanski strajneži.

To ni bil naš prvi, temveč že tretji obisk Benečije in srečanje z našimi rojaki. Pred tremi leti smo obiskali vas Matajur, kjer je otroški pevski zbor sodeloval pri nedeljski maši. Lansko leto in ponovno letos pa smo se zapeljali v Bardo v Terski dolini.

Tako spoznavamo in navezuje mo stike s Slovenci, ki živijo za našimi visokimi gorami: Matajurjem, Stolum, Musci in Kaninom. Med potjo smo zvedeli marsikaj o njihovem življenju, zgodovini, kulturi in običajih. Premalo se v naši domovini zavedamo, da živijo avtohtoni Slovenci v Reziji (Rezijani), Terski dolini (Terski ali Čentski Slovenci) in v Nadiških dolinah (Nadiški ali Špetrski Slovenci), ki govorijo vsak svoje slovensko narečje.

Za mlade izletnike je bilo marsikatero spoznanje novo. Zvedeli so, da izhaja ime Beneški Slovenci iz njihove posebne zgodovine. Ta del slovenske zemlje je namreč skoraj 500 let spadal pod Beneško republiko, medtem ko smo bili ostali Slovenci pod Habsburžani oz. v avstrijski državi. Kot zvesti branitelji vzhodnih

meja so imeli pod Benečani svojo samoupravo, lahko bi rekli tudi prvi slovenski parlament. Te posebne razmere so pogojevale njihov poseben razvoj. Po propadu Beneške republike v Napoleonovih vojnah so spadali le dobrih 50 let pod Avstrijo. Ob nastanku kraljevine Italije leta 1866 pa je bilo to ozemlje priključeno Italiji.

Mladi pevci pri maši

Svojih narodnih šol, z izjemo redkih župnijskih in nadiških dolin, niso imeli. Domača narečja so uporabljali v cerkvi; tako je nastalo za potrebe nadiških dolin nekaj narečnih molitvenikov. Italijanska oblast je leta 1933 prepovedala domači jezik v cerkvi. Upor domačih duhovščine, ki se je postavila v bran domači besedi in se uprla posvetni in cerkveni oblasti, je slikovito in ganljivo opisal France Bevk v delu Kaplan Martin Čedermac. Danes število prebivalcev močno upada, upada pa tudi njihova narodna zavest. Na naši poti smo najprej obiskali Tersko dolino in se ustavili v Bardu (Lusevera), središču Terskih Slovencev in podnožju hribovja Musci. Prijazno nas je

sprejel dr. Viljem Černo, ki si prizadeva med svojimi rojaki ohraniti domače narečje in narodne običaje. Predstavil nam je življenje ljudi v tem zakotnem, skrajnem koščku narodnostnega slovenskega ozemlja in razkazal vaški narodnopisni muzej, kjer hranijo gospodarske in gospodinjske naprave, ki so jih nekdaj uporabljali pri trdem delu za preživetje.

Pri sv. maši je pod vodstvom Mojce Maver Podbersič pel vrtoj-

raj stopetdesetletnem zatiranju domače besede pa ga je spodbudila, da je prevedel mašna berila v domače narečje, ki jih ob nedeljah bere pri sv. maši, ki je sicer že zelo dolgo v italijanskem jeziku.

Človeško širino je župnik pričel tudi v pridigi, ko je poudaril, da je treba spoštovati pravico, da častimo Boga v svojem jeziku in postavil za zgled nedeljsko mašo, ki je potekala kar v treh jezikih: slovenskem, benečanskem in italijanskem.

Na družabnem srečanju in pogostitvi po maši pa so se s pesmijo izkazale vrtojbenske žene s svojim zborom. Z rezijansko ljudsko Da hora ta Banerina so si dali duška, kar je domačine kar navdušilo. V popoldanskem času smo se preko prelaza Tanameji spustili v dolino Učjo. Tu so nas italijanski obmejni stražarji dolgo zadrževali, tako da smo pozabili, da smo v skupni Evropi.

Po kratkem postanku v Kobardu smo krenili po Nadiški dolini proti Čedadu. Pravo doživetje je bil obisk Landarske jame, kjer so otroci, ko so se plazili po ozkem, 300 m dolgem jamskem predoru, podoživljali zgodbo, ki jo je v epski pesnitvi opisal Anton Aškerc o prebrisani slovenski kraljici, ki je ukanila Hune, ko so jamo oblegali, tako da jim je vrlega zadnjo vrečo žita s pripombo, da imajo še toliko vreč pšenice na zalogi, kot je zrn v vreči.

Peljali smo se mimo Špetra, ki je bil nekdaj središče samouprave Beneških Slovencev in je dobil šele zadnja leta državno dvojezično slovensko šolo. V poznem popoldnevu smo se po Furlanski nižini s petjem in smehom bližali domu. Zadovoljni in navdušeni smo bili mi in naši gostitelji. Oboji si želimo še takih srečanj, želimo pa si tudi, da bi vezi z zamejskimi Slovenci v najzakotnejšem zapadnem delu postale trajne.

MC

Ob 14-letnici Kanadskega slovenskega kongresa Še vedno živi, slovenstvu zavezani

Dne 28. marca 2004 je imel Kanadski slovenski kongres v Torontu svoj 14-letni občni zbor, združen s kulturno prireditvijo. Kulturnim programom na občnih zborih skuša KSK dati poseben poudarek zato, da bi slovenskim rojakom predstavili in približali slovensko kulturo, družbeno, nekajkrat tudi znanstveno sporočilo slovenskih ustvarjalcev. Tako so na naših letnih občnih zborih skozi čas sodelovali: državni tajnik prof. dr. Peter Vencelj, veleposlanika g. Marijan Majcen ter dr. Božo Cerar, ga. Veronika Stabej, sodnik France Miklavčič, rektor ljubljanske univerze prof. dr. Miha Tišler, filozof in teolog dr. Tone Jamnik, guverner banke Slovenije dr. France Arhar, državni tajnik dr. Janez Dular, umetniška skupina iz slovenske Istre. Tudi letošnji občni zbor je bil dvodelen, letni občni zbor je bil v mali dvorani župnije Brezmadežne, kulturna prireditev pa je bila v veliki dvorani. Kulturni program sta obogatila letos Bogdana Herman ter Tone Kuntner. Predsednik sveta KSK Karl Vegelj je po himni SSK "Slovenec sem" pozdravil vse navzoče, prebral pozdrave pridruženih članov glavnega odbora Staneta Vrščina iz Winnipega ter Ivana Berganta iz Vancouvera.

Predsednik Izvršnega odbora KSK France Rihar je poročal o opravljenem delu. Odbor je izdelal denarno nabirko za vračajoče se slovenske rojake iz Argentine. Zbral je kar lepo vsoto denarja, katerega KSK izroči tajniku Rafaelu družbe župnika Janezu Riharju z namenom, da ga razdeli med pomoči potrebnim povratnikom, predvsem družinam. Ta nabirka pa je bila edinstvena zato, ker so krepko pri njej sodelovali rojaki, zapršeni ob Pacifiku. Tu gre zasluga pridruženemu članu glavnega odbora KSK Ivo Bergantu in pa misijonarjema Cirilu Čargu in Valentinu Batiču, ki so ob svojem misijonskem poslanstvu po vzhodni Kanadi z besedo podprli med rojaki namen nabirke. Stane Kranjc je podal blagajniško poročilo ter kratko poročilo o opravljenem kanadskem censusu 2001 in hkrati tudi obvestil navzoče, da bo prihodnji census 2006, na katerega se je treba pričeti pripravljati. Dr. F. Habjan je potem podrob-

neje poročal o nabirki za vračajoče se rojake. Profesor dr. Janez Vintar je tokrat napovedal, da je zgodovinsko delo o naseljevanju prvih Slovencev dokončano in pripravljeno za tisk. Poročilo odbornika za programe prof. Jerryja Ponikvarja je navzoče seznanilo s programom za poslovno leto 2004/2005. Program obsega ureditev obsežnega arhiva KSK, ki bo shranjen v prostorih Slovenskega Kanadskega Zgodovinskega Društva, natisk knjige dr. Janeza Vintarja "Od lipe do Javora", gojitev dobrih odnosov med slovenskimi rojaki in njihovimi organizacijami, sodelovanje pri slovenskem radiu Glas Kanadskih Slovencev in pri dvomesečniku "Glasilo kanadskih Slovencev", sodelovanje pri skupnih nastopih z drugimi organizacijami, skratka KSK bo tudi v prihodnosti v službi slovenskim rojakom v Kanadi. Po občnem zboru so bili vsi člani kongresa povabljeni, da se pridružijo zbranim obiskovalcem v veliki dvorani in sledijo kulturnemu delu večera.

Člani Glavnega odbora KSK za poslovno leto 2004/05 so bile: France Rihar, Karl Vegelj, Stane Kranjc, Jože Kastelic, Rev. Valentin Batič, Ciril Soršak, dr. France Habjan, Tjaša Škof, dr. Anton Kaččinik, Franc Osredkar, prof. Jerry Ponikvar, dr. Srečko Pregelj, Tone Seljak, Ludvik Stajan, dr. Janez Vintar. Na redni seji 26. maja so oblikovali nov odbor. Občni zbor je večje vodil Ciril Soršak.

Kulturni program sta tokrat oblikovala slavistka ga. Bogdana Herman ter pesnik, odrski umetnik, profesor Tone Kuntner. Še preden pa sta pričela s programom, je predsednik sveta KSK Karl Vegelj pozdravil častnega generalnega konzula gospoda Jožeta Slobodnika in soprogo, prebral vzpodbudno pismo veleposlanice ga. Veronike Stabej, katera se zaradi delovne zaposlenosti v zapadni Kanadi ni mogla udeležiti srečanja. France Rihar je nato predstavil nastopajoča gosta iz Slovenije.

Kulturni program je bil bleščeč, enkraten dogodek za slovensko skupnost v Torontu, še več, bilo je resnično doživljanje slovenske kulturne ustvarjalnosti.

/ dalje
France Habjan

GLOSA

Jurij Paljki / paljki@noviglas.it

O dobroti

Vem, da je bilo o dobroti napisano že toliko stvari, da je zelo težko napisati še kaj novega, izvirnega, pa vendar ima dobrota v sebi vedno o znova tisto neopisljivo moč, ki nas prepriča, da je zares nekaj lepega, vedno znova nas prepriča, vedno je bilo tako in vedno tudi bo.

Na zidu pred vhodom v našo stavbo, pred Katoliško knjigarno na Travniku v Gorici, imamo majhen poštni nabiralnik, v katerem nam sodelavci puščajo zapise in sporočila v urah, ko nas ni v uredništvu in tudi v upravi našega tednika ni nikogar. Včasih v njem dobimo tudi neprijetne stvari, kako anonimno pismo, predvsem pa vedno veliko reklame in dopise. Pred dnevi sem po končanem delu zvečer videl, da je nekdo v nabiralniku pustil majhno belo pismo, ki sem ga pobral. Z lepo okroglo pisavo, ki je odražala starejšo osebo, po vsej verjetnosti gospo lepah manir in obnašanju, je bilo na pismu preprosto napisano: "Za misijonarja g. Danila Lisjakal". Odprl sem pismo kar na ulici in v pismu je bil denar za našega prijatelja misijonarja, ki v daljini in od našega sveta zapuščeni Afriki skrbi za še bolj zapuščene otroke. Samo denar je bil v pismu in nobenega pripisa.

Toplo mi je bilo pri srcu, ko sem takoj nesel pismo in denar v knjigarno, kjer sem prosil mlado Majo, naj ga da naši upravnici Tiziani, ki skrbi za take zadeve in tiho, kot ona zna, tudi za darove za naše misijonarje v svetu. Lepo mi je bilo pri srcu predvsem zato, ker je že pisava na ovojnicah izdajala lepo osebo, ki je stala za denarnim darom za našega misijonarja, pravzaprav za njegove revne in od vseh zapuščene otroke v Afriki. Prijetno pa sem se počutil tudi zato, ker je dejstvo, da si dandanes še kdo upa pustiti denar kar v poštnem nabiralniku na cesti, pričalo o tem, da so danes še med nami ljudje, ki so dobri in v dobroto drugih ljudi še vedno verjamejo. Ko sem vesel naročil Maji, naj nese denar nadstropje višje, sem globoko v sebi čutil tudi tisti tihi ponos, ki ga občutiš samo takrat, ko ti nekdo izkaže globoko zaupanje; v spomin mi je prišel

nepozabni gospod Kazimir Humar, ki ga še danes v uredništvu vsi pogrešamo.

"Dejmo, dejmo, gospodje!" je bil njegov umirjeni, nevsljivi, a odločni klic k umiritvi razgrete debate. Danes bi rekli, da je znal "umiriti žogo takrat, ko so se strasti razvzele".

V uredništvo je prihajal do zadnjega, še dober mesec pred smrtjo je prinesel svoj zadnji zapis in nam naročil: "Pišite jasno, kratke novice dajte noter, kratke, kratke! Dobro delate, mladeniči in mladenke, dobro delajte še naprej!" Potem se je ozrl proti meni in navadno rekel: "Pridi, pridi, bova eno zakadila!" in sva šla v sobico, se usedla k enemu tistih pogovorov, ki jih najbolj pogrešam, saj so težili k združevanju, nagovarjanju vseh, tudi tistih, ki se niso strinjali s časnikom in našim pisanjem. Nato je gospod Humar vstal, ugasil cigareto in rekel: "O, sedaj grem še k Tiziani trenutke, da nekaj uredim in potem grem naprej. Lep dan in dobro delajte!" Taki so bili njegovi pozdravi, "urejanje pri Tiziani" je bilo nekaj posebnega, lepega, saj se je stari mož usedel za mizo, iz obvezne črne torbe pa vlekel popisane papirčke in seveda darove za misijonarje, plačeval je tudi naročnino za naše duhovnike po svetu. Tudi on je imel eno tistih lepih, izrazitih pisav, ki jih danes ni več.

Iz našega poštnega nabiralnika na Travniku je poleg daru za našega prijatelja Danila iz pisemca posijala čista dobrota, tista, ki noče nobene reklame in ne rabi nepotrebnih, odvečnih radovednih oči, tista, ki je tiha, pravzato iskrena, resnična dobrota.

Ne vem, kdo je ta dar prinesel, ne vem, kaj in kdo je za njim, vem pa, da gre za lepo, svetlo osebo, da so taka, navidez skromna dejanja, v današnjem svetu več vredna kot marsikaj, kar se obeša ne veliki zvon.

Pokojni dr. Kazimir Humar, ki je naredil ogromno za vse nas, predvsem pa za vso našo skupnost, mi je nekoč dejal: "Boš videl, da se bo tudi tebi zgodilo, da ti bodo dali denar za misijonarje in za dobre namene, kar na kaki prireditvi ti ga bodo zaupali in ne bodo hoteli nobenega potrdila..

Vedi, da je to znamenje velikega zaupanja in obenem tudi velika obveza, saj moraš denar takoj in predvsem pa vedno skrbno dati naprej! Dobrota se ne sme nikdar izdati! Samo tako boš vreden zaupanja!"

Res se mi je že večkrat zgodilo, da je pristopila k meni kaka gospa, mi stisnila v žep banko-

vec in mi povedala, v kateri namen naj ga dam. Vedno sem ganjen, ko se mi to zgodi, ker se mi zdi, da tako velikega zaupanja nisem vreden, in vedno se držim pravila dr. Kazimirja Humarja, da je treba dati denar takoj naprej. Spominjam se tudi pravila nekdanjega šefa dr. Draga Legiša, ki nam je mladeničem dobesedno in do onemoglosti vedno in povsod vtepal v glavo, da "smo časnikarji in z denarjem ne smemo imeti opravka, za denar naj skrbijo drugi in zato v žep nikdar niti ene same lire od nikogar, razen v dobre namene seveda in ta denar takoj naprej, takoj!, jasno?!

Dobra šola, zelo dobra šola.

Dobrota pa je itak skrita, ne vedno, a ponavadi je skrita. Je tudi sirota, a je lepa. Vseeno pa za konec samo nasvet, da denarja v dobro namene raje ne puščate v nabiralniku na cesti, ker zares vsi niso tako dobri, kot ste vi. Stopite raje do naše Tiziane, v zahvalo boste dobili njen tihi, topli, lepi nasmeš!

SVETOVNI SLOVENSKI KONGRES - KONFERENCA ZA ITALIJO
v sodelovanju z ZVEZO BENEŠKIH IZSELJENCEV IN GORIŠKIM
KROŽKOM ZA DRUŽBENA VPRAŠANJA "ANTON GREGORČIČ",
ob podpori URADA ZA SLOVENCE PO SVETU

prireja

2. SREČANJE SLOVENCEV IZ ITALIJE

v nedeljo, 27. junija 2004, v Bardu, Gornja Terska dolina
(Videm) (Lusevera, Alta val Torre Udine)

PROGRAM:

- 11.30 - Sv. maša v župni cerkvi, ki jo bo daroval v domači govorici dr. don Renzo Calligaro, pel bo MPZ "Podgora" pod vodstvom dirigenta dr. Mirka Spazzapana.
- 12.15 - Aperitiv in domača glasba "Ansambel mladih mož z Goriškega"
- 12.30 - Pozdrave bodo prinesli predsednik SSK Marjan Terpin domači župan predsednik Deželnega sveta Alessandro Tesini predstavnik Slovenije predsednik Zveze Izseljencev Dante Del Medico predstavniki izseljenskih Slovencev iz raznih pokrajin Italije
- Kosilo pristna domača stara kuhinja: friko, požganik, skuten moč, polenta in briško vino
- Nastop pevskih skupin MPZ "Podgora", vodi dr. Mirko Spazzapan, in Tržaški vokalni kvartet, vodi g. Tamara Ražem

Poskrbljeno je za parkirišče, pokrit prostor in dober zrak!
Zato Vas toplo vabimo. Obvestite tudi znance, prijatelje
in sorodnike po Italiji, naj pridejo na praznik v Bardo.

Na volitvah največji uspeh dosegel Lojze Peterle iz Nove Slovenije, krščanske ljudske stranke

Opozicijski stranki bosta imeli štiri poslance, vladni LDS in ZLSD pa tri

Izidi volitev v evropski parlament v Sloveniji, v nedeljo, 13. t.m., so pomenili veliko presenečenje. Povzročili so politični preobrat, ki se bo morda potrdil oziroma ponovil tudi na bližnjih državnoborskih volitvah. LDS in Desus, stranki, ki sta na volitvah nastopili skupaj, sta sicer prejeli 22.3 % glasov in s tem osvojili prvo mesto, Nova Slovenija, krščanska ljudska stranka pa je bila z 22% glasov na drugem mestu. Zasluga gre nosilcu liste in morda najbolj znanemu politiku iz Slovenije v EU, Lojzetu Peterletu, ki je med vsemi kandidati dobil tudi največ prednostnih glasov. Če

odštejemo sicer hipotetično število glasov, ki jih je na skupni listi z LDS dobil Desus, potem je očitno, da je Nova Slovenija, krščanska ljudska stranka po številu dobljenih glasov v nedeljo postala največja politična stranka v Sloveniji. V evropski parlament so bili po sicer še neuradnih podatkih izvoljeni: na listi LDS in Desusa Jelko Kacin in Mojca Drčar-Murko, listi Nove Slovenije Lojze Peterle in Ljudmila Novak, listi SDS Mihael Brejc in Romana Jordan-Cizelj in na listi ZLSD Borut Pahor. Z liste te stranke je izpadel Aurelio Jurij, ki je bil njen nosilec, izvoljen pa je bil, z ustreznim deležem prednostnih glasov, Borut Pahor, ki je bil sicer na listi uvrščen na zadnje mesto. Predstavniki političnih strank so volilne izide ocenili kot presenetljive, vsi pa so potrdili, da na-

povedujejo politične premike, ki bodo morda vplivali na parlamentarne volitve jeseni. Bogdan Biščak iz LDS je priznal, da je ta stranka pričakovala boljši izid, pričakovani večji uspeh pa je po njegovem mnenju preprečila predvsem nizka volilna udeležba. Volitev se je namreč udeležila

sicer poročala samo nekatera javna glasila, druga pa so ga očitno hotela zamolčati oz. prikriti. Po pisanju časnika Žurnal se je predsednik vlade Anton Rop, ki je sedel v prvi klopi v dvorani, skupaj z drugimi visokimi gosti, zelo glasno smejal (krohotal) primitivnim vložkom igralca

meje dobrega okusa in seveda pove veliko o tistih, ki so bili protagonisti takšnega dejanja in onih, ki so se ob tem zabavali". Omenjeni predstavniki Slovenske škofovske konference so predsednika vlade prosili, naj pojasni, kaj se je v resnici zgodilo, ali pa se javno opraviči, "ker

je kot premier prisostvoval sramotnemu človeku, ki mu celoten svet izkazuje spoštovanje". Iz urada predsednika vlade so odgovorili, "da se je premier Rop počutil zelo neprijetno ob načrtovanem vložku, ki ni bil del scenarija prireditve, ampak pa igralčeva izvedba, ki pa ni bila smešna

niti prirediteljem, gostom in večini navzočih". Zagotovili so tudi, da o spoštovanju predsednika vlade do papeža ni mogoče dvomiti. Primer pa očitno še ni zaključen in bi utegnil imeti tudi diplomatske posledice za Slovenijo.

Med pomembnimi dogodki v prejšnjih dneh omenjamo še, da se nekdanja predsednica uprave Triglava, največje slovenske zavarovalnice in ljubljenska oblast Nada Klemenčič, sooča s hudimi očitki in obtožbami. Novi nadzorni svet zavarovalnice je sklenil, da bo zoper njo vložil odškodninsko tožbo, in to skoraj za milijardo tolarjev. Tožili bodo tudi predsednika prejšnjega nadzornega sveta, Milana Marolta. Delili naj bi si "carske nagrade", kot je zapisal časnik Delo.

Marjan Drobež

lo komaj nekaj nad 26% upravičencev. Navdušena sta bila Lojze Peterle in dr. Andrej Bajuk, predstavnika zmagovite Nove Slovenije, krščanske in ljudske stranke. Janez Janša meni, da izidi volitev pomenijo nadaljevanje sprememb v slovenski politiki in krepitev obeh strank t.i. slovenske pomladi. Nekdanji predsednik SLS in minister Franci But ni bil izvoljen, kar naj bi bilo odraz dolgotrajne krize v tej politični stranki. But je povedal, da bo po neuspehu na volitvah najbrž zapustil politiko.

Premier Anton Rop naj bi se počutil zelo neprijetno zaradi norčevanja iz papeža na neki slovesnosti v Novem mestu

Slovensko javnost je nekaj dni pred volitvami v evropski parlament globoko prizadel dogodek s proslave farmacevtske družbe Krka v Novem mestu. O njem so

Matjaža Javšnika, ki je oponašal papeža in se delal norca iz njegove parkinsonove bolezni. Že naslednji dan pa je slovenski premier v Vatikanu svetemu očetu poljubljaj roke in ga spraševal po zdravju.

Po omenjenem mučnem in žaljivem dogodku so štirje predstavniki Slovenske škofovske konference, Andrej Saje, ki je tudi njen tiskovni predstavnik, pa člani tajništva Drago Ocvirk, Božo Rustja in Ivan Štuhec Antonu Ropu poslali javno vprašanje. V njem ugotavljajo, "da smo v Sloveniji že bili priče norčevanja iz cerkvenih osebnosti in navzočnosti visokih političnih predstavnikov in da so javne osebe posebno izpostavljene in si morajo dovoliti tudi zabavo na lasten račun. Norčevati se iz tujega državnika, katerega koli, ne samo papeža, pa presega vse

Dušan Rogelj: PISMO IZ PRESTOLNICE

Ljubljanska pomladna razglednica junij 2004

Letos je pomlad zamujala, ni in ni se prikazala v Ljubljano. Bilo je bodisi nadpovprečno deževno bodisi hladno. Zdaj, nekaj pred uradnim poletjem, smo jo končno dočakali.

Popoldne so vsi zunaj. Staro mesto je zaživelo, med sprehajalci ob reki je skoraj gneča in vrste pred kioski s sladoledom.

Ljudje posedajo na klopih in klepetajo s prijatelji, ob mizah, ki so jih gostinci razpostavili na pločnikih, glasne družbe. Mimo švigajo poslovneži, z zamišljenimi obrazi, za katerimi se skrivajo bogve kakšni računi. Še več je takih, ki z roko, prislonojeno k ušesu, neprestano nekaj žebrajo. Ko jih srečaš, ujameš: "Potrdi, bomo vzeli ...". Vmes glasne gruče deklet in fantov, mnogi na kolesih ali kolesčkih ... Čez noč so skočili v poletna oblačila, kot bi se dogovorili. Ljubljana je ta čas najlepša. Ravno prav živahna in hkrati še vedno domača. Precej je turistov, a tudi ne toliko, da bi izstopali. Mesto še ni poletno razgreto in opustelo, ko se vsi, ki se le

južnem kraku železnice; med naselji na severni strani mesta in med Barjem.

Ljubljana je res dolga vas, kot poje narodna. Njeno strogo središče je po vaškem vzoru: cerkev, šola, pošta, trgovina - in gostilna ... Vloga nacionalne prestolnice je temu dodala parlament, čut za samobitnost, kulturni center, novi časi pa predimenzionirano banko, a razlika komaj kaj pomeni. Če se Ljubljancina dogovorita, da se dobita "v mestu", se najmeta na nekaj sto metrih in - s pomočjo

obveznega "mobitela" - v manj kot dveh minutah.

Za svoj videz majhnosti - bolje je reči prijazne preglednosti - se lahko Ljubljana zahvali reliefu narave; po njem ima svojo zvezdasto obliko. Mesto je raslo ob krakih, gozdnatih gričev med njimi pa ni pokrilo. Zato je v Ljubljani - kjerkoli živiš - samo nekaj minut do gozda, obdelanih polj ali še povsem kmečkega predmestja; s priljubljenim kolesom še manj. In kar je enako pomembno, v tem mestu pozimi ni več smoga, kljub temu da vse seseske še niso priključene na daljnjsko ogrevanje. Novejša alternativa je plin.

Prebivalci velemest si danes ne morejo privoščiti, da bi se napili vode iz domače pipe. Tega jim vsaj ne priporočajo. V Ljubljani je to še samoumevno, zaradi znamenite podtalnice. Če tudi pri nas opazite mlade s stekleničkami vode v rokah, je to bolj stvar mode. Tri večje ljubljanske vodarne na obrobju mesta črpajo podtalnico iz globine deset do dvajset metrov. Prodinate in gramozne plasti ljubljanskega polja so dovolj učinkovit filter, da vode skoraj ni potrebno klorirati.

V zadnjih letih se tudi v mestni upravi zavedajo neprecenljivega pomena zdrave, kakovostne vode, zato so začeli načrtno odpravljati divja odlagališča odpadkov in poostri nadzor nad gnojenjem polj v okoljskih vaseh. V letu ali dveh bodo v Ljubljani odpravljene še zadnje "sive lise" tudi pri selektivnem zbiranju odpadkov.

Tako prestolnico - zeleno, čisto, zdravo ter hkrati prijazno in živahno - lahko Slovenec zavida večina prebivalcev evropskih velemest. Kljub temu pa tudi Ljubljancane žene na podeželje. Včasih so si bogatejši privoščili vikend na Gorenjskem ali ob morju. Danes, ob koncu izgradnje slovenskega avtocestnega križa in v dobi interneta, pomeni prestiž živeti nekaj deset kilometrov zunanaj iz mesta, v "čisti" naravi.

Kar naj, pravijo zaljubljeni v Ljubljano. Če nisi vezan na službo in šolanje otrok v mestu, če si lahko privoščiš hišo ali posestvo za ceno, po kateri bi lahko živel v središču Pariza ali Londona ... Tudi v Ljubljani se najde primerno stanovanje, lep kotiček za vsak okus in žep, le vztrajen moraš biti. Odkar pa so meščanom krog njihove mobilnosti razširile avtoceste, so v Sloveniji tudi najvišje gore in neokrnjena narava dostopne v okviru enodnevnega izleta. To je prednost butične Slovenije.

Dušan Rogelj

Kratke

Razstava in kulturni večer v spomin na Ivana Trinka Zamejskega

Beneški Slovenci pripravljajo več kulturnih prireditev ob 50. obletnici smrti znamenitega Ivana Trinka Zamejskega. Tako bo že 24. junija ob 10. uri v knjižnici Franceta Bevka v Novi Gorici otvoritev razstave Trinkovih del in njegovih še neobjavljenih pisem ter druge korespondence. Tako pisma kot tudi drugo korespondenco velikega Benečana hrani knjižnica Franceta Bevka v Novi Gorici, posebnost te razstave pa bo ta, da bo na nji na ogled prvič večje število širši javnosti doslej še neznanih pisem Ivana Trinka, kot bodo seveda razstavljena tudi originalna knjižna dela beneškega narodnega buditelja in književnika. Po otvoritvi razstave bo tudi predstavitev videa o Ivanu Trinku.

V soboto, 26. junija, pa bo natanko na dan petdesete obletnice smrti Ivana Trinka ob 17.30 na Tarčmunu sveta maša, ob 20.30 pa v Špetru v večnamenski dvorani kulturna prireditev, na kateri bodo s pesmijo, recitacijami in tudi s predvajanjem video posnetka počastili velikega narodnega buditelja in duhovnika.

Iz Hrvaške tudi letos zagotovila in obljube slovenskim turistom

Na Hrvaškem se tudi ob pričetku letošnje poletne turistične sezone ponavlja praksa iz prejšnjih obdobij. Turistične organizacije in gostinska oz. hotelska podjetja zagotavljajo, da bodo pozorni do slovenskih gostov, le-teh pa je vsako leto v Dalmaciji in drugod ob jadranskem morju skoraj milijon. Direktor predstavništva Hrvaške turistične skupnosti v Sloveniji, Goran Blažič, je, denimo, v pogovoru za najbolj razširjeni slovenski časnik Družinski delničar, dejal, "da gostje lahko letos pričakujejo tudi večjo gostoljubnost turističnega osebja, saj so na Hrvaškem veliko vložili v izobraževanje kadrov. To je bil predvsem odziv na pripombe, da imajo včasih Slovenci občutek, da niso zaželeni oz. da je osebje včasih bolj prijazno do drugih tujih gostov kot pa do Slovencev. Nekateri pri nas prej preprosto niso razumeli, da sta prijaznost in profesionalnost zelo pomembni, verjetno bolj kot naložbe v opremo in tehnologijo."

Omenjeni predstavnik hrvaškega turizma v Sloveniji je tudi potrdil novico, da bodo morali imeti Slovenci in drugi tujci pri prestopu hrvaške meje pri sebi najmanj sto evrov (v gotovini ali čekih) za vsak dan načrtovanega bivanja na Hrvaškem. Turisti iz Slovenije, ki bodo ali naj bi letos preživeli počitnice na Hrvaškem, so presenečeni in z nelagodjem sprejeli omenjeni ukrep. Goran Blažič ga je utemeljil s trditvijo, da je predviden v 11. členu Odloka o vizumskem sistemu na Hrvaškem.

SNG Nova Gorica / Predstavitev gledališke sezone 2004/05

Kljub temu da se letošnja sezona v Slovenskem narodnem gledališču Nova Gorica ni še povsem končala, saj ima igralski ansambel še nekaj pomembnih nastopov, je vodstvo SNG v sredo, 9. t. m., na tiskovni konferenci že napovedalo nov repertoar za sezono 2004/05 z razburljivim delovnim naslovom "peklenške zgodbe". Vpisovanje za dosedanje abonente že poteka - od 7. do 18. t.m. - za nove bo steklo od 21. do 24. t.m., jesenski vpis pa bo možen od 6. do 24. septembra. Dijaki, študentje in brezposelni imajo 50% popust, upokojenci pa 2000 SIT popusta pri rednih cenah abonmajev (premierski: parter 14.000 SIT, balkon 12.000 SIT, repiza: parter 12.000 SIT, balkon 10.000 SIT, abonma plus: doplačilo 3.500 SIT.)

Abonmajsko sezono 2004/05 bo označevalo šest zahtevnih predstav, od katerih bodo tri velike.

Prvo na vrsti bo delo Shakespearovega sodobnika Bena Jonsona (1572-1637), in sicer njegova mojstrovina, zabavna komedija Volpone ali Lisjak, zgodba o pohlepu, ki se v vseh odtlenkih pojavlja v človeku vseh dob. Igra bo v režiji Vita Tauferja, večkratnega, uspešnega gosta SNG, doživela dve premieri, kot koprodukcija PPF najprej poletno na slovenski obali, predelano za oder pa septembra v Novi Gorici.

Režiser Janusz Kica bo v novembru podpisal režijo igre Premirje, ki jo je po topisnem romanu Prima Levija priredil Srečko Fišer. To je opis neskončno dolge poti, ki so jo preživeli iz nacističnih taborišč na Poljskem prehodili, ko so se preko Sovjetske zveze vračali domov, na jug. Kot je poudaril Fišer, igra nastaja v okviru projekta Evropske gledališke konvencije Gledališča Evrope - ogledalo razseljenih ljudstev.

"Kultna igra" Dušana Kovačevića Maratonci tečejo častni krog v režiji znanega srbskega režiserja Dejana Mijača bo premierno zaživela januarja 2005.

Februarja 2005 pa bo premierna uprizoritev enega izmed najbolj igranih tekstov Eugena Ionesca Instrukcija o odnosu med profesorjem in učenko oz. služkinjo, tj. med prevlado in podrejenostjo. SNG jo bo v režiji Ance Marie Colteanu uprizorilo kot koprodukcijo z romunskim Narodnim gledališčem Craiova. Premiera bo najprej v Romuniji, predstavila pa se bo v treh jezikih, slovenskem, romunskem in angleškem.

Marca 2005 bo končno na novogoriškem odru delo Carla Gozzija Zeleni ptiček, pravljica igra z izredno veliko igralsko zasedbo, ki je bila že v iztekajoči se sezoni predstavljena kot osrednji dogodek, a zaradi raznih vzrokov ni prišlo do njene realizacije. Igra bo režiral Slobodan Unkovski. Abonmajska sezona se bo sklenila z igro Fuente Ovejuna avtorja Lope de Vega o uporu ljudstva proti samovolji oblastnikov. To dramo maščevanja in časti bo režiral Emilio Hernandez. Premiera bo aprila 2005.

Direktor SNG Nova Gorica Sergij Pelhan je podčrtal novost prihodnje sezone, čezmejno sodelovanje kulturnih ustanov (SNG Nova Gorica, novogoriški Kulturni dom, Kulturni dom Gorica, Kulturni center Lojze Bratuž in goriški Teatro Verdi), ki predvideva abonma plus. S tem abonmajem si bodo novogoriški in goriški obiskovalci tukajšnjih kulturnih domov v goriškem Verdiju lahko ogledali gostujočo predstavo Grk Zorba Mikisa Theodorakisa, najuspešnejši balet 20. stoletja, v odskri postavitvi SNG Maribor, katere koreograf in režiser je Američan Lorca Massine, dirigent pa Giorgio Croci. V jeseni bo izšla dvojezična programska knjižica, v kateri bo podrobno predstavljen ta čezmejni kulturni program, ki bo omogočil slovenskim in italijanskim abonantom ogled ene izmed predstav abonmajске ponudbe omenjenih ustanov. Taki plodni stiki se sicer že dalj časa spletajo med novogoriškim gleališčem in našima slovenskima hramoma, še posebno s Kulturnim centrom Lojze Bratuž v Gorici.

GORIŠKI MUZEJ - GRAD KROMBERK IN GORIŠKA MOHORJEVA DRUŽBA

vabita na predstavitev
ilustrirane knjige otroških ljudskih igriz z Gore

CIN-CIN-CIN CENE

ki jih je zbral FRANC ČERNIGOJ in ilustrirala SILVA KARIM

Na predstavitvi bodo sodelovali mag. Mirjam Podsedenešek

iz Zavoda za šolstvo v Novi Gorici

in učenci OŠ Otlica pod mentorstvom Ive Vidmar

Grad Kromberk, petek, 18. junija 2004, ob 18.30

Crna gora Odprl ga je novogoriški Hit

Največji turistični kompleks na južnem Jadranu

Pržno: Novogoriški Hit, največje slovensko turistično podjetje, je v petek, 4. junija, na Budvanski rivieri v Črni gori slavnostno odprl vrata prenovljenega turističnega kompleksa Maestral. Investicija, vredna 7 milijard slovenskih tolarjev (32 milijonov evrov), je največji Hitov projekt v tujini, s katerim ciljajo na trikotnik Dubrovnik - Beograd - Tirana, pa tudi na goste iz južne Italije, Rusije, Velike Britanije in iz nemško govorečih dežel. Posodobljen hotelski kompleks Maestral ob ribiški vasi Prž-

gel ključ starega hotela v morje, povedal, da je s tem, ko so nov turistični kompleks odprli, opravljenih šele 20 odstotkov dela in da bo uspešnost Maestrals odvisna od tega, kako spretni bodo pri privabljanju gostov. Glede na to, da so imeli v hotelu, ki je bil odprt že v sezonah 2002 in 2003, dober obisk, in da imajo nočitvene kapacitete za sezono 2004 že skoraj v celoti zasedene, jim kar dobro kaže. Da v Hitu obvladajo svoj posel in da lahko pripeljejo na Budvansko riviero za črnogorski turizem nezanemarljivo šte-

tično zabavišnega centra udeležilo tudi okrog 200 italijanskih gostov, ki so prileteli iz Barija. V Hitu so namreč poskrbeli za čartersko letalsko povezavo med Barijem in Tivatom, ki je od Maestrals oddaljen pol ure vožnje.

Začetek uredništvanja projekta Maestral sega v junij 2001, ko je Hit od podjetja HTP Budvanska riviera za 4,5 milijonov evrov kupil hotel Maestral s pripadajočimi zemljišči. Ob nakupu so si v Hitu zadali cilj, da zgradijo najsodobnejši turistično zabavišni center na južnem Jadranu. Decem-

bra istega leta je bilo kot nosilec vseh poslovnih dejavnosti resorta Maestral - hotelirstva, kongresnega turizma in igralniško zabavišne dejavnosti - ustanovljeno podjetje Hit Montenegro, ki je koncem leta 2002 s strani črnogorske vlade prejelo koncesijo za prirejanje posebnih iger na srečo za obdobje desetih let. S prenovo in z razširitvijo hotela Maestral si je Hit prislužil naziv investitorja leta v Črni gori in se uvrstil med osem najpomembnejših investitorjev v jugovzhodni Evropi.

V Hitu računajo, da bo za črnogorski trg kompleks zanimiv predvsem zaradi svoje konferenčno-počitniške dejavnosti, tuje goste naj bi privabili z wellness in rekreativnimi programi, na Italija-

ne pa računajo predvsem v igralniški dejavnosti. Ker se spoznajo na to, kako goste zabavati, so pripravili res spektakularno otvoritev z nastopom štirih glasbenih skupin, fascinantnim laserskim šovom in nekajminutnim ognjemotom.

V družbi Hit Montenegro je redno zaposlenih 160 delavcev, v sezoni pa bodo zaposlili še dodatnih štirideset. Tako je v Hitu trenutno zaposlenih že 1900, kmalu pa jih bo še več, saj bo družba, ki je lani ustvarila 47 milijard tolarjev prihodkov brez davka od iger na srečo in 2,6 milijarde tolarjev dobička, že v avgustu odprla novo igralnico v Kobridu, jeseni pa še igralni salon v Gornji Radgoni.

Nace Novak

no blizu Svetega Štefana meri 16 tisoč kvadratnih metrov hotelskih in 14 tisoč pripadajočih zunanjih površin. Poleg 180 sob ponuja t.i. resort Maestral še sodobno igralnico s okoli 100 igralnimi avtomati in 12 igralnimi mizami, dve restavraciji, razgledno teraso z 270 sedeži, pa tudi konferenčni center s skoraj 400 sedeži, wellness in fitness center, zunanji in notranji bazen, z ležalniki in senčniki, opremljeno interno plažo, stomatološko kliniko, zdravniško ordinacijo, dve teniški igrišči, nekaj specializiranih trgovin, ipd.

Kljub vsemu temu pa je predsednik Hitove uprave Branko Tomažič, ki je prenovljeni hotel odprl na tradicionalni črnogorski način, tako da je vr-

vilo tujih gostov, so, kljub prvotnim oviram in zapletom, razumeli tudi v gospodarskem in političnem vrhu Črne gore. Otvoritev sta se tako udeležila tudi predsednik Črne gore Filip Vujanović in črnogorski premier Milo Djukanović, ki se je v pozdravnem nagovoru vodstvu Hita zahvalil za zaupanje. Maestralu je zaželel uspešno delovanje, izrazil pa je tudi željo, da bi bilo podobnega slovensko-črnogorskega sodelovanja čim več.

O tem, da so bili prvi koraki v tej smeri že narejeni, je pričala kar močna delegacija slovenskih gospodarstvenikov prve kategorije, ki se v Črno goro niso prišli samo zabavat, ampak tudi "delat biznis". Poleg izbranih domačinov se je odprta novega Hitovega turi-

Nemci so vas zažgali iz maščevanja

Ob 60-letnici požiga Ceste na Vipavskem (2)

Podprefekta ni bilo doma. Nemški 'namestnik', ki je glavni v Gorici, je izjavil, da, če so že udarili vas, morajo pač iti logično dalje do skrajnih posledic. Smešno, da bi odpeljali ljudstvo, nato pa ga spet izpustili. Na razne prošnje je povedal, da so ljudje ločeni v dve skupini: ona v Štandrežu, sestavljena iz bolehnih in starejših, bo izpuščena, ostala v Gorici pojde v Nemčijo. Slovenski ljudje v Gorici so obljubili svojo intervencijo. - Poleg kriškega župnika Simčiča je za Cestarje skušal posredovati tudi podgorski župnik Stanko Stanič, doma s Ceste. Njegova

rojstna hiša (rojstna hiša tudi brata župnika v Kamnjah Viktorina Staniča) je bila požgana, med odpeljanimi pa brat Franc z družino (žena z majhnim sinčkom in tremi hčerkami). Posrečilo se mu je le, da je v zadnjem hipu rešil brata in nečakinje (svakinja s sinčkom pa je že bila izpuščena). Marica, hčerka žene, ki je živa zgorela v hiši (danes živi v Štandrežu, stara 81 let), se tako le spominja žalostnega dogodka in vožnje v Nemčijo: "Ko so nas Nemci nagnali iz hiš, nismo vedeli, kam nas bodo odpeljali. Ukazali so nam vzeti osebne dokumente. Ma-

mi, ki je težko hodila, sem prigrvarjala, naj gre iz hiše in z nami, pa se je branila, da težko hodi in da ostane, da bo varovala dom. V Gorici so nas namestili v 'Casa Balilla' in smo tam bili kak teden. V Nemčijo so odpeljali kakih sedem moških, tudi mojega očeta. Od teh sta se dva vrnila živa, ostali so v taborišču umrli, tudi moj oče. Žensk nas je bilo odpeljanih kakih 10, najprej v Auschwitz, nato v delovno taborišče za ženske Ravensbrück. V taborišču je ena umrla, ostale smo se po vojni vrnile. Ko smo bili še v Gorici, sta nas nekajkrat obiskala naš župnik g. Simčič in tudi podgorski župnik g. Stanič. Nekaj mesecev po moji odpeljavi je bil odpeljan v taborišče v Nemčijo še moj brat, ki je bil prijet kot partizan".

/ konec MK

Opšne Na pobudo krovnih organizacij SKGZ in SSO

Ustanovni sestanek Foruma za gospodarstvo

Foto Kroma

Zaključni dokument lanske Programske konference ugotavlja, da velika razvejanost in razpršenost manjšinskega gospodarstva pogosto otežkoča povezovanje in ustrezno medsebojno informiranje. Potrebno je organsko sodelovanje gospodarskih stvarnosti z drugimi komponentami družbenega življenja. Nujen je tudi enoten nastop pred pristojnimi oblastmi.

V tem smislu se je porodila zamisel o Forumu za gospodarstvo, ki bi postal osrednje o-mizje, na katerem bi začrtali glavne razvojne smernice, skrbeli za večjo učinkovitost in boljšo povezanost gospodarskih enot ter organizacij na deželni ravni.

V ponedeljek, 7. t.m., se je v Finžgarjevem domu na Opčinah začela razprava o ustanovitvi novega organa, ki sta jo sklicala SSO in SKGZ.

Sergij Pahor je v uvodnem posegu dejal, da imata krovni or-

ganizaciji dolžnost kovati civilno manjšinsko politiko tudi v gospodarstvu. V Forumu naj bi iskali rešitve in strategije, ki bi hkrati koristile skupnosti in posameznim subjektom.

Rudi Pavšič je poudaril, da je ena od obveznosti ob sklepu programske konference prav zasledovanje sinteze na vseh družbenih področjih. V gospodarstvu je ta cilj verjetno najtežje doseči, vendar mora biti sodobna družba sposobna tudi takih razmišljanj. Forum ima med drugim cilj, da v njem potekajo težki pogovori, ki bodo pripeljali do skupnega stališča, ne da bi tržili v avtonomijo vsakega subjekta.

Marko Štavar je podal poročilo delovne skupine, ki je izhajalo iz dveh vodil: kaj lahko naredi gospodarstvo za uveljavljanje in privlačnost manjšine, posebej tam, kjer je nujno, da se stanje izboljša; kako naj dobi gospodarstvo skupen jezik z ostalimi sektorji, zato

da lahko manjšina kot celota izvede nekatere modernizacijske premike. Pri tem je poudaril pomen stičnih točk med vsemi subjekti, ki so tako ali drugače povezani z gospodarstvom. Področja, v kateri je potrebno vlagati veliko pozornosti, so: razvoj teritorija, kadrovanje mladih, promocija manjšine, iskanje sinergij, sredstev in finančnih virov. Kar se tiče vizije samega Foruma, svetuje, da bi zajel tudi ugodne posameznike (vidne podjetnike, profesorje na fakultetah); koordinacijo naj bi prevzela ekipa oseb, ki bi bile odraz raznih okolij; organizacijsko in tajniško delo pa bi lahko poverili mlademu diplomantu ali absolventu.

Sledili so posegi udeležencev večera, ki so povečini izpostavili problematike posameznih realnosti: Klavdij Brajnik-ravnatelj ZKB, Marino Pečenik-predsednik SDGZ, Edi Bukavec-tajnik KZ, Igor Pahor za Sklad Ivan Trinko, Livio Valenčič, Ace Mermolja, Tomaž Fabec, Vito Primožič-predsednik SGZ, Boris Siega. Damjan Paulin meni, da je prva naloga foruma izdelava globalnega strateškega načrta na deželni ravni. Pri tem je izpostavil potrebo po evidentiranju področij, ki so koristna, potrebna in usmerjena v prihodnost, in iskanje večje povezanosti med turističnimi, kulturnimi in gospodarskimi panogami.

V drugi polovici septembra je predvideno ponovno srečanje predsednikov ustanov gospodarskega značaja, po katerem naj bi Forum za gospodarstvo začel delovati.

AL

Prednosti varčevalnih planov

Nasveti varčevalcem

Pred nekaj leti so se pojavili na finančnih tržiščih t.i. sistematične investicije ali varčevalni plani v investicijske sklade (it.: piani di accumulo capitale). Cilj takega načina vlaganja je aktivno izkoriščanje nihanja vrednosti kvot te oblike varčevanja. Metoda sloni na enostavnem dejstvu, da na vseh delniških trgih visokim vzponom sledijo nenadni padci kotacij. Nihanja lahko v kratkoročnem obdobju povzročijo dobre za- sluške ali velike izgube. Poleg tega je skoraj nemogoče določiti najprimernejši trenutek za vlogo denarja v novo investicijo. Še težje je časovno okviriti pozitivne in negativne trende na finančnih tržiščih. S sistematičnim vlaganjem v investicijske sklade varčevalcu ni potrebno čakati in upati le na vzpone borznih indeksov. Ko slednji drsijo navzdol, vlagatelj z isto vsoto denarja kupi večje število kvot investicijskega sklada in tako zniža srednje

nakupno ceno. Čim večja so nihanja, tem boljši je končni rezultat.

Minimalna vsota za začetek varčevalnega plana je običajno 50 evrov, katerim lahko sledijo mesečni, dvomesečni ali tromesečni pologi za isto ali višjo vsoto. Investor vsekakor doseže boljše rezultate z mesečnimi pologi. Z razliko od tradicionalnih zavarovanj je vlaganje v sklade prostovoljno in ni nobenih zavezujočih pogodb, vezanih na datume vplačila. Poleg tega morebitno predčasno izplačilo kapitala ne prinaša varčevalcu nikakršnih omejitev kot pri policah.

Varčevalni plani so primerni predvsem za tiste vlagatelje, ki ne razpolagajo z visokimi kapitali, in želijo na najboljši način ovrednotiti svoje mesečne prihranke. Investor lahko izbira med delniškimi in obvezniškimi skladi. V prvem primeru cene kvot nihajo bolj izrazito, kar omogoča boljši končni rezultat. Naložbi moramo vsekakor dodeliti primeren čas, zato mora vlagatelj iz strahov razlogov nadaljevati s

pologi vsaj 5 let. S pravnega vidika se lahko varčevalni plan prekine v katerikoli trenutku.

Za boljše razumevanje prednosti te oblike varčevanja navajamo v spodnji tabeli poenostavljen primer investitorja, ki vloži svoj kapital (5.000 evrov) v 6 letnih obrokih namesto z enkratnim in edinim pologom. Delniško tržišče doživi najprej hudo krizo, tako da cena kvot pade od 10 na 5 evrov. Temu obdobju sledi vzpon kotacij in cena kvot se povrne na prvotnih 10 evrov. Kvote se v bistvu v tem obdobju ne ovrednotijo, saj je začetna nakupna cena enaka končni (10 evrov). Če bi varčevalec leta 2010 prodal kvote, in ugovoril 7.750 evrov (775x10 evrov). V primeru, da bi leta 2005 vložil v celoti svoj kapital (5.000 evrov), bi po 5 letih ne imel nikakršnega dobička. Z edinim začetnim pologom bi namreč kupil samo 500 kvot investicijskega sklada namesto 775.

Bralci lahko sodelujejo pri naši rubriki z vprašanji in pripombami. Elektronska pošta: s.pahor@tin.it.

Stojan Pahor

	2005	2006	2007	2008	2009	2010	Skupno
Vloga	1.000 evrov	1.000 evrov	1.000 evrov	1.000 evrov	1.000 evrov	1.000 evrov	5.000 evrov
Cena	10 evrov	8 evrov	5 evrov	8 evrov	8 evrov	10 evrov	
Število kvot	100	125	200	125	125	100	775

Izpopolnjevalni študij

Iz Ljubljane - O Ljubljani in še o čem (5)

Slovenska prestolnica ima izredno ponudbo kulturnega dogajanja za vse okuse: od gledaliških predstav, raznih koncertov, do predavanj, simpozijev, delavnic ali potopisnih večerov, opere in baleta. Vsak dan lahko najdeš kaj zase, za svojo duhovno rast in užitek, le odpreš časopis, poslušas radijska obvestila, pogledaš na internet ali preprosto sežeš po mesečno izdani drobnici knjižici "Kam? v Ljubljani - prireditve". Pripravlja in izdaja jo Zavod za turizem iz Ljubljane in jo redno brezplačno nudijo v turističnih uradih na začetku meseca. S študentsko izkaznico si lahko kupiš vstopnice, karte za razne prireditve po res ugodni ceni in z Barbaro sva tudi to možnost pridno koristili. Ko pa sva se z njih vračali proti domu, so obvezno sledile razprave, komentarji, vtisi pa tudi kritike. Od središča mesta do najetega malega stanovanja sva navadno porabili pol ure časa. Večkrat sva se tudi od srca nasmejali, tako sproščujoče - mogoče ljubljanski govorci, drobnim pripetljajem, ljudem. In smešnih dogodkov je bilo kar nekaj... Gotovo ne bova pozabili večera, ko se nama je nepričakovano zgodilo, da nisva

mogli v hišo. Kako?? Preprosto: ključ glavnih vhodnih vrat se je kar vrtel v ključavnici, a je ni odklenil! Kaj zdaj? Ura krepko čez enajsto zvečer, ulica vsa temna in tiha, najin blok nem, nihče ni vstopil ne izstopil, okna vsa v mraku. Seveda, povsod so že spali, saj slovenski državljani zgodaj vstajajo in hitijo v službo, mnogi okrog petih ali šestih. Nisva vedeli, kaj storiti, kako se rešiti iz zagate. Da bi splezali čez balkon, ne bi imelo smisla, saj sta oba zaprta s šipami, vrata pa zaklenjena. Tuhtali sva, iskali vse možnosti. A blok ves v temi, vse tiho. Končno sem se opogumila, vzela telefonsko kartico in sklenila, da pokličem gospodarja stanovanja: on bo že našel izhod za naju. A g. Srečo se sploh ni oglasil, njegov telefon je - razumljivo - molčal! Sramežljivo sem nato pozvonila k sosedom, a nismo se z nikomer osebno poznali, saj sva se bili le pred kratkim vselili. Pozvonim še enkrat - nič. Poizkusim pri naslednji družini in se k sreči oglasi ženski glas. Razložim potihom, da ne moreva v hišo, ker ključ ne odklene. In gospa se usmili, pritisne na svojo notranjo napravo, a premalo, saj so vrata še vedno vztrajno zaprta. Zato še enkrat pozvonim in "šekirani", ne prav prijazno naravnani ženski glas odvrne: "Nehajte že vendar, otroka mi boste zbudil!", a ne odpre. Tako sva še vedno na ulici pred blokom. A v tretje gre lažje. Odgovoril je globok moški glas, ki se je tudi kmalu prikazal pred vhodom v osebni visokega gospoda srednjih let. Prijazno je s svojim ključem odklenil bela vhodna vrata iz PVC-ja in si takoj začel ogledovati ključavnico in ugotavljati težave pri odklepanju. Kmalu se je po stopnišču prikazal

tudi mlajši mož v pižami - očitno oče otroka, ki naj bi ga bili prebudili - in skušal razumeti situacijo. Seveda sva se na veliko opravičevali in zahvaljevali sosedoma, ki sta naju rešila iz zagate. Že čez kak dan so zamenjali ključavnico vhodnih vrat in dobili sva nov ključ. Nepozaben je bil tudi izlet od Litije do Čateža, ki smo ga opravile s kolegicama Nevenko in Alenko ter skupaj s kakimi 50 študenti filozofske fakultete in njihovimi profesorji slovenskega jezika. Dan je bil čudovit, jesenske tople barve so nas osvajale; valovita pokrajina gričev, dolin, je vabila k občudovanju. Gozdovi so se mehko pozibavali v jutranjem svežem vetru. Mi pa smo ubirali poti po smereh Frana Levstika, ki je potovanje sam prehodil in opisal v znani knjigi. Na nekem griču ob cerkvi in pokopališču se je "karovana" ustavila, mladina se je okrepčala. Nato pa smo privlekli iz nahrbtnikov Levstikov opis in brali odlomek, a vsak v svoji domači govorici. Tako se je improvizirano zvrstilo kar nekaj narečij: od kraškega, briškega pa do štajerskega, koroškega in vsa so obšla v pristrčen spev našo "zemljo slovensko". Na neki kmetiji so nas nato sprejeli in pogostili s samimi domačimi dobrotami: s krljci suhega sadja, s toplim komaj pečenim raznovrstnim kruhom in z okusno dišečo potico. Za kosilo pa smo bili deležni enolončnice v vaškem gostišču, pred odhodom na popoldanski vlak za Ljubljano. Polemičen slovenski duh je ponovno prišel do izraza, saj je bil del gozdne poti pokrit z gnojnicami, ki so jo bili polili zagovorniki nove variante poti v sporu s tradicionalno zaščrtno in organizatorji le-te par dni prej na nedeljskem popotovanju.

/ dalje
Tereza Srebrnič

Ko se dotakneš osebe

Življenje je eno samo srečevanje

Življenje je eno samo srečevanje. Na tebi je, ali vsa ta srečanja, ta stiki s sočlovekom potem vgneš v svojo celoto ali pa ostaneš pri svoji dosmrtni oblikovanosti. V zadnjih mesecih sem srečala nekaj oseb, ki so mi odgnile več zavor. Ženske, ki plovejo po življenju z neverjetno močjo, vedenjem, da se lahko resnično osrečiš predvsem, če potegneš na dan vse tiste talente, ki jih vsakdo ima v sebi - od posebne priprave pudinga do brezhibnega trebušnega plesa, od pisanja kriminalk do odkrivanja arheologije ali spoznavanja novih trendov v arhitekturi. Spoznala sem ženske, ki so srečne samo zato, ker so žive in to izpričujejo vsak dan. Kljub letom, finančnim težavam, stalni trudnosti. Ženske, ki so se po otrocih in (včasih zavoženih) zakonskih zvezah odločile, da si prid-

Spoznala sem ženske, ki kljubujejo vsemu, begu moža s trideset let mlajšo žensko, boleznim, gubam, ki se ti zarišejo na kožo. Gledaš jih, te starejše šolarke z zvezki polnimi zapiskov, s tremo pred izpitom in tistimi bodrilnimi stavki, ki so si jih izmenjavale: "Daj no, kaj boš s tremo?! Tri otroke si vzgojila in kaj si vsega dala skozi v življenju, pa se boš bala tega malega izpita?!" Spoznala sem energično in samozavestno mlado žensko, ločeno arhitektko z dvema otrokoma, ki ji strast po posredovanju ljubezni do sodobnega umetniškega ustvarjanja žari iz oči. Ne obremenjuje se, ali je njen tip družine gotovo nestandarden - predvsem v vaškem okolju - niti ne, ali s svojim vrelcem energije in izjemnih organizacijskih sposobnosti nemalo stopi na prste marsikomu in prebode balon zatohlosti in miselne ograjenosti. Spoznala sem ženske, ki so mi otipljivo pokazale, kaj pomeni živeti na goratem

imela, spoznanje več, nasmeš več, nov pogled na življenje in na naše blesave "težave". Včasih si ne morem kaj, da bi se ne stalno zaljubljala v neverjetne talente ljudi oz. v svojo ljubezen, ki jo nekatere osebe uspejo usmeriti v to, kar jih ponese preko delovnega in družinskega vsakdana. In večkrat sem povesila oči pred svojimi stereotipnimi predstavami: spoznala sem frizerko, ki v svojem prostem času slika na olje in obe dejavnosti strastno ljubi, slepo telefonsko operaterko, ki poje jazz, Furlanko, ki se je začela učiti hrvaščine zaradi lepote hrvaške obale, funkcionarja, ki načrtuje samotno potovanje v Turčijo za preučevanje žuželk, ob večerih pa se z ženo uči tanga. In vsakič si ne morem kaj, da bi se ne kot otrok zagledala v to energijo, v to igrivost, ki jo nekateri uspejo - kljub poklicu, kljub družini, kljub finančnim težavam - vtakati v življenje. Eden najprisrč-

bijo dodatno delovno izobrazbo, nekatere garajo cel dan, dvakrat na teden pa po tri ure sedijo v šolskih klopih in se uče. Hlastajo po znanju, srkajo vase vse izkušnje, ki so jim predstavljene, v očeh jim vidiš močno voljo. "Veš, teh šest ur predavanja je nekaj, kar delam izključno zase. Komaj čakam, da pridem v to učilnico in da naredim nekaj, kar mi bo pomagalo stopiti na novo poklicno pot".

področju, kjer je najvišji mesečni družinski strošek bencin. Opazovala sem njihove hiše, pse na vrtu in oblake, za katere so mi vztrajno zatrjevale, da se bodo zdaj zdaj izlili...in so se res, saj je Rezija navsezadnje - kot se je tamkajšnja prijateljica sočno izrazila - "pisciatio d'Italia"...Vsakič sem odhajala za las spremenjena, ker so mi ti ljudje dajali nekaj, česar prej nisem

nejših stavkov, ki sem jih v zadnjih mesecih slišala, je prišel iz ust starejše gospe, ki se je za večji zborovski dogodek v mali beneški vasi elegantno oblekla in je ob pospravljanju ob koncu večera vsa blestela od zadovoljstva in igrivosti ter mi rekla: "Diamoci sotto, allora!"...in sva spili še zadnje kozarce ostale oranžade.

Vida Valenčič

Duhovniki nudijo pomoč vsem. Pomagaj vsem duhovnikom.

38.000 škofijskih duhovnikov vsak dan oznanja evangelij v župnijah med ljudmi in nudi vsem ljubezen, tolažbo in upanje.

Da bi lahko nadaljevali svoje poslanstvo, potrebujejo tudi tvojo konkretno pomoč: prispevek za vzdrževanje duhovnikov.

Te darove zbira Osrednji inštitut za vzdrževanje duhovnikov (Istituto Centrale Sostentamento Clero), ki jih razdeli med vse duhovnike, zlasti med tiste, ki delujejo v najbolj potrebnih skupnostih in bodo tako lahko računali tudi na velikodušnost vseh.

Če želiš vedeti, kako lahko prispevaš svoj dar, kliči brezplačno številko

Numero Verde
800.01.01.01

Darovi za vzdrževanje duhovnikov. Podpora številnim za dobro vseh.

Svoj prispevek lahko nudiš na štiri načine:

- poštni tekoči račun št. 57803009
- kreditne kartice: s kartico CartaSi in s klicem na brezplačno telefonsko številko 800.82.50.00 ali prek interneta na naslovu www.sovvenire.it
- bančno nakazilo na glavnih italijanskih bankah
- neposredno na Inštitutu za vzdrževanje duhovnikov (Istituto Sostentamento Clero) v svoji škofiji.

Kdor želi, lahko svoje prispevke Osrednjemu inštitutu za vzdrževanje duhovnikov (Istituto Centrale Sostentamento Clero) v znesku do največ 1032,91 evrov letno odbije od celote svojih prihodkov za izračun davčne prijave Irpef ter povezanih deželne in občinskega dodatka.

Za dodatna pojasnila glede omenjenih načinov kliči brezplačno informativno številko 800.01.01.01. Izberi način, ki ti najbolj ustreza. Zahvaljujemo se ti za prispevek.

CHIESA CATTOLICA - CEI Conferenza Episcopale Italiana

SZSO Gorica Zahvalna maša ob 40-letnici ustanovitve goriških skavtov

Hvaležni Bogu za prejete darove ostanite skupnost!

Foto DPD

S hvaležnostjo v srcu za prvih štirideset let obstoja skavtizma na Goriškem člani Slovenske zamejske skavtske organizacije Gorica zrejo z upanjem v prihodnost. Tistega 7. junija 1964, ko se je skupina fantov zbrala v Katoliškem domu, da bi spoznala Baden Pawellovo intuicijo, so se sedanjí in nekdanji člani ter predstavniki bratov skavtov iz Tržaške spomnili pri zahvalni maši v nedeljo, 6. junija, na praznik Sv. Trojice, ob nogometnem igrišču, kjer še vedno bohotno stojijo trije orehi in češnja, ki jih je točno pred 40 leti vsadila ga. Špaca-

pan. Duhovni vodja p. Mirko Pelicon je ob lepo izdelanem skavtskem oltarju, ob vznožje katerega so postavili ikono skavtskega zavetnika sv. Jurija, nosil posebno raznobarvno stolo: sestavljale so jo med sabo zavezane rute različnih starostnih vej goriških skavtov, zraven pa je bila tudi ena tržaška. Še en simbol povezanosti in skupnega delovanja mladitih, ki se zahvaljujejo Bogu, da je celih 40 let ohranil edino katoliško vzgojno organizacijo v Gorici, obenem pa še prosijo, da bi v prihodnje še bolj enotno in složno hodili po isti poti. Ne smemo se bati imeti preveč

opravka z Bogom, je uvodoma poudaril mašnik, saj Sv. Trojica je splet ljubečih in lepih odnosov Boga, ki pleše. "Bog pleše in nas ima rad. Ko bi ga ne bilo, bi tudi nas danes ne bilo." Biti skavt danes seveda ni kot pred dvema desetletjema; deželno vodstvo se sprašuje, je še povedal p. Mirko med homilijo, ali se bo organizacija v našem času še ohranila oziroma ali more še vzgajati mlade v zrele in celostne osebnosti, pripraviti za življenje. Temelj skavtizma in tudi identitete je duhovnost, je poudaril pater. "Združujejo nas simboli skavtskega kroja, modrina neba, rumeno

sonce, povezuje pa nas ljubezen."

Skavtski voditelji morajo delati v sozvočju s starši, ki naj bodo prvi učitelji pristnih odnosov. Tako družinska kot skavtska vzgoja izpolnjujeta poslanstvo ljubezni, ki "ni nekaj romantičnega in abstraktnega, ampak ima opravka s prizadevanjem, da bi se mladi naučili hoditi z lastnimi nogami... Ljubezen lahko pozna napetosti, a tudi odpuščanje."

P. Mirko je na poseben način poudaril povezanost in enotnost s tržaškimi skavti, saj je pred leti ni bilo vedno lahko uresničevati, kot tudi stikov s skavti iz Slovenije, saj so tile v zadnjih 15 letih spet zaživel tudi po zaslugi goriških skavtov. Organizacija je tudi ustvarila dober humus za naše družine: marsikdo je spoznal svojega življenjskega sopotnika prav v skavtskih vrstah. V teh je zraslo tudi pet mladitih, ki so se odločili za duhovniški poklic; zadnji od teh, Ivan Bresciani, bo posvečen prav konec tega meseca v Ogleju, kamor bodo šli tudi skavti z avtobusom. "Organizacija mora biti Bogu hvaležna tudi za ta veliki dar."

Ob koncu pridige je p. Mirko zaželel vsem prisotnim, da bi ostajali pristni mladi, "ki naj se

Foto DPD

danes ne okužijo preveč z novo, umetno ideologijo individualizma. Tega si ne smemo privoščiti!" Skavti morajo ostati skupnost, katere člani se imajo radi in "plešejo".

Ob koncu maše je načelnik Ivo Cotič povedal, da sta dva starejša člana, Mateja in Erik, sklenila svojo skavtsko pot in se odločila za voditeljstvo. P. Mirko je tudi blagoslovil ruto, ki jo bo odslej nosil Erik, doma iz Mirna, ki pa želi biti član goriške organizacije. Načelnik se je tudi zahvalil vsem svojim prisotnim in odsotnim predhodnikom, ki so privedli do

ttega, da je organizacija danes še živa in življenjska. Prinesel je pozdrave nekdanjega načelnika Julijana Čaudka in prebral pismo prvega starešine, prof. Martina Krannerja-Mogočnega orla, v katerem se zahvaljuje Bogu za dar skavtizma ter versko, narodno in moralno rast njenih članov.

Člani so nato predstavili poletne tabore, ki bodo za volčiče in volkuljice od 17. do 24. julija, za izvidnike in vodnice od 12. do 24. julija, za roverje in popotnice pa na začetku avgusta.

DD

Vtisi z romanja goriških in tržaških vernikov konec Marijinega meseca maja

Medjugorje je treba doživeti

Skupina Marijinih častilcev z Goriškega in Tržaškega se je udeležila romanja v Medjugorje od 28. do 31. maja letos.

Zelo zgodaj zjutraj smo se pridružili skupini romarjev iz Slovenije v Rožni Dolini pri Gorici. Z lepo besedo, pozdravom, molitvijo in petjem nas je ves čas navduševal in spodbujal neutrudni Darko. Pot je peljala mimo Ilirske Bistrice do Rijeke in dalje ob dalmatinski obali do Senja ter prek Gospica in Knina, kjer so še znamenja krvave vojne, v Hercegovino do Medjugorja, kamor smo prispeli pozno v popoldanskih urah, vsekakor pred mašo, ki jo opravljajo ob 19. uri in traja približno pol-druugo uro z vsemi dodatnimi molitvami, že uro prej pa se vsak večer moli rožni venec.

Medjugorja kot kraja Marijinega prikazovanja ni mogoče opisati, treba ga je doživeti v zbranosti, spokornosti in molitvi. To je kraj milosti, kamor se stekajo številni romarji iz vsega sveta. Ob našem romanju je bilo srečanje molitvenih skupin "Obiskanja", ki jih je ustanovil p. Jožo, sedaj župnik v širokem brijegu, nekdanj pa v Medjugorju. Tako smo srečali predstavnike iz Japonske, Koreje, Južne Amerike, ZDA, Italije, Švice in drugih evropskih držav. Srečanje je bilo enkratno zaradi

zbranosti, molitev v raznih jezikih in navzočnosti p. Jože. To srečanje je bilo v soboto in je trajalo več kot štiri ure. Podobno se je srečanje s sv. mašo oz. somaševanjem ponovilo v nedeljo popoldan v cerkvi sv. Jakoba apostala v Medjugorju. Udeležili smo se vseh pomembnih srečanj in molitev. Zadnji dan smo pa Slovenci - bilo nas je za tri avtobuse - imeli skupno sv. mašo v slovenskem jeziku. Ob molitvi vseh treh delov rožnega venca in križevga pota smo se povzpeli na Križevac, ki je visok približno 600 m nad morskovo višino. Prav tako na hrib Crnica, kjer se je Devica Marija prvič prikazala pred 23 leti.

Nekateri trdijo, da se Devica Marija komu izmed vidcev oz. vidkinj prikazuje vsak dan. Njena sporočila so jasna: vabijo k delu za mir z molitvijo rožnega venca, vsakdanji maši in postu, kjer smo po možnosti ob sredah in petkih. Mati Božja s svojim stalnim prikazovanjem nas vabi ne samo k delu za mir povsod, kjer koli smo, temveč tudi k pravemu krščanskemu pričevanju z življenjem po evangeliju. Nekateri se sprašujejo, do kdaj se bo Devica Marija kot Kraljica miru prikazovala. Dokler se prikazuje, je to dobro znamenje za vse človeštvo; ko se ne bo več prikazovala, pomeni, da je za ves svet nastopila doba zadnje preiz-

kušnje. Medjugorje so oddaljene od Mostarja približno 30 km. Med zadnjim vojnim spopadom ni bilo tam nobenih žrtev, čeprav okoliškim vasem ni bilo prizaneseno. Čeprav sta padli tudi dve bombi, nista eksplodirali. Verniki so videli v tem tudi posebno Marijino varstvo.

Kdorkoli obišče Medjugorje s pravim namenom, ne da bi iskal kakršnihkoli senzacij in ne da bi pričakoval Marijinega prikazovanja, temveč po Marijini naročilu moli ter prejme svete zakramente, t.j. sv. spoved in sv. obhajilo, doživi notranjo preobrazbo in dobi novih moči ali, kot pravimo, pozitivne energije za lažje prenašanje preizkušenj v življenju, ker se zaveda, da živi v Marijinem varstvu. Medjugorje ostaja kot kraj milosti, kot so tudi velika romarska središča Lurd, Fatima, Brezje, Sv. Gora in druge božje poti. Lepo bi bilo, če bi se odločile tudi naše slovenske župnije za romanje v Medjugorje kot začetek duhovne prenovne vseh naših ljudi in posvetitve Marijinemu Brezmadežnemu Srcu. Božja Mati Marija nas vabi k svojemu Sinu Jezusu.

Naše romanje se je kljub nekatereim zapletljajem in nevšečnostim srečno izteklo, zahvala g. Darkotu in odličnemu šoferju Dominiku.

Jože Markuža

Tukaj

so zares
nebesa bližja!

Svete Višarje.
Odkrijte čarobni svet,
kjer se narava in duh
stapljata v čudovito doživetje.
Spoznajte, kako enostavno
je priti semkaj, dovolj je stopiti
v kabino žičnice.

NOVA ŽIČNICA V ŽABNICAH (CAMPOROSSO)
Ob državni cesti št.13

Vsak dan od 19. junija do 12. septembra
Urnik:
Delavniki 9.00 - 17.15 • Prazniki 8.30 - 18.15
Sobote in nedelje 5/6., 12/13. junij
18./19., 25./26. september
2./3. oktober

ROMARSKO SVETIŠČE SVETE VIŠARJE
Urnik Svetih Maš:
Delavniki 11.00 - 12.00
Nedelje in prazniki 9.15 - 10.00 - 11.00
12.00 - 15.00

ZA INFORMACIJE POKLIČITE: TEL. 0428 653915 - FAX 0428 63085